

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra pedagogiky

Diplomová práce

**VYUŽITÍ VÝTVARNÉ HRY A PROHLoubENÍ
VYBRANÝCH TÉMAT
V PROGRAMU VYTAX (mládež)**

Vedoucí práce: Mgr. Irena Kovářová

Autor práce: Václav Vondrášek

Studijní obor: Teologie služby, (TESK)

Ročník: II.

2011

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Teologickou fakultou) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Plzni 28. února 2011

Podpis studenta

Děkuji vedoucí diplomové práce Mgr. Ireně Kovářové za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Děkuji Mgr. Lence Kudrnové za velice užitečné konzultace a inspiraci pro výtvarné práce s mladými lidmi. Děkuji členům organizačního týmu motivačně vzdělávacího týmu VYTAX Petře Obi Stehlíkové, Janu Lipovi Libotovskému, Tomáši Spejblovi Libotovskému a Vlastimilu Hrochovi Marušákovi za jejich úžasnou spolupráci a za to, že jsou mi svým křesťanstvím a svou poctivostí k životu úžasnou inspirací a požehnáním. Děkuji své milé manželce Radce a svým dětem Anežce a Vašíkovi za to, že se ze všech mládežnických víkendů vždycky znovu rád vracím domů, do přístavu pokoje a pohody.

Obsah:

1. ÚVOD.....	9
1. 1. Proč toto téma.....	8
1. 2. Postup vypracování práce.....	10
1. 3. Cíl práce.....	11
2. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ.....	12
2. 1. CASD.....	12
2. 2. VYTAX	13
2.2.1. CO je VYTAX ?	13
2.2.2. Význam zkratky VYTAX	14
2.2.3.Cíl projektu	14
2.2.4.Rozvrh studia.....	14
2. 3. Klub Pathfinder.....	15
2. 4. Koncepce práce s mládeží v rámci CASD.....	15
2. 5. Základní pojmy z vývojové psychologie	16
2. 5. 1. Puberta.....	16
2. 5. 2. Adolescence.....	16
2. 6. Postmodernismus jako myšlenkový systém.....	16
2. 7. Pedagogika.....	17
2. 8. Zážiteková pedagogika.....	17

2. 9. Motivace.....	17
2. 10. Výchova.....	18
2. 11. Vzdělání.....	18
2. 12. Reflexe.....	18
2. 13. Sekularizace.....	19
2. 14. Identita.....	19
3. OBDOBÍ ZRÁNÍ ADOLESCENTA VE VĚKU 15. – 20. LET	19
4. POSTMODERNA A POSTMODERNÍ SPOLEČNOST.....	21
5. PSYCHOLOGIE NÁBOŽENSTVÍ A NÁBOŽENSKÝ VÝVOJ MLADÉHO ČLOVĚKA.....	25
5.1. Biblické principy pro práci s mladými lidmi.....	29
5.2. Biblické poslání rodiny.....	29
5.3. Biblická výchova mimo rodinu – ve společenství.....	34
5.4. Synagoga – místo vzdělávání dětí a mládeže.....	35
5.5. Biblický princip vedení a učenictví.....	36
5.6. Praktické dopady biblických principů pro práci s mládežníky.....	36
5.7. Kdo nejlépe oslovuje děti a mladé lidi od 6 do 35 let.....	38
6. MLADÝ ČLOVĚK V POSTMODERNÍ SPOLEČNOSTI.....	39
6.1 Úpadek vlivu západního myšlení (křesťanství).....	40
6.2. Konzumní a prožitkový individualismus.....	40
6.3 Relativismus – absence absolutní pravdy.....	41

6.4	Názorový pluralismus	41
6.5	Proces „rekonstrukce“	42
6.6	Absence nadějně životní vize, úzkost, nihilismus vedoucí k otupění a apatii	42
7.	CO MÁ VLIV NA VÍRU MLADÉHO ČLOVĚKA – JEJÍ AKTIVACI, NEBO POSTUPNÉ UMÍRÁNÍ.....	43
7.1.	Rodina.....	43
7.2.	Církev.....	44
7.3.	Škola.....	44
7.4.	Média.....	46
7.5.	Důležitost vyváženosti ve službě mladým lidem v církvi.....	47
8.	SPECIFIKA, VÝHODY A NEVÝHODY SKUPINOVÉ PRÁCE.....	49
9.	PROČ POUŽÍVAT VÝTVARNÉ UMĚNÍ	51
10.	PRAKTICKÁ ČÁST.....	53
10. 1.	Jakého přináším ducha?.....	54
10. 1. 1.	Práce s hlínou A. - „Pokračování v díle druhého“	55
10. 1. 2.	Práce s hlínou B. - „Modeluj své představy“	56
10. 1. 3.	Co ti říká tento symbol?.....	58
10. 2.	Můj modlitební život.	58
10. 2. 1.	Tematický obraz.....	59
10. 2. 2.	Můj erb, domovní znamení.....	59

10. 2. 3. Čištění studánek.....	60
10. 2. 4. Strom pomoci.....	61
10. 2. 5. Oko.....	61
10. 2. 6. Masky.....	62
10. 2. 7. Uzel na kapesníku.....	63
10. 2.8. Lod' přání.....	63
10. 2. 9. Vytaxníček.....	64
10. 3. Osobní uzdravující setkání s Ježíšem Kristem.....	65
10. 3. 1. Barevné těžké kameny.....	66
10. 4. Ježíš vidí.....	67
10. 4. 1. Mandaly.....	67
10. 4. 2. Název aktivity: Meditace nad textem Bible.....	68
10. 5. Hledání Boží vůle v mém životě.....	69
10. 5. 1. Síť života vodorovná.....	69
10. 5. 2. Síť života svislá.....	70
10. 5. 3. Smysl života.....	71
10. 6. Můj osobní vztah s Pánem Bohem.....	72
10. 6. 1. Boží hlas.....	72
10. 6. 2. Hry o komunikaci.....	73
10. 6. 3. Jak vypadá Bůh?.....	74

10. 6. 4. Moje víra.....	74
10. 7. Křesťan v různých životních rolích.....	75
10. 7. 1. Křesťan Mart'an.....	76
10. 7. 2. Křesťan spart'an – strom síly a života	76
10. 7. 3. Křesťan jako učedník, kristovec.....	78
10. 7. 4. Křesťan jako ideální přítel.....	79
10. 8. Profil sboru.....	79
10. 8. 1. Sbor jako loď.....	80
10. 8. 2. Rok Tvého sboru.....	81
10. 9. Moje duchovní dary.....	81
10. 9. 1. Velký papírový člověk.....	82
10. 10. Chvála v životě křesťana.....	82
10. 10. 1. Obrazy ze života Pána Ježíše.....	83
11. ZÁVĚR.....	83
12. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	88
13. SEZNAM PŘÍLOH.....	92
14. PŘÍLOHY.....	93
15. ABSTRAKT.....	131

ÚVOD

1.1. Proč toto téma

Za téma své diplomové práce jsem si zvolil „Využití výtvarné hry a prohloubení vybraných témat v programu VYTAX.“ Už na začátku svého studia na teologické fakultě jsem promýšlel, na jaké téma budu psát svou závěrečnou práci. Jelikož jsem svým založením ryzí praktik, v koutku duše jsem toužil po tom, abych si mohl vybrat nějaké téma mě blízké, díky kterému bych se mohl lépe orientovat v problematice, jež mě zajímá a která pro mě neskončí obhajobou mé práce u státnic, ale bude mi k užítku i v mé službě duchovního. Jsem velice vděčný a spokojený, že jsem toto téma mohl zpracovat takto systematičtěji. Vznikl tak určitý sumář nejen pro mě osobně, ale věřím, že bude užitečný a prospěšný i pro ostatní, kdo slouží nejen v naší církvi, ale i v církvích ostatních, že prostě bude užitečný k inspiraci i k požehnání všem, kdo jsou ochotni pracovat s mladými lidmi.

Když jsem zpracovával teoretické otázky v první části této práce, s velkou vděčností jsem si uvědomil, jaké jsem měl štěstí vyrůstat v křesťanské rodině, ale i v prostředí adventistického sboru v Českých Budějovicích. Jako každá rodina, tak i ta naše nebyla bez chyb, ale měl jsem od malička na očích poctivou víru mojí maminky. Až dneska si uvědomuji, jak to v některých fázích mého dětství, pozdější puberty a adolescence neměla z mnohých důvodů jednoduché. Veliký dar od Pána Boha vidím v tom, že mi byla vždycky příkladem laskavé, čestné, poctivé křesťanky. Zároveň bylo celé naší rodině obrovským požehnáním být součástí již zmiňovaného českobudějovického adventistického společenství. Ani náhodou to nikdy nebylo společenství bez chyb, protože bylo (a dodnes je) složeno z chybučících lidí, ale bylo nám pevným a laskavým zázemím pro naše dětství i pozdější mladý věk, kdy jsme tam já i můj mladší bratr mohli najít nejen funkční společenské a křesťanské zázemí a zároveň zde byli i dospělí muži, neboli jak se v našem církevním společenství říká „bratři“, kteří pro nás znamenali pozitivní mužské vzory. Někteří z těch, kteří nám kdysi byli takovými pozitivními mužskými vzory nejsou již mezi námi, a proto pro nás, muže střední generace, vzniká závazek být také takovým požehnáním pro novou mladou generaci, pokud si nás Pán Bůh bude chtít použít.

Byť jsem prožil již zmíněné velice požehnané období v tehdejším AMBU („adventní mládež Budějce“), nikdy mě v té době nenapadlo, že bych byl jednou duchovním, natož že bych byl vedoucím oddělení mládeže v naší církvi. Přesto ale Pán Bůh vedl moji cestu tak zvláštním způsobem, že se tak po více jak 15 letech stalo.

Když jsem jako kazatel roku 1997 začínal, věnoval jsem se spíše práci s malými dětmi a postupem času sbíral další zkušenosti. Roku 2002 a pak ještě v následujících letech vícekrát jsem se dostal na povodně jako dobrovolník o. s. ADRA a zde jsem se setkal s mnoha zajímavými mladými lidmi, většinou nevěřícími, ale velice pracovitými, obětavými a čestnými. Po večerech, když jsme se umyli od bahna, jsme spolu sedávali po místních hospůdkách a měli jsme tam mnoho velice hezkých rozhovorů. A v té době ve mně vyklíčila touha těmto mladým lidem sloužit, dát je nějak dohromady, abychom mohli sloužit i mimo povodně společně tam, kde bude potřeba. Díky tomu později vznikl projekt ADRA klubů mladých, nejdříve ve východních Čechách, později i na Písecku, Strakonicku a Prachaticku, kde jsem jako kazatel se svou rodinou působil. Asi i proto se církev později rozhodla svěřit mi na zodpovědnost službu mladým lidem u nás v církvi.

Moje začátky tehdy nebyly vůbec jednoduché, protože jsem o práci s mladými lidmi na širší koncepční úrovni prakticky nic nevěděl, neměl jsem žádné spolupracovníky. Avšak později se mé životní cesty protkly s krásnými, velice obdarovanými lidmi a znovuzrozenými křesťany, s nimiž jsme dali dohromady motivačně vzdělávací kurz pro mladé křesťany pod názvem VYTAX (význam této zkratky viz bod 2.2.). A tvorba tohoto programu, kde jsme chtěli co nejvíce věcí dělat zážitkově, byla vlastně podkladem pro vypracování této práce.

1.2. Postup vypracování práce

Celá práce je dělena na tři oblasti, v první se věnuji vymezení základních pojmů pracovně používaných. Začínám krátkým představením rodiny naší adventistické církve a motivačně vzdělávacího programu VYTAX, pak pokračuje představení naší zastřešující organizace o. s. Klub Pathfinder a koncepce práce s mládeží v naší církvi. Pak se věnuji základním pojmům, se kterými se pracuje později v této práci a dál se snažím aspoň v krátkosti načrtnout problematiku mladých křesťanů a jejich mnohdy těžkého boje víry v naší dnešní době.

Druhá obsáhlá část této práce se věnuje naprosto prakticky konkrétním tématům programu VYTAX, jak je navrhuji zpracovat, jak mám většinou již odzkoušeno. Každá část je přehledně dělena na téma, cíl, motivaci (většinou) a pak už popis konkrétní aktivity (s doporučenou dobou trvání dané aktivity a doporučenými pomůckami). U většiny témat navrhuji aktivit více, aby si případně uživatel tohoto manuálu mohl vybrat. Jako je běžné u jiných aktivit, i zde je možné každou aktivitu upravit dle momentálních podmínek a potřeb skupiny.

Třetí velká část této práce jsou přílohy, kde jsem musel značně omezit jejich rozsah. Materiály na tyto aktivity roky sbírám, a proto to někdy pro mě nebylo jednoduché rozhodnout, kterou přílohu zvolit.

Celou práci uzavírá přehled použité literatury, které je na téma výtvarných her a zážitkové pedagogiky myslím opravdu hodně. Mnohé z těchto knih jsou velice inspirativní a nebylo jednoduché vybrat jenom některé. Připojuji i knihy, jež mě dlouhodobě pozitivně nasměrovaly pro práci s mladými lidmi, nebo které mi případně byly pomocí pro lepší porozumění mladým lidem a dnešní postmoderní době. Pro citace z Písma užívám na všech místech Písmo Starého a Nového zákona (včetně deuterokanonických knih)¹. Zároveň seznam literatury obsahuje i knihy, které jsou pro mě osobně novou a novou motivací křesťansky sloužit v mém okolí. Právě skrze tyto vzácné knihy mi dává Pán Bůh sílu ustát nejrůznější tlaky a čas od času i pocity určité marnosti v mé kazatelské službě, kdy zvláště v práci s mladými lidmi častokrát nevidíme výsledky hned, ale až v postupu let jejich života, kdy jednotlivě dozrávají...

1.3. Cíl práce

Cílem mé práce bylo představit motivačně vzdělávací program pro mladé křesťany VYTAX s jeho ideovými základy v kontextu jeho použití v dnešní specifické době. Zvláště jsem se zaměřil v praktické části této práce na využití některých výtvarných a jiných pedagogických aktivit, díky kterým dochází k tomu, že teoretické informace, se kterými se mladí v programu VYTAX setkávají, si mohou citově i prožitkově vstřípit ještě hlouběji do svého vědomí. Svým prožitkem osobním nebo prožitkem v rámci celé skupiny se suché informace stanou najednou součástí jejich života, kdy je zážitek a

¹ Bible. Písmo Starého a Nového zákona (včetně deuterokanonických knih), 8.vyd. (1. opr.vyd.), Praha, Česká biblická společnost, 2001.

prožitek mnohdy tak hluboký, že může pozitivně ovlivnit a nasměrovat jejich život, což je v období puberty a zvláště adolescence velice užitečné, protože mladí lidé si v této době více či méně staví výchozí pozice (volba povolání, studia, volba sociálního prostředí a později i životního partnera, volba duchovního životního nasměrování) pro své pozdější uplatnění a sociální zařazení v produktivním věku, mnohdy po zbytek svého celého života.

2. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

2. 1. CASD

CASD – zn. zkratku pro Církev adventistů sedmého dne². CASD je křesťanské společenství, jehož posláním na základě principů Bible je poskytovat pomoc, podporu i společenské vazby na cestě duchovního i osobního růstu³. V aktivitách tohoto společenství se promítá hluboké přesvědčení, že každý člověk má nekonečnou hodnotu, své osobní místo na světě i jedinečné poslání. V tomto duchu chceme jako jednotliví členové – duchovní i laici jednat mezi sebou navzájem, sloužit ke společnému růstu i realizovat plánované aktivity. Jak již vyplývá z názvu tohoto církevního společenství, jsme „adventisté“⁴, tzn. že aktivně očekáváme druhý příchod Pána Ježíše. Vnímáme se jako církev, která má své kořeny v prvokřesťanské církvi a později v reformačním hnutí. CASD je vnímána jako evangelikální církev, tzn. obecně je to skupina probuzených evangelických křesťanů, kteří kladou důraz na praktické prožívání života s Kristem v každodenním životě. Zmínka o sedmém dnu v názvu je připomínkou důrazu na poslušnost Božího zákona vyjádřeného v desateru, včetně svěcení soboty jako sedmého dne týdne.

² *Oficiální stránky Církve adventistů sedmého dne* [online], [cit. 9.ledna 2011]. Dostupné z WWW <<http://www.casd.cz/>>.

³ Srov. KOLEKTIV AUTORŮ, *Abeceda ateisty*, Praha : Horizont, 1979, str. 121.

⁴ z latinského „adventus“ – příchod

Hodnoty a přesvědčení, na nichž stavíme⁵:

1. Věříme, že Bůh miluje každého člověka a usiluje o nejvyšší dobro pro každého. Tak jako On miluje nás, chceme se učit projevat bezpodmínečnou lásku ke každému člověku bez rozdílu.
2. Věříme, že život každého člověka má význam a konkrétní smysl, který můžeme objevovat a prožít. Proto přijímáme svůj život jako dar a příležitost k naplnění svého osobního poslání.
3. Věříme v trvalou závaznost Božího Slova, v němž se nám zjevuje Jeho láska, spravedlnost i záměry se světem a člověkem. Proto ve svých životech chceme žít v souladu s trvalými principy, jež jsou obsaženy v Bibli včetně morálních zásad Desatera.
4. Věříme, že jako nedokonalí lidé nemáme sami sílu se zdokonalit. Hluboko uvnitř srdce každého z nás existují místa, jejichž proměna je možná jen díky Božímu vlivu. Proto vyznáváme svou závislost na Boží milosti a toužíme, aby nás proměňoval mocí svého Ducha.
5. Věříme, že díky Ježíši Kristu, který přišel na tento svět, zemřel na Golgátě a vstal z mrtvých, můžeme mít jistotu odpuštění svých hříchů a s vírou očekáváme Jeho příchod i konečnou obnovu naší Země.
6. Věříme, že největším přáním Božího srdce je prožívat přátelství a úzký kontakt s každým člověkem, který touží po lásce, pravdě a osobní proměně. Proto i my chceme mít své domovy, své bohoslužebné prostory i svá vlastní srdce otevřená pro všechny, kteří hledají a touží po osobním setkání s Bohem.

2.2. VYTAX aneb vitamíny pro generaci X a Y⁶

2.2.1. CO je VYTAX ?

Je motivačně vzdělávací program Českého sdružení CASD, který se nastartoval v říjnu 2009. Je určen pro všechny mladé lidi v církvi, kteří chtějí být užiteční a aktivní

⁵ *O nás – CASD Brno – sbor „Střední“* [online], [cit. 10.ledna 2011]. Dostupné z WWW <<http://brno-stredni.casd.cz/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=4>>.

⁶ *Motivačně vzdělávací program VYTAX* [online], [cit. 8.ledna 2011]. Dostupné z WWW <<http://www.vytax.cz/index.htm>>.

ve svém – a pro své okolí – v církvi i mimo ni. Má za cíl podpořit osobnostní růst účastníků v dimenzi vertikální i horizontální.

2.2.2. Význam zkratky VYTAX:

„V“ zn. nasměrování – aby VYTAX pomohl mladým lidem v jejich životním nasměrování⁷; „Y“ zn. „nálevku“, kromě společenství účastníci VYTAXu dostanou mnoho cenných informací, tzn., bude to i řečí mládežníků „nalejvárna“; „T“ symbolizuje nosník – tzn. VYTAX je skupina mladých lidí, která si chce být navzájem podporou silnými vztahy, kde jeden inspiruje a podpírá toho druhého; „A“ – chceme, aby mladý člověk z prostředí CASD této církvi lépe rozuměl a měl rodinu církve rád s jejími silnými stránkami, ale hlavně s jejími slabostmi; „X“ – protnutí dvou přímkou v bodu „X“ vnímáme jako symbolické setkání Pána Boha a člověka, symbol „vztahu“ s Pánem Bohem – a o to jde v programu VYTAX nejvíce, aby se prohloubil osobní vztah s Pánem Bohem.⁸

2.2.3. Cíl projektu:

Cílem projektu je oslovit mladé lidi na „jejich vlně“ a jejich jazykem. Nejen je oslovit, ale ukázat jim, že život v církvi i služba v církvi i mimo ní může být radostí a dobrodružstvím, když má mladý člověk jasno v tom, kdo je osobnostně on sám, kdo je Pán Bůh, když porozumí církvi i dnešnímu sekulárnímu světu a naučí se odpovídat svým stylem života na jeho aktuální potřeby, když pochopí a naučí se žít křesťanství jako svůj přirozený životní styl.

2.2.4. Rozvrh studia:

První ročník je zaměřen na porozumění domovskému sboru a také na větší, efektivnější zapojení uvnitř církve v konkrétních místních sborových podmínkách.

⁷ Srov. ŠVIHÁLEK, L. *Důvěřuj životu – kniha o hledání jistot v dnešním nejistém světě*, Praha : Advent Orion, 2000, str. 13.

⁸ *Motivačně vzdělávací program VYTAX* [online], [cit. 8.ledna 2011]. Dostupné z WWW <<http://www.youtube.com/watch?v=09L6bgQx00Q>>.

Druhý ročník je zacílen na vnější evangelizační aktivity pro okolí blízké mladým lidem, na základě jejich konkrétních obdarování a schopností.

Třetí ročník je příležitost pro ty, kdo budou chtít pokračovat. Rok mohou pracovat na plný úvazek jako dobrovolníci tam, kde je bude Bůh potřebovat.

2.3. Klub Pathfinder

Klub Pathfinder je občanské sdružení dětí a mládeže, které spolu s CASD zařizuje činnost programu VYTAX. Občanské sdružení dětí a mládeže Klub Pathfinder organizuje děti a mládež v oddílech vedených dospělými vedoucími. Prostřednictvím pravidelných schůzek, víkendových akcí, sportovních akcí, turistických výprav do přírody a prázdninových táborů připravuje rozmanité zájmové aktivity zaměřené na smysluplné využívání volného času dětí a mládeže.

Cílem činnosti je snaha podpořit rozvoj osobnosti mladých lidí, a to jak v oblasti fyzické, tak i duchovní a mravní s důrazem na vytváření pozitivního vztahu k přírodě, společnosti i jednotlivým lidem v duchu křesťanských zásad.⁹

2.4. Koncepce práce s mládeží v rámci CASD

Smyslem služby mladým lidem v rodině CASD je pomoci mladým lidem, kteří v církvi vyrůstají, nebo do ní později jakoukoliv cestou přijdou, aby se osobně setkali s Kristem a jejich křesťanství tak bylo autentické, osobní, důvěryhodné¹⁰, aby jejich víra odolala všem tlakům běžného osobního života i naší tvrdě sekularizované společnosti.

Každý mladý člověk má možnost setkávat se svými vrstevníky na svém místním sboru na tzv. "mládeži", více skupin mládeže tvoří dohromady okrsek, který má také svá pravidelná setkávání. Mladí lidé se zároveň setkávají minimálně 3 krát za rok i v rámci celosdruženových setkání, nebo kongresů mládeže.

⁹ *Klub Pathfinder* [online], [cit. 8.ledna 2011]. Dostupné z WWW < <http://www.pathfinder.cz/>>.

¹⁰ Srov. BURNS, J., *Nebojte se věnovat mladým*, Brno : Nová naděje 1994, str. 9-44.

Pro více informací o mládeži v rámci CASD najdeme na webových stránkách oddělení mládeže Českého sdružení CASD.¹¹

2.5. Základní pojmy vývojové psychologie

2.5.1. Puberta¹² - období dospívání je „přechodnou dobou mezi dětstvím a dospělostí. První polovina puberty je lokalizována přibližně mezi 11. -12. rok a končí přibližně 15. rokem. Puberta představuje snad nejdynamičtější, komplexní proměnu v životě jednotlivce, která nějakým způsobem modifikuje všechny složky osobnosti.“¹³

2.5.2. Adolescence – období adolescence je druhou fází relativně dlouhého časového úseku dospívání. Trvá přibližně od 15 do 20 let, s určitou individuální variabilitou.¹⁴

2.6. Postmodernismus jako myšlenkový systém

Tento pojem pochází z obšírné estetické a filozofické diskuze asi z poloviny minulého století a označuje směry zpochybňující základní prvky moderny v umění, filozofii, psychologii a sociálních vědách. Zároveň je postmoderna označením životního stylu a pocitu, který převládá v současné společnosti.

Základní známky postmodernistických směrů jsou:

1. Rezignace na myšlenku pokroku
2. Zpochybnění subjektu, jakožto centra poznání, jednání a zkušenosti
3. Nedůvěra vůči tradičním pojmům popisujícím skutečnosti
4. Odmítnutí všeobecných a zevšeobecňujících principů a obecných pojmů
5. Hledání a přijímání alternativních způsobů myšlení¹⁵

¹¹ *Oficiální stránky mládeže Českého sdružení CASD* [online], [cit. 7.ledna 2011]. Dostupné z WWW < <http://www.mladez.net/> >.

¹² Srov. ALTOVÁ, M., *Puberta je, když začínají s rodiči potře*, b.n. : Portál, 1992, str. 128.

¹³ VÁGNEROVÁ, M., *Vývojová psychologie*, b.n. : Karolinum, 1996. str. 237.

¹⁴ Tamtéž, str. 295.

¹⁵ Srov. WACH, M., *Ozvěny postmodernismu v životě mládeže CASD*, Sázava : Teologický seminář CASD Sázava, 2006, str. 9–15.

Jednoduše je to přístup ke světu a pojetí skutečnosti i poznání jako neredukovatelné plurality (mnohosti), a proto odmítající jediný (universální) výklad.

2.7. Pedagogika

Pedagogika je společenská věda, která zkoumá podstatu, strukturu a zákonitosti výchovy a vzdělávání jako záměrné, cílevědomé a soustavné činnosti formující osobnost člověka v nejrůznějších sférách života společnosti. Studuje a kriticky hodnotí myšlenkové dědictví minulosti, sleduje vývoj školství, výchovy a vzdělávání v zahraničí a ve spolupráci s dalšími vědními disciplínami formuluje nové vývojové trendy pro různé oblasti výchovy a vzdělávání.¹⁶

2.8. Zážitková pedagogika

Zážitková pedagogika je směřování, vyučování jedince (dítěte, mládežníka nebo dospělého člověka), k pozitivním hodnotám na základě jeho osobního prožitku na základě simulace nějaké konkrétní situace, kdy si jedinec (klient) může danou skutečnost prožít nejen v mysli, nejen ji přijmout jako pouhou racionální informaci¹⁷To, co bylo do té doby v racionální rovině, se najednou díky zážitkové pedagogice dostává do osobní roviny klienta.¹⁸

2.9. Motivace

Motivace je snaha podpořit člověka k rozmanitým aktivitám a zároveň podpora k větším výkonům, kterých by jedinec nedosáhl, kdyby nebyl motivován. Vyvolává

¹⁶ PETRÁČKOVÁ, V., *Velký slovník cizích slov* [CD-ROM], Var. slovníku 2.0, var. programu 3.21. Voznice: LEDA, 2005

¹⁷ Srov. MATOUŠEK, J., *Prožitková pedagogika – využití zážitkové pedagogiky pro práci s křesťanskou mládeží ve smyslu dobrého nástroje pro kazatele*, Sázava : Teologický seminář CASD v Sázavě, 2006, str. 5.n.

¹⁸ Srov. HARTL, J., *Komunita občanská a komunita terapeutická*, Praha : Slon, 1997. str. 163.

v člověku určitou míru nadšení a nasazení v daném projektu, aktivitě, v plnění zadaného úkolu.

2.10. Výchova

Výchova (nebo též edukace) je cílevědomá, plánovitá a všestranná činnost směřující k přípravě člověka pro jeho společenské úkoly a osobní život. Výchova je celoživotní působení na procesy lidského učení a socializaci s cílem přeměny člověka po všech stránkách, tedy tělesné i duševní. Výchova je zprostředkování znalostí, dovedností a postojů (kompetencí), které jsou přítomny v dané společnosti a které se pokládaly a pokládají za důležité, předat dalším generacím. Různé koncepce výchovy byly v čase ovlivněny sociálně kulturními podmínkami a odlišnými koncepcemi chápání člověka ¹⁹.

2.11. Vzdělání

Vzdělání je souhrn znalostí, které získáváme pomocí vzdělávání, výuky a studia specifických vědomostí. Původ slova vzdělání - „edukace“ odkrývá 1 teorii její funkce: latinské slovo *educare* pochází z kořenů znamenajících „vedení ven“ nebo „vedení vpřed“ s možnými implikacemi vývoje vrozených schopností a rozšíření horizontů. ²⁰

2.12. Reflexe

Reflexe je ze strany vedoucího aktivity řízený proces hodnocení, který „využívá zpětnovazebních informací k hledání širších souvislostí a významů za účelem osobního

¹⁹ Google [online], [cit. 9.ledna 2011]. Dostupné z WWW
<http://www.google.cz/#sclient=psy&hl=cs&site=&source=hp&q=v%C3%BDchova&rlz=1R2ADSA_csCZ409&aq=f&aqi=g5&aql=&oq=&pbx=1&fp=1f6ab1165c4ad02b>.

²⁰ Google [online], [cit. 9.ledna 2011]. Dostupné z WWW
<http://www.google.cz/#sclient=psy&hl=cs&rlz=1R2ADSA_csCZ409&q=vzd%C4%9B1%C3%A1n%C3%AD&rlz=1R2ADSA_csCZ409&aq=f&aqi=g4g-o1&aql=&oq=&pbx=1&fp=1f6ab1165c4ad02b>.

a společného obohacení a růstu. Kvalitní provádění reflexe patří k nejobtížnějším dovednostem vedoucích. V praxi totiž zjistíme, že dobře provedená reflexe může vytěžit mnoho užitečného i ze špatně provedené hry“²¹

2.13. Sekularizace

Sekularizace je zesvětštění, laicizace, omezování církevního vlivu.²²

2.14. Identita

Identita je „soubor rysů, podle nichž je jedinec znám v určité specifické skupině, identita aktuální představuje, co jedinec skutečně je, na rozdíl od identity potenciální, která spočívá v nerealizovaných vlastnostech; jedinci v adolescenci obvykle procházejí krizí identity“²³

3. OBDOBÍ ZRÁNÍ ADOLESCENTA VE VĚKU 15. – 20. LET

Pro účast na programu VYTAX je nutný minimální věk 15 let a nejvíce účastníků tohoto programu je opravdu v rozmezí 15 – 20 let, což je věk adolescence volně navazující na pubertu. Je to velice dynamická část života mladého člověka, která prakticky začíná biologickou pohlavní dospělostí. V tomto období dochází k ukončení povinné školní docházky a zároveň adolescent absolvuje učňovský obor nebo střední školu, případně začíná studium na vysoké škole. Tento věk proto přináší pro adolescenta zákonitě mnoho problémů – dle J. Kurice. Dle samotných adolescentů je to zejména:

1. Příprava na povolání a volbu povolání
2. Příprava na manželský život, tzn. první lásky a zkušenost s první erotikou

²¹ MATOUŠEK, J., *Prožitková pedagogika*, Sázava : Teologický seminář CASD v Sázavě, 2006, str. 31.

²² Srov. BOICE, J. M., *Základy křesťanské víry*, Praha : Návrat domů, 1996, str. 542.n.

²³ HARTL, J., *Komunita občanská a komunita terapeutická*, Praha : Slon, 1997, str. 216.

3. Formování vlastní osobnosti

4. Přirozené problémy sociálních vztahů – přichází silné vazby v přátelství a kamarádství (a z toho pramenící i první velká životní zklamání)

5. Zaujetí správného stanoviska

6. Jiné vážné problémy – např. již zmíněná zklamání a nepříznivé události nebo jiné významné životní zážitky adolescenta, které často významně poznamenají jeho budoucí život²⁴

Zároveň se dle M. Vágnerové v tomto období významně utváří vlastní identita – dle toho také dělí jednotlivé procesy

1. Tělesné schéma jako součást identity
2. Kompetence a výkon jako součást adolescenční identity
3. Vývoj identity adolescenta²⁵

Z již výše uvedených důvodů je zřejmé, že právě proto, že adolescent prochází obdobím mnoha změn, sám je z této skutečnosti překvapený a častokrát sám není schopen nové skutečnosti hned pevně uchopit. Z dítěte se stává dospělý člověk, což zákonitě vytváří v jeho přístupech někdy přehnanou kritičnost a vzdor ke všemu zavedenému, konvenčnímu, v jeho očích ke všemu „starému“ jako je škola a výchovný ústav, ve kterém se nachází, rodina a příbuzenské svazky a nakonec i místní církevní společenství (sbor) a církev samotná. Velký význam v této kritické době v životech mladých lidí má v tomto období pozitivní vzor, který by mladý člověk mohl napodobovat. Pokud je mladý člověk v tomto období integrován do funkční vrstevnické skupiny, pokud má kolem sebe již zmiňované následovníhodné vzory, které by mohl kopírovat, a je vychováván v harmonické rodině – pak má ty nejlepší startovní podmínky k tomu, aby svou adolescenci „úspěšně zvládnul“, byť ani takovéto velice dobré „startovní“ podmínky nejsou zárukou úspěchu. Snahou programu VYTAX je nabídnout mladým lidem právě takové vrstevnické společenství (podpůrnou skupinu),

²⁴ Srov. KURIC, J. a kol., *Ontogenetická psychologie*, Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1996, str. 231– 232.

²⁵ Srov. VÁGNEROVÁ, M., *Vývojová psychologie*, Praha : Karolinum, 1996, str. 353.

kde by mohlo dojít k přirozené identifikaci s vedoucími programu i pevnými funkčními vazbami na ostatní vrstevníky v kolektivu.

4. POSTMODERNA A POSTMODERNÍ SPOLEČNOST

Postmoderna²⁶ je v dnešní době častokrát zmiňovaný evropský myšlenkový směr konce 20. století²⁷. Tento pojem „vznikl na základě krátké, ale vlivné knihy Jeana-Françoise Lyotarda *O postmodernismu (La condition postmoderne)*. Základním prvkem postmoderny je pluralita názorů a jejich zrovnoprávnění, došlo nejen ke zpochybnění optimistického pohledu na historický vývoj západní civilizace, ale i pohledu na dějiny jako na proces postupného překonávání dřívějších fází. S tím je samozřejmě spojen fakt, že se tímto termínem označují často i protichůdné proudy, a tím je ztížen jejich popis. Důraz na pluralitu a synkretismus je vedle postmoderny typický i pro hnutí New Age, jež vykazuje mnoho postmoderních prvků“²⁸

Dnešní doba je dobou globalizace. Dnešní svět je vlastně zjednodušeně řečeno jednou velkou vesnicí s globální měnou, vesnicí, ve které jsou díky internetu všechny informace společné a prakticky kdykoliv a kdekoliv k dispozici. K výrazné globalizaci dochází i v kultuře, kde kultury kdysi přirozeně izolované se dostávají do vzájemných konfrontací, vzájemného mísení se a společného předávání si navzájem svých duchovních hodnot a principů. Změna politické situace v zemích východního bloku způsobila netušené možnosti cestovat, poznávat, studovat v zahraničí, což má nesporné výhody (vzdělanost, rozhled, konfrontace atd.), na druhé straně přináší vykořenění z důvěrně známých tradic, rituálů a hodnot předávaných po generace.

Tyto a jim podobné vnější změny přináší pozvolna a přirozeně zásadní změny v myšlení lidí. Právě v myšlení lidí dochází dnes podobně k výraznému zániku „hranic“. Stále častěji se dnes setkáváme s projevy pragmatismu, relativismu, s tolerováním kdysi

²⁶ Google [online], [cit. 9.ledna 2011]. Dostupné z WWW <http://www.google.cz/#hl=cs&xhr=t&q=postmodernismus&cp=15&pq=vzd%C4%9B1%C3%A1n%C3%AD&pf=p&sclient=psy&rlz=1R2ADSA_csCZ409&aq=0&aqi=&aql=&oq=postmodernismus&pbx=1&fp=1f6ab1165c4ad02b>.

²⁷ Srov. WACH, M., *Ozvěny postmodernismu v životě mládeže CASD*, Sázava : Teologický seminář CASD Sázava, 2006, str. 5.n.

²⁸ *Postmoderna - Wikipedie*[online], [cit. 9.ledna 2011]. Dostupné z WWW <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Postmoderna>>.

pro společnost nepřijatelných postojů, kdy vrcholným měřítkem bývá vnímána „funkčnost“ a „účelnost“. Pravdu dnes lidé přestávají vnímat jako něco „zásadního a důležitého“, ale pravdu vnímají dnes častokrát lidé jako něco velice relativního a také navýsost intimního, kde je to vnímáno jako „diskrétní zóna“, kam by druhému neměl nikdo vstupovat. Dneska existuje celá řada „pravd“, které jsou navíc předkládány a nabízeny tržním způsobem – existuje dnes vedle sebe spousta různých (dříve protichůdných) „ismů“, které už dnes spolu nesoupeří, ale vytvářejí společně jednu velkou syntézu. Takto vypadá postmoderní svět, ve kterém mladí lidé vyrůstají.

Tento výše naznačený postmoderní relativismus nemůžeme, ale nekriticky přijímat, protože je ve svých nejnvtitnějších principech v příkrém rozporu s biblickým křesťanstvím. Když Ježíš hovoří o potřebě zachovat si navzdory všem okolnostem svou „slanost“, jako křesťané se dostáváme do neustálého zápasu o svou identitu a poslání v současném světě.

Pojem postmodernismus vznikl na konci 20. století a jeho duchovním otcem je obecně vnímán francouzský filozof Jean-Francois Lyotard. Napsal dnes již klasické dílo „O postmodernismu“. Jak již bylo dříve naznačeno ve výkladu základních pojmů této práce, základním prvkem postmoderny je absolutní pluralita názorů a jejich zrovnoprávnění.²⁹ Potom je to odmítání koncepce jediné Pravdy, což vede k programovému usilování o alternativní přístup ke světu. Zároveň se zpochybňuje donedávna optimistický výhled na historický vývoj při pohledu do budoucnosti západní civilizace.

Díky již zmiňovanému rozmachu všech možných komunikačních technologií a telekomunikací se kdysi aktivní člověk stále aktivněji přesunuje do role konzumujícího diváka, do role, která mu více a více vyhovuje, protože ON rozhoduje na základě všech jemu pohodlně dostupných informací, jaký bude „jeho“ pohled na kulturu, náboženství, ekonomiku apod. ... Hlavními představiteli postmodernismu byli Jacques Derrida, Leslie A. Fiedler, Umberto Eco, Michael P. Foucault, Charles Jencks, Peter Koslowsky, Armin Baumgartner, Hararwey Cox, Jean Francois Lyotard a Zygmunt Baumann. Posledním dvěma bychom se věnovali trošku více.

²⁹ díky tomu se tento myšlenkový směr řadí velmi výrazně k proudu New Age

Jean Francois Lyotard (1924 – 1998) vytvořil prakticky etické zázemí postmodernismu.³⁰ Ve svém velice plodném životě začal pracovat a přednášet jako profesor filozofie v Alžírsku, později v Paříži, na Kalifornské universitě a mnoha dalších universitách v USA, Kanadě, Evropě a Jižní Americe. Svou akademickou dráhu ukončil jako emeritní profesor na Emoryho universitě v americké Atlantě a na Universitě v Paříži.

Jako první zavedl Lyotard pojem „postmoderní situace“ v jeho slavném díle „La condition postmoderne“. V této práci důsledně rozlišuje modernismus od postmodernismu. Přichází ještě s dalším pojmem, s tzv. „metanarací“, což je velké „metavyprávění“, které v postmodernismu zprostředkovává vědění. „Metanarace“ je v postmodernismu jeden z klíčových pojmů, jedná se o jakousi tvůrčí sílu, která zprostředkovává vyprávění o světě. Příběhy jsou v postmoderním myšlení velice důležité. Za jeden z klasických a nejsilnějších příkladů metanarace je vnímám příběh o pádu do hříchu a vykoupení. V ateistickém světě je to např. marxistické učení o třídním boji, v mytologii přírodních národů je to např. známý příběh, příběh o želvě, která má na krunýři slony a na nich spočívá svět. Všechny tyto příběhy se dávají hodnotově rovnoměrně vedle sebe a každý člověk si může vybrat, čemu bude věřit, čemu dá přednost, protože se jedná o již zmiňované „metanaraci“, kde míra pravdivosti vlastně není až tak důležitá.

Prakticky to znamená, že dle Lyotarda je potřeba přijmout absolutní pluralitu a opustit hledání Velké Pravdy. Dále se dle Lyotarda zvyšuje v postmoderní době vnímavost a citlivost vůči odlišnostem. Chtěl mimo jiné vytvořit jakýsi „universální princip“, o který by se opírala moc ve státech. Nevěřil ve vědu a kladl velký důraz na roli umění v dnešním světě. Tvrdil, že umění vždy – tedy i dnes, stojí na rozcestí: buď bude sloužit společnosti jejímu pokřivenému vkusu, nebo má šanci se vzbouřit. Ale i toto umění nemá přesně předepsanou podobu a styl, jak se jasně vyjádřit, proto podporuje existenci extrémních, až šokujících podob a stylů umění.

Zygmunt Baumann (1925 – 1971) poskytoval postmodernismu sociologické zázemí. Napsal knihu „Úvahy o postmoderní době“³¹ kde hlavním tématem knihy byl

³⁰ Jean-Francois Lyotard - Wikipedie [online], [cit. 9.ledna 2011]. Dostupné z WWW <http://cs.wikipedia.org/wiki/Jean-Fran%C3%A7ois_Lyotard>.

³¹ BAUMANN, Z., *Hovory o postmoderní době*, Praha : SLON, 1995.

popis postmoderní doby. Rozdíl mezi naší dobou a dobou moderní vidí autor v tom, že problémy, které jsme dříve řešili jen občas, se dnes musí řešit mnohem častěji a intenzivněji. Řešení problémů nás neustále zaměstnává, ale naše činnosti se neskládají v jednotný celek a neřeší problém jak „skončit s problémem“, jak zařídit věci, aby fungovaly jednou provždy. V podstatě se snažíme o to, aby se budoucnost zásadně nelišila od toho, co je a existuje dnes.

Tlak zákonů dle Baumanna byl nahrazen sváděním konzumenta (tzn. místo „ideologie“ nastoupila „reklama“). Podstatou dnešního usilování je vymanit se ze všech myšlenkových návyků a stereotypů. Tím, že dnes ve velkých městech prudce narůstá mobilita a anonymita, se mění místo člověka ve světě, do popředí se pozvolna dostává otázka identity jedince. Ve zmatku velkoměsta je dost dobře možné se skrýt a je velice obtížné najít všemi uznávané, respektované a zajištěné místo pro budoucnost. Tuto postmoderní osobnost Bauman charakterizuje pomocí čtyř modelů, vzorců: zevloun, turista, tulák a hráč. Současná společnost je dle Baumanna:

1. Hravá – hodnota hry byla povýšena na hodnotu tvůrčí práce
2. Postmoralistní – neexistuje závazná morálka, nejsou již žádné idoly a vzory (dnešní vzory jsou stejně staří jako jejich obdivovatelé)³²
3. Alibistická – vše dobré i špatné si zdůvodním a ospravedlním, ze všech situací vyjdu s čistým štítem
4. Permisivní – otevřenější, dovoluje mnohem více, než dovozovaly dřívější společnosti, detabuizace řady témat – např. sexu. drog...
5. Postedukační – dává najevo, že výchova a vzdělání jsou přežitek, podstatná je osobní otevřenost a schopnost učit se stále něčemu novému
6. Sekularizovaná – převládla každodennost, křesťanství ztrácí „nadvládu“, převaha jiných duchovních směrů a náboženství

Protože se tématu postmodernismu věnuji v této práci jen okrajově, pokusil bych se závěrem v bodech shrnout hlavní myšlenky postmodernismu. Postmodernismus vnímá sám sebe jako systém, který:

1. kriticky se obrací k rozumu a odmítá jeho nadřazenost

³² Srov. D'SOUZA, D., *Křesťanství a ateismus úplně jinak*, Ideál, 2009. str. 195.

2. vyhláší absolutní kulturní pluralitu a zpochybňuje západní etnocentrismus – důsledkem, ale pak žel je nivelizace a znehodnocení tradičních hodnot, kdy nám zůstane jen lhostejnost a nedůvěřivost – radost z plurality se mění v únavu a rezignaci
3. historii nevnímá smysluplně
4. pro postmodernu je svět pouhou „hrou“, svět ji „baví“, nebere jej příliš vážně
5. postmoderna se neptá po nějakém „obecném smyslu“, se ztrátou smyslu se však vytrácí i tajemnost a hloubka světa. Sice vyhláší otevřenost vůči světu, ale tento svět je plochý, zbavený smysluplnosti a kouzla, zbývá opět jen lhostejnost a únava
6. postmodernismus nepotřebuje jednotící ideu
7. postmoderna se obrací proti transcendentálnímu myšlení a jednání, odmítá všechny velké projekty, ideje a cíle lidského bytí. Pomíjí i takové transcendentální hodnoty jako je láska k lidem, soucit nebo mravní zdokonalování.

Jak je výše uvedeno, díky postmodernismu dochází v poslední době k mimořádnému a vážnému posunu ve všech oblastech lidského myšlení a činnosti. Vedle pozitivních hodnot jako je možnost volby životního stylu, možnosti vzdělání a cestování, nástup úžasných technologií, pro toho, kdo se přizpůsobí relativně dobré ekonomické zajištění, je to ale zároveň rozpad tradičních hodnot³³ a jistot.³⁴

5. PSYCHOLOGIE NÁBOŽENSTVÍ A NÁBOŽENSKÝ VÝVOJ MLADÉHO ČLOVĚKA

Když začneme základní definicí, tak psychologie je „věda, která studuje lidské chování a prožívání“³⁵. „Náboženství“ je moderní souhrnný pojem pro velmi rozmanité soustavy bohoslužebných (kultovních) jednání, symbolů a představ, jimiž různá společenství vyjadřují svůj vztah k Bohu, k bytostem nebo silám, které člověka

³³ Srov. NOUMEN, H., *Zraněný ranhojič*, Praha : Návrat domů, 2008, str. 13.n.

³⁴ BAUMANN, Z., *Hovory o postmoderní době*, str. 115.

³⁵ *Psychologie - Wikipedie* [online], [cit. 9.ledna 2011]. Dostupné z WWW <http://cs.wikipedia.org/wiki/Psychologie#Z.C3.A1kladn.C3.AD_pojmy>.

přesahují³⁶. Na základě výše uvedených definic můžeme vidět, že náboženská otázka je jednou z nejintimnějších oblastí života každého člověka. Každý mladý člověk, který nějak přišel do kontaktu s více či méně náboženským prostředím, si na tuto oblast života dělá vlastní, originální názor a z něj pak tříbí svůj životní postoj. Z různých obecně známých statistik je všeobecně známo, že největší procento obrácených křesťanů je právě z období adolescence. Právě díky tomu, že mladý člověk dělá v období adolescence často základní životní rozhodnutí, která na něj mají v pozdější době dost zásadní vliv (volba školy, povolání, častokrát volba životního partnera), má jeho postoj k náboženství v této době důležitou roli. Vždyť dle P. Berga slouží náboženství jako soustava, která vyjadřuje životní smysl a cíl³⁷. Blíže N. G. Holm říká, že náboženství se skládá z

1. Názorů – což znamená schopnost myslet a snahu porozumět věcem
2. Ze způsobů chování – jde o rituály a kultovní zvyklosti, které mohou mít individuální i kolektivní povahu, např. modlitba...
3. Ze zážitků a prožitků – ty tvoří osobní, vnitřní individuální pole. Jsou to zkušenosti každého jedince, jde o citový život³⁸

Z výše uvedeného je zřejmé, že náboženství je fenomén, který má na člověka silný vliv. Mladí adolescenti, kteří vyrůstají v náboženském prostředí, jsou ať negativně, nebo pozitivně zásadně ovlivněni na celý život. Vzorci chování, ve kterých vyrůstali, se postupně stávají jejich vlastními vzorci, případně právě proti takovým vzorcům chování vyjadřují svými postoji nesouhlas a disharmonii. Díky osobním zkušenostem, jež mají z dětství, nebo puberty, případně z období adolescence se vytváří jejich osobitý názor a náboženský postoj, který má vliv na jejich rozhodování a životní směřování.

N. G. Holm uvádí zajímavý postřeh Sundéna. Ten hovoří o tzv. "zprostředkovatelích víry", tzn. o lidech, které mladý člověk potkává (hlavně rodiče, případně blízcí příbuzní, nebo lidé z blízkého okruhu mladého člověka), ti se dělí na :

³⁶ *Náboženství – Vyhledávání Google* [online], [cit. 9.ledna 2011]. Dostupné z WWW <http://www.google.cz/#sclient=psy&hl=cs&site=&source=hp&q=n%C3%A1bo%C5%BEnstv%C3%AD&rlz=1R2ADSA_csCZ409&aq=f&aqi=&aql=&oq=&pbx=1&fp=1f6ab1165c4ad02b>.

³⁷ HOLM, N.G., *Úvod do psychologie náboženství*, b.n., Portál, 1998 str. 20.

³⁸ Tamtéž, str. 9-10.

1. Nejisté – mají úzkostný vztah k církvi i k náboženství. Nejsou ve svém životě důslední, jejich náboženství je častokrát jen jakoby náhodné, nedůsledné. Vliv takového „zprostředkovatele“ vede častokrát dítě a mladého člověka k váhavému, někdy až skeptickému postoji vůči náboženství, někdy až k otevřené revoltě a vzpouře
2. Jisté – jsou v náboženství důslední. Jsou takto pro své děti svou integritou dobrým příkladem. Byť mají kladný vztah k náboženství, svůj názor druhému nevnucují
3. Příliš jisté – staví se do role samotného Pána Boha, jsou velice autoritativní, někdy až despotičtí, mladý člověk nemá prostor a možnost na vlastní názor a postoj, čímž mu takovíto „zprostředkovatelé“ překážejí v kladném zprostředkování náboženství³⁹

Dále Sundén dělí zprostředkovatele víry na:

1. Totální – celostní, emocionální, s vlastní integritou
2. Pouze verbální – v pouze slovním pojetí, bez praktické aplikace do života⁴⁰

Jak je z výše uvedeného zřejmé, domácí prostředí, ze kterého adolescent pochází má na něj podstatný vliv. Na programu VYTAX díky různým dílčím úkolům a díky snaze organizačního týmu, aby se účastníci profilovali a projevovali své postoje, případně si je tříbili a konfrontovali s ostatními, je častokrát velice dobře poznat, z jakého je účastník sboru, nebo rodiny. Je častokrát výrazný rozdíl mezi náboženskými postoji a názory účastníků z menších či větších sborů, z Prahy či krajských měst, nebo ze sborů, které jsou malou skupinkou.

Nežádka dochází i k tomu, že účastníci programu poprvé v životě diskutují se svými vrstevníky v rámci programu VYTAX o otázkách. Z křesťanského pohledu se zamýšlíme například nad sebepřijetím, sexualitou, výběrem životního partnera.

Snahou programu VYTAX je, aby se na cestě osobnostního vyžívání každý účastník posunul blíže k Pánu Bohu. Někdy je to pro účastníky dost bolestná

³⁹ Srov. HOLM, N.G., *Úvod do psychologie náboženství*, b.n.: Portál, 1998. str. 77.

⁴⁰ Tamtéž, str. 79.

konfrontace, protože se začínají dívat nově na věci, které byli učeni vidět díky svému rodinnému i sborovému zázemí „černobíle“. Na druhou stranu vědomí „barevnosti“ věcí je pro účastníky úžasným dobrodružstvím, jež osvobozuje a častokrát dává víře vlastní, osobitou tvář.

Každá víra prochází od raného dětství určitým vývojem. Obecně nejznámější je asi schéma stupňů víry od J. Fowlera:

1. Intuitivní – děti automaticky přejímají víru svých rodičů
2. Prostá – přesun od víry rodičů k víře širšího příbuzenstva a někdy i sboru (církvního společenství)
3. Konvenční – jakoby postoj na základě určitých pravidel, na která je mladý člověk zvyklý z rodiny nebo z církvního prostředí, je to stále většinou víra neosobní, v této fázi často mládežníci přicházejí do společenství mládeže
4. Individuální – často prosté, přesto osobní vážné rozhodnutí mladého člověka, když se dostává mimo sféru víry nejbližších lidí, často je to víra blízká víře rodiny, kde mládežník vyrůstal (není ale pravidlem)
5. Upevňující se – mladý člověk prožívá různé paradoxy života a přemýšlí nad nimi, jeho víra se stává silnější a pevnější, je to logické rozhodnutí
6. Prakticky aplikující – mládežník už má svůj názor na svět, je to komplexnější fáze, jejich víra má hlubší smysl, kořeny a nesměrování – a samozřejmě praktické projevy⁴¹

Jak je zřejmé z výše uvedeného, mladý člověk prochází různými fázemi svého života a to samozřejmě i ve svých postojích víry. Program VYTAX pro něj není konečná stanice života, ale jenom určitý patník u cesty, který mu může na jeho cestě hledání sama sebe a Pána Boha zásadně pomoci. Pokud bereme vážně biblické učení o posvěcení, pak jako organizátoři moc prosíme Ducha svatého o to, aby si program VYTAX v tomto smyslu použil.

Nakonec stejně každý mladý člověk, který byt' vyrůstá v náboženském prostředí, byt' je nábožensky formován (nebo deformován) církvníím prostředím, ve kterém je

⁴¹ Srov. BURNS, J., *Nebojte se věnovat mladým*, Brno : Nová naděje, 1994, str. 36.

jeho rodina integrována, byť může projít programem VYTAX, nebo něčím podobným v církvi – vždycky se nejednou dostane do zásadní životní situace, kdy se svou osobní vírou zůstane stát osamocen a bude se muset osobně rozhodnout a nést důsledky svých rozhodnutí. Taková „osobní zkušenost“ bývá častokrát bolestivá, ale je to zásadní zkušenost na cestě osobnostního i náboženského dozrávání.⁴²

5.1. Biblické principy pro práci s mladými lidmi

Když studujeme Bibli, na jejích stránkách můžeme najít určité principy pro práci s mladými lidmi. Budeme se věnovat textům ze Starého i Nového zákona. Jelikož se Bible a křesťanství vůbec zásadně dotýká mezilidských vztahů, nelze tak pominout vztah rodičů, pospolitosti, starších k mladým lidem. Vztah, který má být v ideálu formující, ale který žel byl i na stránkách Bible mnohdy deformující.

5.2. Biblické poslání rodiny

Když Bible hovoří o výchově mladých lidí, klade důraz předně na výchovu v rodině. Už v knihách Mojžíšových se nehovoří v této souvislosti o poslání církve, ale o poslání rodiny. Dle Deuteronomia, kde se cituje: „Jenom si dej pozor a velice se střež zapomenout na věci, které jsi viděl na vlastní oči, aby nevymizely z tvého srdce po všechny dny tvého života. Seznam s nimi své syny i vnuky.“⁴³ Nebo když Genesis popisuje setkání Hospodina s Abrahamem, když se ubíral do Sodomy a zde Hospodin cituje: Důvěrně jsem se s ním sblížil, aby přikazoval svým synům a všem, kteří přijdou po něm: »Dbejte na Hospodinovu cestu a jedněte podle spravedlnosti a práva, ať Hospodin Abrahamovi splní, co mu přislíbil.«⁴⁴ Tady je silný důraz na duchovní vedení otců svých synů. Biblické poslání otců je výchova a odevzdávání víry. Samozřejmě je zde hovor o otcích, ale principiálně je to odpovědnost obou rodičů, byť v tehdejší patriarchální společnosti byl zmiňován jenom otec. V dnešní společnosti je dle mého názoru velká krize role mužů v naší společnosti. Myslím si, že dnes muži selhávají ve své roli duchovních vůdců svých rodin⁴⁵. Mnohdy jejich nezastupitelnou

⁴² Srov. KŘIVOHLAVÝ, J., *Sdílení naděje*, Brno : Návrat domů, 1997, str. 150.n.

⁴³ Dt 4,9

⁴⁴ Gn 18,19

⁴⁵ Srv. 1 S 2,22

roli nahrazuje křesťansky zralejší, vyspělejší matka (ženy byly vždy citlivější ve vztahu k duchovním hodnotám – i proto je dnes v církvi nepoměrně více žen). Tato skutečnost ale ve svém důsledku vede k tomu, že děti se setkávají s ženským faktorem výchovy prakticky ve školce (prakticky většina učitelek v mateřské školce jsou ženy), později ve škole (většina učitelek a pedagogů jsou opět ženy) a nakonec jsou duchovně směřovány spíše matkou, protože otec většinou svou roli duchovního vedení rodiny častokrát zanedbává. Kdybychom se dotkli jenom jemně problematiky ženské emancipace, případně feminizmu, jsem přesvědčený o tom, že to není zásadní problém žen, ale spíše pohodlnějších mužů, kterým ženská dominance většinou vyhovuje, protože je pro ně jednodušší. A trpělivá výchova je v první řadě o oběti a ochotě věnovat se dětem, byť se rodiči z mnoha objektivních důvodů častokrát „nechce“. Bible mužům ukládá jejich duchovní vedení svých dětí nikoliv jako jejich „dobrou vůli“, ale jako přímý příkaz od Hospodina. Jsem přesvědčený, že Hospodin se i mě osobně jednou nebude ptát v první řadě na to, jak jsem působil jako kazatel, nebo služebník mladých lidí, ale jak jsem byl věrný svému úkolu jako „otec“ a duchovní formovatel svých dětí a své rodiny.

V podobném duchu je citát z knihy Jozue : „To bude mezi vámi na znamení. Až se v budoucnu budou vaši synové vyptávat: »Čím jsou pro vás tyto kameny? Odpovíte jim: »Vody Jordánu se rozestoupily před schránou Hospodinovy smlouvy; když procházela Jordánem, vody Jordánu se rozestoupily. Tyto kameny budou Izraelcům pamětným znamením navěky.“⁴⁶ Jako křesťanský rodič si někdy až bolestně uvědomuji, že zatímco dříve mé děti mou blízkost a přítomnost vyhledávaly, s přibývajícím věkem mé dcery někdy až dychtivě čekám na vhodnou příležitost, kdy se mě má dospívající dcera zeptá na něco ohledně křesťanství. V takové situaci je důležité pravé slovo v pravý čas, za takovou situaci by se měl dlouhodobě každý křesťanský rodič modlit, aby měl v tuto chvíli moudrost od Hospodina. Věřím, že i na tuto situaci se vztahuje biblické zaslíbení: „A když vás obžalují, nedělejte si starosti, jak a co budete mluvit; neboť v tu hodinu vám bude dáno, co máte mluvit.“⁴⁷ Protože taková odpověď v klíčovou chvíli může být pro naše dítě klíčový význam do jeho života.

Bible vnímá velice pozitivně, pokud si syn vezme rady a výchovu svých rodičů k srdci – např.: „Můj synu, na mé učení nezapomínej, ať tvé srdce příkazy mé dodržuje.

⁴⁶ Joz 4,6

⁴⁷ Mt 10,19

Prodlouží ti dny a léta života a přidají ti pokoj.“⁴⁸ Nebo samotné páté přikázání v desateru hovoří, jako první přikázání se zaslíbením, o tom, že kdo bude ctít (tzn. i naslouchat radám) své rodiče, ten vytváří dobrý předpoklad k tomu, aby byl „dlouho živ na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh.“⁴⁹ Velice záporně je vnímán negativní vztah, nebo dokonce ponížení otce od syna – např. jako v případě Chama, který místo aby zakryl nahotu otce, šel ke svým bratrům, aby jim o tom pověděl.⁵⁰

Velice zajímavý je v tomto kontextu citát nejposvátnější části tóry pro každého zbožného žida, tzv. „Šéma Izrael.“ Byla to každodenní modlitba každé zbožné izraelské rodiny, bylo to prakticky vyznání jejich víry, za které byli mnozí ochotní třeba i zemřít. Je to základní vyznání židovského monoteistického náboženství. Toto vyznání zní: „Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný.“⁵¹ Je zde velice zajímavý kontext tohoto textu, protože hned po tomto známém vyznání víry následuje: „Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou. A tato slova, která ti dnes přikazuji, budeš mít v srdci.“⁵² Poslední zmiňovaný citát je použit Ježíšem v diskuzi, když je dotázán, jaké je největší přikázání.⁵³ Určitě tyto dva verše patří k základům biblické teologie a možná patří k jedněm z neznámějších a obecně nejvíce citovaných. Je zajímavé a možná až šokující, že tento text pokračuje důrazem na výchovu rodiny: “Budeš je vštěpovat svým synům a budeš o nich rozmlouvat, když budeš sedět doma nebo půjdeš cestou, když budeš uléhat nebo vstávat.“⁵⁴ Toto je jasný Hospodinův příkaz, v žádném případě toto nelze přeložit jako „když budete chtít“. Hebrejšтина nemá tvrdší způsob, jak něco nakázat – tento příkaz je zde myšlený velice vážně. Až po této zmínce je popsána běžná židovská praxe: „Uvážeš si je jako znamení na ruku a budeš je mít jako pásek na čele mezi očima. Napíšeš je také na veřeje svého domu a na své brány.“⁵⁵

Neméně zajímavá je zde zmínka o tom, že toto vyznání má mít otec „ve svém srdci“. To znamená prvním krokem zodpovědné výchovy je důraz na osobní zbožnost otce, potažmo rodičů. I tomuto aspektu se věnuje průzkum mezi mladými křesťany

⁴⁸ Př 3,1

⁴⁹ Ex 20,12.

⁵⁰ Srov. Gn 9,22

⁵¹ Dt 6,4

⁵² Dt 6,5

⁵³ Mt 22,36.37; když jej chtěli v L 10,27 nachytat, tak Ježíš používá právě Dt 6,5

⁵⁴ Dt 6,7

⁵⁵ Dt 6,8.9

adventisty Valuegenesis⁵⁶, konkrétně graf v příloze.⁵⁷ Mladý člověk je velice citlivý na to, jestli jeho rodiče berou svou víru vážně a opravdově, nebo žijí život přetvářky. Tato citlivost mladých lidí je zároveň častokrát velice nepříjemným zrcadlem pro každého rodiče, protože naše děti nás nepozorují jenom společensky oblečené na bohoslužbě, ale při všech běžných činnostech každého všedního dne, když rodič nemá žádné diváky. Každý rodič má svou osobní hořkou zkušenost se svým selháním, kdy jej jeho dospívající děti „nachytají“. Kéž by dokázal čestně přiznat svou chybu, protože to je pro mladého člověka motivující a následování hodné, protože i on bude na své křesťanské cestě chybovat. Jak říká jedno oprášené křesťanské moudro: „Dokonalý křesťan je špatný vzor.“ Vždyť i Bible samotná je plná příběhů o nedokonalých lidech...

Toto vyznání má otec doslova „vštěpovat“, tzn. záměrně takto směřovat své syny a „hovořit o nich“. A má to dělat ve třech specifických situacích:

a) „když budeš sedět doma“. Židovské náboženství dávalo na rodinu a rodinnou pospolitost veliký důraz. Zvlášť slavnostní a významné bylo společenství rodiny u společného jídla. V dnešní uspěchané době se celá rodina sejde někdy i jen výjimečně u večeře, protože ráno bývá většinou uspěchané, každý vstává a odchází jinak, přes oběd je rodina u svých povinností. V málokterých rodinách se rituál společného jídla bere vážně. Přitom právě u společného jídla, když rodina prožívá příjemnou chvíli, je úžasný prostor probrat vše, co kdo prožil za minulý den, případně volně navázat na společnou rodinnou pobožnost, kdy se společně čte, nebo studuje nějaká křesťanská literatura... Většinou jediná klidná chvíle, kterou v dnešní době rodina společně prožije, je chvíle u sledování televizní obrazovky. Avšak tento čas zásadně není chvílkou otevřené komunikace, lidé sice sedí vedle sebe, ale každý má „svůj svět“ a mlčí se, aby se ten druhý nerušil. Můj přítel mi nedávno sděloval, že jeden ze základních požadavků Evropské unie pro bydlení rodin, aby rodina měla „standardní“ ubytování, je nutnost mít každý člen rodiny svou místnost... Žel častokrát i svou televizi, což znamená další krok k izolaci jeden od druhého.

b) „nebo půjdeš cestou“. Dříve bylo naprosto běžné, že rodina spolu cestovala pěšky. Tehdy mezi členy rodiny při společné chůzi probíhala přirozená a živá

⁵⁶ *Oficiální stránky Církve adventistů sedmého dne* [online], [cit. 9. ledna 2011]. Dostupné z WWW <<http://www.casd.cz/index.php?ID=2287>>

⁵⁷ Příloha XVIII.

komunikace. Tím, že cesta někdy trvala i několik hodin, nebo i dnů, o to více mohla být komunikace hlubší. V dnešní době automobilů a rychlých dopravních prostředků jen málo rodin – rodičů a dětí, tráví svůj společný čas na „procházce“, při společné chůzi, kdy by komunikace byla nenásilnou a přirozenou. Moudrý rodič zavádí už od malička tradici společných rodinných procházek a výletů.

c) „když budeš uléhat nebo vstávat“. V tehdejší společnosti bylo obvyklé, že rodina spolu žila v jedné místnosti. I v podobenství Ježíše⁵⁸ se hovoří o tom, že muž z podobenství, který je rušen jeho přítelem, který přichází pozdě a nevhod spí na lůžku se svými dětmi. Tím, že spolu žila společně celá široká rodina častokrát v jedné místnosti, děti mohly mnohem lépe pozorovat své rodiče i prarodiče v jejich náboženské praxi.

Pokud bychom tedy měli na základě výše uvedeného shrnout příkaz „Šema“, tak Hospodin přikazoval otci, aby své děti učil základním principům židovského náboženství neustále – když sedí v domě, když jde někam cestou, když uléhá k odpočinku, nebo když vstává. Problém dnešní doby je ale v tom, že v drtivé většině spolu jako rodiny nechodíme, nejíme, nespíme...

V knize Přísloví je v souvislosti výchovy poměrně hodně citátů, ale prakticky všechny jsou v rovině otec – syn.⁵⁹

O vlivu rodiny mluví také již zmíněný průzkum názorů a postojů mladých adventistů pod názvem Valuegenesis, kde se zásadní vliv rodiny na rozhodování mladých lidí (křesťanů) potvrzuje.⁶⁰ Nejsilnější vliv má matka – 44 %, pak otec 33 %. Myslím, že je překvapující, že přátelé jsou až na třetím místě se 33 %. Toto mě překvapuje zvláště proto, že na jiných místech své práce uvádím, jak silný vliv má na mladého člověka „parta“, společenství lidí „jemu rovných“ jeho vrstevnické skupiny. Překvapivě až na čtvrtém místě je kazatel s 16 %. Prarodiče se 13 % a až pak je vedoucí mládeže s 5 % svého vlivu.

Novozákonních zmínek není tak mnoho jako starozákonních, protože důraz na pozitivní zodpovědnou výchovu dětí byl v tehdejší židovské společnosti díky výše

⁵⁸ L 11,7

⁵⁹ Př 3,1; 4,1; 5,7; 6,20; 13,1; 19,18

⁶⁰ Příloha XIX.

zmíněnému značný. Za zmínku stojí slovo apoštola Pavla: „Otcové, nedrážděte své děti ke vzdoru, ale vychovávejte je v kázni a napomenutích našeho Pána.“⁶¹ Je zde jasný důraz na to, aby výchova dětí byla citlivá, laskavá, trpělivá, motivovaná příkladem Otce na nebesích. Druhá zmínka je v dopise mladému Timoteovi: „Věrohodné je to slovo: Kdo chce být biskupem, touží po krásném úkolu. Nuže, biskup má být bezúhonný, jen jednou ženatý, střídavý, rozvážený, řádný, pohostinný, schopný učit, ne pijan, ne rváč, nýbrž vlídný, smířlivý, nezištný. Má dobře vést svou rodinu a mít děti poslušné a počestné.“⁶² Je zde jasný důraz na spořádanou rodinu, kde děti jsou nepřímou vizitkou svých rodičů a jejich praktického křesťanství. Důležitá je zde zmínka o duchovním vedení, které je vnímáno jako určitá „duchovní dovednost“, která pokud je v ní biskup zdatný, má vliv nejen na jeho rodinu, ale i na celou církev.⁶³

5.3. Biblická výchova mimo rodinu – ve společenství

Jak bylo výše uvedeno, základní výchovný důraz v Bibli je kladen na rodinu. Bible však také zná výchovu mimo rodinu. Ve Starém zákoně máme tyto nejznámější příklady:

- a) „Králových synů bylo sedmdesát, byli u významných lidí města a ti je vychovávali.“⁶⁴ Na tomto místě se hovoří o tom, že Achabovy syny vychovávali vychovatelé v nějaké „panské“ škole. Bible zná konkrétní výchovu nějakého společenství pro nějaký konkrétní úkol. Podobně jsou známé prorocké školy, které jsou nejčastěji spojovány se jménem Eliáše a Elizea. Byli to vlastně řečí dneška takové „internátní školy“, jejichž cílem bylo zásadní duchovní i pedagogické směřování pro své žáky.
- b) „Král pro ně určil každodenní příděl z královských lahůdek a z vína, které pil při svých hodech, a dal je vychovávat po tři roky. Po jejich uplynutí měli stávat před králem. Z Judejců byli mezi nimi Daniel, Chananjáš, Míšael a Azarjáš.“⁶⁵ Tento velice známý starozákonní příběh popisuje, jak se Daniel a jeho druhové dostanou do Babylonu, na královský dvůr a tam jim jsou intenzivně po tři roky „vymývány mozky“ – pokud jde o změnu

⁶¹ Ef 6,4

⁶² 1 Tm 3,1

⁶³ 1 Tm 1,5

⁶⁴ 2 Kr 10,6

⁶⁵ Da 1,5

stravy, nastává změna jmen, jiné prostředí. Tito čtyři chlapci v čele s Danielem museli mít ve svých životech dobře položené základy, když těmto babylonským tlakům zdárně odolali.

- c) „Když ho odstavila, vzala ho s sebou, a s ním tři býčky, jednu éfu bílé mouky a měch vína, a uvedla ho do Hospodinova domu v Šílu. Chlapec byl ještě malý.“⁶⁶ Malý Samuel byl opět v „internátním zařízení“, vychováván ke konkrétnímu úkolu pod vedením Élího, a proto se později zdárně mohl stát jeho nástupcem. To, co viděl a pozoroval u svého „vychovatele“, to později sám vykonával.

5.4. Synagoga – místo vzdělávání dětí a mládeže

Synagoga byla sídlem vzdělávání a výchovy mládeže v tehdejší židovské společnosti. Klasickým příkladem, kdy se z chlapce stává muž, je iniciační obřad, kterému se i samotný Ježíš podrobil ve svých 12 letech (jak bylo v židovském společenství zvykem) a tímto vstoupil do dospělosti. Byla to silná náboženská zkušenost, kdy mladý muž vstoupil poprvé mezi muže do chrámového nádvoří mužů. S přítomnými muži si měl tu čest zatančit radostný tanec, kdy byl součástí jednoho velkého kruhu. Při té příležitosti měl možnost poprvé přečíst text z tóry. Tím, že tehdejší „Písmo“ byly vlastně svitky, které se poctivě opisovaly, tak většina židovských domácností tyto svitky neměla doma (pro jejich velikou nákladnost, pořizovací cenu), jejich jediné „fyzické“ setkání s tórou bylo právě v synagoze. Z tóry se zároveň učil jako všichni židovští chlapci celé pasáže z paměti. To, že později diskutoval s rabíny, nám naznačuje, že měl možnost od svých 12 let být součástí rozhovorů starších zkušených mužů. Tady v těchto místech prožíval Ježíš a prakticky všichni židovští chlapci, kteří dosáhli 12 let, společnou zkušenost společenství víry.

Byť bylo posláním synagogy působit a směřovat mladou generaci pozitivním směrem, nikde neměla a ani nemohla nahradit klíčové poslání rodiny. Podobně je klíčový vliv rodiny i dnes. Sebelepší církve nemůže nahradit rodinnou výchovu. Posláním kazatele, nebo duchovního by nemělo být jenom v tom, že se bude těmto mladým lidem pastoračně věnovat, ale zvláště v tom, že se bude pastoračně věnovat

⁶⁶ 1 S 1,24

jejich rodičům a motivovat je k zodpovědnému rodičovství a k výchově jejich dětí ke křesťanským hodnotám.

5.5. Biblický princip vedení a učednictví

Jak jsem již zmínil, bylo tehdejší praxí, že byly zřizovány prorocké školy.⁶⁷ Své blízké učedníky měl každý rabín, ale také Jan Křtitel, Ježíš, i apoštol Pavel.⁶⁸ Tito učedníci se svým mistrem jedli, spali, stravovali se... Pozorovali jej „v autentické akci“ po celý den. Šlo jim o to, aby neodevzdali svým žákům jenom informace (což je také důležité), ale aby své učedníky svou životní praxí vtáhli do své životní filozofie, do svého životního stylu. Ježíš si, jak vidíme z evangelijního příběhu, vyvolil 12 obyčejných lidí. V této roli by měl být – dle mého přesvědčení a pochopení biblických principů, každý duchovní a kazatel. Dát mladým lidem prostor pro to, aby jej viděli v běžné „akci“ na výletě, ráno, večer, při složitých životních rozhodnutích... Aby viděli, jak svou víru prakticky prožívá (například na společném sborovém, nebo mládežnickém víkendů, při společné službě v církvi nebo okolnímu světu). Učedníci dostali šanci sloužit po dvojicích, prožít si společně úspěch i neúspěchy. Tento úzký kroužek se těšil Ježíšově nadstandardní péči, častokrát s nimi diskutoval v uzavřeném kruhu a vysvětloval jim pravdy, které chtěl, aby pochopili. Zde je další důležitý princip – totiž, že osobní důvěrné rozhovory jsou pro mladého formujícího se člověka velice důležité a životodárné. Zde je důležitý princip naplňování ideálu důvěrné komunity, kde je prostor pro osobní rozhovory a sdílení se – pochybností, starostí i radostí. I když prakticky po třech letech nic nepochopili, Ježíšova služba učedníkům přinesla své ovoce, když je opustil a oni se naučili samostatnosti.

5.6. Praktické dopady biblických principů pro práci s mládežníky

Role duchovního v dnešní společnosti samozřejmě není tak prestižní, jako v době středověku, případně ještě začátkem dvacátého století. Navíc dnešní generace jsou zásadně ovlivněny nejen dobou totality a socialismu, kdy bylo vše související s vírou a křesťanstvím záměrně dehonestováno, ale zároveň jsme v tlacích a ve vleku postmodernismu. Přesto může mít duchovní pozitivní vliv na

⁶⁷ 2 Kr 6,1

⁶⁸ 1 Tm 4,12

místní komunitu věřících, skrze kterou může mít vliv na celé jejich široké okolí, protože nikdo ze členů církve nežije ve vzduchoprázdnu a každý z členů má nějaký vliv na své okolí.

V první řadě by se měl duchovní věnovat rodičům, zvláště být pozitivním vzorem, motivem pro křesťanské otce v církvi. Nejen jako otec, ale i jako laskavý manžel a duchovní vůdce, pastýř své rodiny. Teprve pak může mít vážnost a autoritu jeho slovo. Určitě by se měl snažit využít každé příležitosti k tomu, aby trávil neformální čas nejen se skupinou věřících, ale zvláště s dětmi a mladými lidmi. Aby jej poznali při praktických životních situacích, kde rozhovor a výchovný vliv je jakoby na první pohled „přidaná hodnota“. Uvědomuji si, kolik krásných rozhovorů jsme měli s dětmi nebo mladými lidmi, když jsme spolu třeba kopali sanitární zázemí, nebo jeli do vzdálenějšího města přivést řečníka na jednu křesťanskou akci mládeže. Takovéto rozhovory jen tak „mimoděk“ mohou mít z pohledu věčnosti zásadní vliv...

Pokud to je jen trošku možné, měl by být duchovní tmelem a iniciátorem společenství církve, zvláště společenství dětí a mladých lidí. Pokud má dar zahrát na kytaru, udělat spontánní legraci, mladí lidé se uvolní, nastane příjemná atmosféra, ve které nemusí mít strach otevřít se a sdílet své názory a postoje, což je v období puberty a ještě později neocenitelný poklad. Rodiče častokrát díky mnoha vlivům vypadají v tomto období ze hry a skupina se zdravou dynamikou může takové rodiče „mimo provoz“ krátkodobě uspokojivě „nahradit“. Pokud je to jen trošku možné, je potřeba, aby byli mladí lidé ve sboru, nebo církevním společenství nějak zaměstnáni, aby se cítili v daném společenství platní a užiteční. Taková role jim může být pomocí třeba i v krátkodobých antipatiích, kdy je do křesťanského společenství dovede ne ani tak osobní touha, ale obyčejný smysl pro povinnost. A kdykoli je mladý člověk mezi křesťany, je velká pravděpodobnost, že i na něj „zaprší“ z mráčku milosti, který se nad každou církví nebo společenstvím křesťanů neustále vznáší. Kéž by každý sbor měl na postech těch, kteří se věnují mladým lidem (i dětem) ty nejobdarovanější z celého společenství, protože v tomto věku se „rozdávají karty“, a mladý člověk dělá častokrát ta nejzásadnější životní rozhodnutí. Žel někdy se stává, že vedoucí mládeže v křesťanském společenství je

sám nedozrálá osobnost, která si sama bojuje různé osobní i duchovní boje, o to větší by měl cítit ze strany duchovního podporu a zájem o jeho službu.

Ať duchovní vyvíjí jakoukoliv aktivitu, vždy by měl mít kolem sebe mladé lidi, kteří jej budou schopní jednou vystřídat a nahradit. Měl by být nablízku, když si mládežník zkouší cokoli, co dělá poprvé, aby byl schopný je v krizové chvíli podpořit, podržet, posunout dál. S každou osobní zkušeností se mladý člověk stává otrlejší, zkušenější, šikovnější a duchovní může ustoupit do pozadí ve funkci trenéra. Myslím, že není větší dar, který může mladý člověk získat od Pána Boha, rozvíjený skrze službu duchovního, než když zakusí radost ze své křesťanské služby, zvláště když může na vlastní oči zakusit nějaké plody své práce. I o tom přesně byly prorocké školy nebo princip učednictví, který propagoval Pán Ježíš.

5.7. Kdo nejlépe oslovuje děti a mladé lidi od 6 do 35 let ⁶⁹

Bible cituje: „Zasvěť už chlapce do jeho cesty, neodchýlí se od ní, ani když zestárne.“⁷⁰ Zde je vyjádřen princip, že od malička by měli být děti a později mladí lidé pozitivně směřováni, protože si vytváří základy uvažování a myšlenkových vzorců, hodnotového systému pro celý pozdější život.

Věk 6 až 10 let – učitel, rodič, dospělý

Věk 10 až 15 let (věk Patfindera⁷¹)- vůdce družiny, vrstevníci, rodič

Věk 16 až 20 let (věk mládežníka) – vedoucí – vrstevník, rodič

Věk 21 až 25 let (věk Amicus⁷²)- vrstevník, spolužák

Věk 26 až 30 let (mladé rodiny, KD⁷³) – jiné mladé rodiny

Věk 31 až 35 let – (mladé rodiny, KD) – vrstevníci, odborníci

⁶⁹ volně zpracováno dle přednášky Mgr. Stanislava BIELIKA na Unijním kazatelském setkání CASD v Medlově 21. září 2011

⁷⁰ Př 22,6

⁷¹ o. s. Pathfinder je občanské sdružení pracující s dětmi v CASD

⁷² Amicus je oddělení v CASD, které se věnuje mladým adventistickým vysokoškolákům

⁷³ KD je v CASD zkratka pro oddělení „Křesťanského domova“

Na základě nejnovějších výzkumů je zřejmé, že nejučinnější období, nevhodnější doba na rozhodnutí mladého člověka pro Ježíše Krista, je v období mezi šestnáctým a dvacátým rokem věku. V tomto období dělá mladý člověk častokrát zásadní rozhodnutí svého života – rozhodnutí pro školu, povolání, životního partnera, církevní společenství, životní filozofii. A právě v tomto tak důležitém období je statisticky vliv rodičů na jeho rozhodování nejmenší. Na druhou stranu, kdyby tomu tak nebylo, asi by se lidé těžko později osamostatnili, a tím bolestněji by si možná svou samostatnost museli vybojovat. Většinou platí přímá úměra, že čím jsou starostlivější rodiče, tím horší je puberta. Pokud byly dobře nastavené vztahy od dětství, v tomto věku jsou rodiče od mládežníků vnímáni jako dobří partneři. Navíc v tomto věku častokrát nemá ještě žádné životní zkušenosti, které časem každý z nás postupně posbírání. O to víc je nutné si uvědomit, jaký až fatální vliv může mít vrstevnická skupina. Proto je pro církevní společenství – i pro mladého člověka, potažmo pro jeho rodiče tak důležité, aby byl vliv vrstevnické skupiny pozitivní. Je tedy žádoucí ovlivnit tuto skupinu pozitivně skrze ty, kteří jsou v tomto směru obdarovaní. Mohl by to být i zralý muž v podzimu života, pokud je obdarován mladým duchem. Je totiž známou pravdou, že vztah k dětem je téměř vždy zásadní životní emocí, kde jsme všichni dospělí velice zranitelní neúspěchem, nebo frustrací. Proto se taková zodpovědná starost velice vyplatí a vrátí jak rodičům samotným, tak i církevnímu společenství – ale hlavně – samotným mládežníkům, protože o ty nám jde na prvním místě.

6. MLADÝ ČLOVĚK V POSTMODERNÍ SPOLEČNOSTI

Zas poslední roky se obecně naše společnost zásadně změnila, obecně se hovoří o sekularizaci celé společnosti urychlené na konci 20. století celosvětovým posunem od moderního způsobu myšlení k postmodernímu přístupu k životu.⁷⁴ A tak nejen dnešní trend sekularizace, ale i despiritualizace, stále vyhraněnější konzum a hédonismus poznamenávají stále více dnešní generaci mladých lidí. Tento posun k postmodernímu způsobu života se projevil v několika oblastech:⁷⁵

⁷⁴ Srov. PAULIN, J., *Evangelium v proměnách času*, Praha : Advent Orion, 2005, str. 15.n.

⁷⁵ Srov. FOLTÝN, J., *Spiritualita mladých lidí*, Sázava : Teologický seminář CASD, 2007, str. 11.

6.1. Úpadek vlivu západního myšlení (křesťanství)

Se všemi negativními jevy, které je provází, postmoderní lidé neberou vážně hodnoty, které byly „svaté“ po staletí křesťanské kultury a tradici. Určitou roli zde sehrála častá neschopnost praktického křesťanství naplňovat potřeby měnícího se světa a dávat uspokojivé odpovědi na dnešní aktuální otázky. Silnou roli zde hraje i rozmach vědy, která náboženství začala často vytěsňovat jako „vědecky nepodložené ideje“. Žel že po staletí akceptované a ctěné hodnoty a pravdy byly zrelativizovány, ba přímo nahrazeny hodnotami materiálními. Úctu k přírodě jako k Božímu dílu nahradil pragmatismus a konzum, dosavadní rozvrstvení společnosti demokracie, která však také není ideálním modelem správy společnosti. Díky těmto všem změnám se dnešní svět ekonomicky i ideově zpolarizoval.

6.2. Konzumní a prožitkový individualismus

V dnešní společnosti se konečným centrem a konzumentem všech zážitků stává člověk sám. Člověk s jeho názory se stává normou a měřítkem všech hodnot. Maximalizace lidského uspokojení je cílem všeho lidského snažení.⁷⁶ Naše dnešní západní postmoderní společnost akcentuje více myšlenku úspěchu a vlastnictví (*mít* - mít peníze, majetek, úspěch, prožitky) než charakterové hodnoty (být – charakter, služba, smysl života ve vztahu k Bohu). Erich Fromm píše: „Trojice neomezené produkce, absolutní svobody a neomezeného štěstí formovala jádro nového náboženství Pokroku a nové Město Pokroku nahradilo „Město Boží“. Toto nové náboženství dodávalo svým věřícím energii, vitalitu a naději.“⁷⁷ Dnešní společnost, která se někdy profiluje jako „ateistická“ ve skutečnosti uctívá ne Boha, ale člověka s jeho úspěchy, plány a prosperitou jako nejvyšší metou všeho pozemského snažení a tomu podřizuje vše ostatní.

Známý autor M. Quist píše: „V důsledku neobyčejného pokroku se stal moderní svět podivuhodně krásným a velikým. Člověk hrdý na své vymoženosti a svou moc nad hmotou i životem se domnívá, že každého dne nabývá nad hmotou moc ještě větší. Avšak stejnou měrou, jak si člověk pomocí vědy a techniky podmaňuje vnější svět, ztrácí vládu nad svým světem vnitřním. Proniká tajemství nekonečně malých i

⁷⁶ 2 Tm 3,1-5

⁷⁷ FROMM, E., *Mít nebo být*, Praha : Naše vojsko,1976, str. 9.

nekonečně velkých světů, ale své vlastní tajemství nechápe. Chce řídit vesmír, ale neví, jak řídit sám sebe.“⁷⁸ Každý mladý člověk je vystaven nejen velkým tlakům, které prožívá jako dítě v pubertě, později jako adolescent, ale je navíc vystaven všem těmto tlakům a v tomto „divném“ světě, musí se nějak zařadit a držet tempo. Na druhou stranu dnešní doba tlačí mladého člověka k tomu, aby když bude jiný než „většina“, měl pro své postoje pádné důvody a tu každodenní konfrontaci ustál.

6.3. Relativismus – absence absolutní pravdy

Dnešní postmoderní společnost naprosto postrádá nějakou absolutní pravdu, svým způsobem každý má nárok na tu „svou“ pravdu, svůj pohled, což má neblahé důsledky na etiku a její praktikování v lidském jednání. Pro dnešního člověka je vše relativní, nepevné, nejisté, zdánlivé, dočasné, dílčí... Byť prožívám nějaký funkční stav, nebo mám nějaké názorové postoje, pokud se mi podaří najít něco, co mi osobně „lépe“ vyhovuje, dřívější pravdy a postoje jsou bez problému nahrazeny novými. V podobném duchu píše apoštol Petr v Bibli: „Především vám chci říci, že ke konci dnů přijdou posměvači, kteří žijí, jak se jim zachce, a budou se posmívat: "Kde je ten jeho zaslíbený příchod? Od té doby, co zesnuli otcové, všechno zůstává tak, jak to bylo od počátku stvoření.“⁷⁹ Tento verš věrně popisuje dnešní společnost – nic není „svaté“, vše – i to, co do této doby bylo vnímáno jako konstantní pravda, se zrelativizuje a výsledkem toho všeho je, že si člověk žije, „jak se mu zachce“, proto ČLOVĚK je mírou všech věcí.

6.4. Názorový pluralismus

Díky tomu, jak jsem se již zmínil, že neexistuje dle postmoderního člověka žádná „absolutní pravda“, každý člověk má vlastně „trochu pravdy“ – a proto žádná pravda není lepší než pravda „každého jednoho jedince“. Neexistuje absolutní Pravda, namísto toho je spousta subjektivních pravd. Dnešní dobu charakterizuje „exploze názorové a kulturní rozmanitosti, projevující se zvýrazňováním práv a zájmů etnických skupin, zdůrazňováním folklóru, práv menšin na odlišnosti a vlastní identitu a cítění, požadavkem respektovat všechna náboženství bez vzájemného odsuzování a přesvědčování.“⁸⁰ V takovém ovzduší je vlastně velice diskutabilní – z pohledu

⁷⁸ QUIST, M., *Mezi člověkem a Bohem*, Praha, Česká katolická charita, 1969, str. 5.

⁷⁹ 2 Pt 3,3.4

⁸⁰ FOLTÝN, J., *Spiritualita mladých lidí*, Sázava : Teologický seminář CASD, 2007, str. 13.

postmoderního člověka i samotná „evangelizace“, protože může být společností nazvaná a pojatá jako pohrdání názory druhých a vnučování svého vlastního pohledu.

6.5. Proces „rekonstrukce“

Důsledkem všeho výše zmíněného je situace, kdy osobní interpretace se stává důležitější než interpretovaný text.

Pokud čtenář četl text v době osvícenství a modernismu, tak se snažil dopátrat smyslu a významu, který do daného textu vložil autor, tato metoda se nazývala „literární strukturalismus“. Ale postmoderna přinesla s sebou nový směr, tzv. „dekonstrukci“, což znamená, že postmoderní čtenář nechce apriori pochopit smysl textu, který do něj vetknul jeho autor, ale mnohem důležitější je pro něj sám příjemce textu s jeho názory. Není důležité, co mnil autor, ale důležitější je, co míním a co cítím JÁ, jaký z toho JÁ mám prožitek, protože JÁ jsme interpretem. V oblasti duševních hodnot a chápání pravdy zavládl myšlenkový subjektivismus a konzumně – hédonistický přístup. Místo, aby kultura byla prostředkem uměleckého sebevyjádření a předávala hodnoty, stává se služkou zábavy a konzumu. Zábavy, která je povrchní, krátkodobá a komerční. Není divu, že i v dnešních církvích jsou častokrát duchovní podvědomě tlačeni do role „bavičů“ publika, kdy pokud duchovní podlehne, pak je celé společenství církve ve velkém nebezpečí, že se „ubaví až do pozvracení“ nebo k „duchovní smrti“.

6.6. Absence nadějně životní vize, úzkost, nihilismus vedoucí k otupění a apatii⁸¹

Díky již zmiňovanému relativizmu všeho kolem nás se posledním rysem postmoderního světa stává zastřený smysl života, ve kterém není NIC jistého, vlastně „cesta, která nevede dál.“ Když ateismus a sekularizace vzaly lidem Boha a naději individuální budoucí perspektivy, kterou dávala víra v přicházející Boží království, zůstala jen tíha nejisté existence, bezsmyslnost života a neodvratitelnost konce.

V tomto mlýnu dnešního postmoderního světa jsou i mladí křesťané, protože jak kdysi řekl Alois Bárta: „Nikdy nad světem nepršelo z mráčku, aby i na církve nepadlo pár kapek.“ Tyto ideové základy se staly podkladem pro kulturu, zábavu, filozofii,

⁸¹ Srov. PAULIN, J., Evangelium v proměnách času, Praha : Advent Orion, 2005, str. 131.n.

výchovu, které společně v dnešní společnosti razantně ovlivňují myšlení a hodnoty dnešních mladých lidí. Kromě vnitřního světa dobře fungujících církví zůstalo v dnešním světě z hodnotných cílů a kvalitní životní náplně jen málo – zejména rodinné vztahy, pomoc potřebným a ochrana přírody. Není náhodou, že právě tyto hodnoty jsou kolikrát pro některé mladé lidi „svaté“ a mnozí z nich jsou ochotni k lecjakým obětem, protože tím vlastně projevují vzdor a určitou revoltu vůči dnešní konzumní společnosti.

Navzdory všem společenským změnám posledních let, zvláště myslím na sametovou revoluci a pád východního bloku, být vyznávajícím křesťanem znamená v Čechách jít proti proudu. Umět se postavit proti této sekulární společnosti, tzn. proti většině, což je pro mladého člověka velice těžké a vyžaduje to dostatek síly a odvahy⁸²

7. CO MÁ VLIV NA VÍRU MLADÉHO ČLOVĚKA – JEJÍ AKTIVACI, NEBO POSTUPNÉ UMÍRÁNÍ

V zásadě jsou to rodina, církve, škola a media.⁸³ Zároveň je důležité ve skupině mladých křesťanů moudře vyvážit slovo, službu a společenství, aby byla tato skupina ve svém vlivu na mladého člověka pozitivní a vedla jej k zodpovědné vyváženosti a křesťanskému růstu zralosti.

Nyní tedy k jednotlivým bodům podrobněji:

7.1. Rodina

Jak již bylo zmíněno v části 2. 5. tohoto pojednání, rodina je základním stavebním kamenem životního nasměrování člověka. Rodiče sice nemohou ovlivnit všechna životní rozhodnutí svých dětí, ale co do nich vloží, to v nich zůstane celý život.⁸⁴ Zvlášť pokud rodiče pochopí základní princip křesťanství, což je bezpodmínečné přijetí⁸⁵, tak podobně budou přistupovat i ke svým dětem, což má na ně po celý život zásadní vliv. Jak již bylo zmíněno v části 2. 5., je trojí druh „zprostředkovatelů víry“:

⁸² Tamtéž, str. 73.n.

⁸³ Srov. VURST, V. *Evangelizace v prostředí mládeže Církve adventistů s. d.*, Sázava : Teologický seminář CASD, 2000, str. 22.n.

⁸⁴ Srov. NELSON, D., *Nekonečná milost*, Praha : Advent Orion, 2000, str. 21.n.

⁸⁵ WHITEOVÁ, E. *Cesta k vnitřnímu pokoji*, Praha : Advent Orion, 2005, str. 17.

- a) rodiče nejistí
- b) rodiče jistí
- c) příliš jistí⁸⁶

Byla by zajímavá diskuze s mladými lidmi, jakých rodičů, jakého typu je v současné církvi nejvíce. Domnívám se, že nejspíše tzv. „nejistých rodičů“. Protože tito „nejistí rodiče“ nevnímají svou víru jako své životní krédo, které určuje jejich skutky, ale jako určitou filozofii, jako jeden z „mnoha koníčků“, nebo tzv. „hobby“. Projevuje se to tak, že návštěvu kostela nebo shromáždění vnímají spíše jako kulturní záležitost, osobní setkání s Bohem je pro ně jen náhodné, jejich děti nevidí v jejich životech víru jako něco praktického, užitečného, konkrétního. A tak se jejich děti učí podobnému laxnímu přístupu, být „věřícím“ jen když se mi to hodí. Proto kamenem úrazu v těchto rodinách je

- rozpor mezi slovy a činy
- dva světy – jeden v kostele, ve sboru a druhý ten „normální“, běžný
- nevěrohodnost
- mládežník nevidí, že by fungoval duchovní život jeho rodičů, proto on také nic od Pána Boha neočekává, a tak si nebuduje ani on osobní vztah s Bohem
- častokrát nefunkční vztahy mezi rodiči
- Pán Bůh špatně od rodičů představený
- Důraz na formu místo obsahu

7.2. Církev

V ideálu by mělo církevní společenství plnit funkci tzv. „druhé rodiny.“⁸⁷ Z vlastní zkušenosti si pamatuji, že místní českobudějovický „sbor“ jsme od malička se svým bratrem takto chápali. Tady jsme trávili ve společenství mnoho volného času, tady jsme měli „partu“ – nejdříve dětskou, později „mládežnickou“, tady měli naši rodiče nejvíce přátel, se kterými jsme se navštěvovali a prožívali často v souznění dobré i zlé. Tady jsem si později hledal své životní vzory a tam, kde v mém případě můj pokrevní otec někdy selhával, nebyl to v období mé puberty a adolescence až takový problém, protože

⁸⁶ HOLM, N.G., *Úvod do psychologie náboženství*, Praha Portál, 1998, str. 77.

⁸⁷ Srov. MILNE, B., *Poznejte pravdu – průvodce křesťanskou vírou*, Praha : Návrat domů, 1999, str. 217.

ve sborovém společenství byli další muži, kteří se pro mě stali velkým vzorem a motivem⁸⁸

Čím je pro nás církev? Je to nemocnice, muzeum nebo banka?⁸⁹

- a) nemocnice – vítá a utěšuje každého nemocného, který přichází⁹⁰
- b) muzeum – jsou zde ty nejexkluzivnější exempláře celého světa
- c) banka – nedobytná, musí se bránit před všemi, kdo by do ní chtěli vniknout⁹¹

Žel nejspíše většina mladých lidí nemá tak pozitivní zkušenost s funkčním společenstvím církve jako jsem měl ve svém dětství já, někdy mají mladí lidé pocit, že je jako „banka“ – brání vniknutí vetřelce, který by byl trošku jiný, než jak jsme v církvi zvyklí, případně aby nenarušil, nepokazil muzeum těch nejlepších na tomhle světě.

Myslím, že někdy se zbytečně lpí na dobrých, ale ne nejzásadnějších vnějších věcech, které jsou mladým někdy překážkou.⁹² Například na tom, jak mladí přijdou oblečení do sboru, co mají na sobě, jakou poslouchají hudbu apod. Mladý člověk potřebuje pocítit bezpodmínečné přijetí nejen od svých rodičů, ale i od sborového, církevního společenství, protože jedině v takovéto atmosféře přijetí a bezpečí může chybovat při svém životním hledání a vzápětí na to se má kam vrátit, což je pro něj a jeho životní hledání zásadně důležité. Až příliš často my starší zapomínáme na vlastní chyby a omyly mládí, jak i pro nás bylo důležití bezpodmínečné přijetí druhých. Možné příčiny odchodu mladých bývá:

- a. Netolerance dospělých
- b. Nepřijetí bez podmínky
- c. Pomluvy a disfunkční vztahy mezi členy (často neodpuštění a staré nedořešené spory, které se někdy táhnou mnoho let...)

⁸⁸ Srov. BUCHTEL, R., *Proč mladí lidé vyrůstající v církvi odcházejí z církve a od Pána Boha a jak tomu předejít*, Sázava : Teologický seminář CASD, 2005, str. 28.

⁸⁹ M. PEARSON, M., *Intenzivní kurz na Teologickém semináři CASD v Sázavě*, 2005

⁹⁰ Srov. BOICE, J. M., *Základy křesťanské víry*, Praha : Návrat domů, 1996, str. 464.n.

⁹¹ Srov. MOSLEY, S., *Zahořet láskou*, Praha : Advent Orion, 2003, str. 115.

⁹² Srov. SCAZZERO, P., ; BIRD, W., *Emocionálně zdravá církev*, Praha : Návrat domů, 2006, str. 35.n.

7.3. Škola

Naštěstí už v dnešním školství není Darwinova teorie jedinou možnou teorií, je na učiteli, jak se k vzniku světa postaví, proto i kreacionismus je v mnoha případech vnímán jako možná varianta. Zároveň na mnoha školách se vyučuje jako nepovinný předmět i náboženství. Díky tomu častokrát věřící mladý člověk není vnímán jako bílá vrána (což bylo pře r. 1989 běžné).

Silnější je tlak školního kolektivu, protože než dítě nastoupilo do školy, tak k příliš častým konfrontacím u dítěte nedošlo... Čím je dítě starší, až do pozdějšího adolescentního věku, tím vnímá kolektiv školy často velice citlivě.

Pokud jeho rodiče byli jako „zprostředkovatelé jeho víry“ „nejistí“, pak je často společenstvím své třídy mladý člověk smeten a naučí se příliš „nevyčuhovat“ – přesně jako jeho rodiče. Jak již bylo několikrát zmíněno, je zde velikou pomocí, pokud je funkční věřící rodina ⁹³a sborové církevní společenství, ideálně církevní vrstevnická skupina.

7.4. Média

Media mají na víru i růst mladých lidí zásadní vliv, mnohem větší, než si většina dnešních rodičů připouští. Platí zde beze zbytku že „na co se díváš, tím se stáváš“⁹⁴ Mladí lidé, odkojení TV a počítačem se častokrát ztotožňují s hrdiny různých akčních filmů, tamní etika se podvědomě stává jejich normou. Mladí lidé se dostávají skrze TV a počítačové hry do nereálného světa velkých romantických lásek, vždy dostupného a dovoleného úžasného sexu, velikých neuvěřitelných úspěchů, filmů, kde se vše vyřeší během 90 minut, kdo je vše jasně černobílé... Žel často zapomínáme, že Hollywood lže.⁹⁵ A pak někdy vnímají kvótní realitu jako „nefér“ a radši se vrátí do svého virtuálního „obrazovkového“ ráje, než aby řešili problémy běžného života...⁹⁶

Dalším problémem TV a počítače je nejen již zmíněná virtuální realita, ale zároveň fakt, jenž mladého člověka častokrát uzamyká do samoty, kde si „vystačí“ sám,

⁹³ Srov. McDOWEL, J., *Více než tesař*, Praha : Církev adventistů s. s. v ČSFR, 1990, str. 107.n.

⁹⁴ Srov. J. KRATĚNOVÁ, J., *Zpravodaj, ročník XI*, Praha : Státní zdravotnický ústav, 2009, str. 4.

⁹⁵ PEARSON, M., *Intenzivní kurz na Teologickém semináři CASD v Sázavě*, 2005.

⁹⁶ Srov. Mc. DOWEL, J.,; HOSTETLER, B., *Nezahod' svůj rozum do koše*, Praha : Advent Orion, 1997, str. 165.n.

a tak ztrácí velice zdravé přirozené vztahy se svými vrstevníky a učí se život brát jako instanční polévku, kde stačí jenom zalít vodu a všechny problémy se, jako když zmáčknu tlačítko, vyřeší.

Možné příčiny odchodu mladých:

- a. Nemají čas se ztišit a vnímat, nesoustředěnost, roztěkanost
- b. Diametrálně jiná vlnová délka vnímání
- c. Nekritické přejímání vzorů chování do jejich života
- d. Rozpor mezi virtuálním a reálným světem, kde ten reálný není tak hezký a úžasný⁹⁷

7.5. Důležitost vyváženosti ve službě mladým lidem v církvi

Jsou tři oblasti aktivit každého společenství mládeže, které je potřeba pokrýt a které je potřeba navzájem propojit a zdravě vyvážit. Je to slovo, služba a společenství. Jako vždy hledáme tyto základní principy i v životě Pána Ježíše, kde i on tyto tři složky vyvažoval do vzájemné harmonie. Vždycky uvedu zmínku ze života Pána Ježíše a k tomu pár slov k dané aktivitě, případně kam to vede, když bychom zde kladli nevyvážený důraz.

To první, o co jde při setkávání mladých lidí v církvi, je slovo. „Slovo“ hrálo důležitou roli i v životě Pána Ježíše: „Když spatřil zástupy, vystoupil na horu; a když se posadil, přistoupili k němu jeho učedníci. Tu otevřel ústa a učil je.“⁹⁸ Ježíš takto používá „slova“ na mnoha místech, kde se nachází – v chrámu, na louce, na břehu, na hoře...“Slovo“ pokud je moudře vyvážené se službou a společenstvím zásadně slouží k duchovnímu růstu jako duchovní potrava. Do této aktivity může spadat, např. společné studium a snaha o pochopení a aplikaci biblického textu, nebo společná četba nějaké kvalitní křesťanské literatury (na aktuální téma). Může to být sdílení osobních zkušeností vlastních, nebo vyslechnutí osobní křesťanské zkušenosti nějakého pozvaného hosta (z vlastního, nebo i „cizího“ společenství. Do této kategorie může spadat i návštěva divadelního představení, nebo kina, společné diskuze na různá etická, nebo ožehavá témata z pohledu Bible, můžeme společně hrát biblické hry nebo zkoušet

⁹⁷ Srov..BUCHTEL, R., *Proč mladí lidé vyrůstající v církvi odcházejí z církve a od Pána Boha a jak tomu předejít*, Sázava : Teologický seminář CASD, 2005, str. 25.

⁹⁸ Mt 5,1

aplikovat divadelním způsobem nějaký biblický příběh. Konečným účelem praktikování „slova“ je vždycky duchovní růst jednotlivců i celé slupiny.

Pokud by byl důraz na „slovo“ příliš silný, jsme ve velikém nebezpečí, že se ze společenství křesťanů stane akademická půda, filozofický „dýchánek“. Jako když malé dítě má jako anomálii příliš velikou hlavu, podobně může obrazně vypadat skupina mládeže. Navíc kdo je zaměřen nestudijně, bude se většinou „okate a nápadně“ nudit a většinou bude nějak společensky nevhodně vysílat signály o své nespokojenosti. Lidé mají dnes mnoho informací, proto by ve společenství křesťanů neměli být informacemi přesyceni.

Druhá oblast, která musí být ve společenství mladých vyvážená je oblast služby. V životě Pána Ježíše byla tato oblast bohatě pokryta⁹⁹, ale nezapomněl ani na odpočinek.¹⁰⁰ Služba je prostor pro naplnění slova, které zasáhne srdce, je to něco, co rozvíjí praktické křesťanství, které pak přirozeně roste a zraje. Zároveň pokud praktikují „slova“ ve „službě“, naprosto přirozeně chápou více do hloubky v mnoha dalších souvislostech biblická poselství. Praktickým naplněním služby může být zapojení se do praktických služebností ve sborovém společenství (např. učit v dětské biblické školce, zpívat někomu pro potěšení, nebo navštěvovat dětské domovy nebo ústavy pro seniory jako dobrovolník, zorganizovat brigádu pro podporu nějaké činnosti atd.). Při společné službě se naprosto přirozeně upevňují společenské vazby mezi mladými lidmi.

Pokud je nevyvážený důraz na oblast služby, je jenom otázkou času vyčerpanost nejdříve jednotlivců, později celého kolektivu z neustálých aktivit. Nebezpečím zde může být i sklouznutí do zákonické horlivosti, kdy nebudu nikdy spokojený, protože nikdy jsem neudělal ve svých očích dost...

Třetí oblastí, kterou je nutno pokrýt ve službě mladých lidí v církvi je společenství. Ježíše popisují evangelisté jako přirozeně společenského člověka, který byl skoro pořád v obklopení lidí, kterým sloužil, nebo když neměl kolem sebe dav, tak alespoň svou skupinu dvanácti nejbližších učedníků. Rád docházel do Betánie, nebo do společenství tehdejších celníků a prostitutek. Kdyby jim s ním nebylo dobře, bez pardonu by jej vykázali. Pokud „slovo“ dává duchovní pokrm, skrze „službu“ v nás roste praktické

⁹⁹ Srov. Mt 4,24; 14,35; 19,13; Mk 1,32; 10,13

¹⁰⁰ Mk 6,31

křesťanství, tak „společenství“ dává růst ve vzájemných mezilidských vztazích. Prakticky má tato oblast mnoho podob, od společného výletu kamkoliv, přes společně strávený víkend na chatě, přes různé párty, sporty, oslavy, večírky, návštěvy koncertů.

Pokud bude opět nevyváženost v této oblasti, tak se z církve stane pouhý společenský klub, který ale po čase své „členy“ vnitřně nenaplní. Taková skupina se nakonec stane křesťansky naprosto disfunkční, protože bude uzavřená, neschopná přijmout mezi sebe kohokoliv nového.

Jak již bylo naznačeno, úkolem vedoucího mládeže na daném sboru je neustále tyto tři oblasti vyvažovat, případně je velice vhodné a užitečné, pokud má pravidelnou supervizi výboru sboru, nebo zralého staršího či zkušeného kazatele. Většinou je pohled zvenčí na tuto skupinu objektivnější než pohled kohokoliv zevnitř, což je zákonitě zkrslující. Pokud dojde k jakékoliv dlouhodobější nevyváženosti, ovoce jednotlivci ani skupina nesklízí většinou hned, ale často až v dlouhodobějším horizontu. Tento princip neplatí jenom na skupiny mladých, ale platí obecně na všechna křesťanská společenství a skupiny, které jsou dlouhodoběji spolu a které chtějí žít dle zdravých biblických principů a zásad.

8. SPECIFIKA, VÝHODY A NEVÝHODY SKUPINOVÉ PRÁCE

Program VYTAX má už ve svém názvu, když se dával dohromady (viz podrobněji v úvodu této práce bod 2. 2.), písmeno „T“, které vyjadřuje důležitost skupinové práce a podpůrnosti skupiny.

Liebmann uvádí tyto výhody skupinové práce:

1. Většina sociálního učení probíhá ve skupinách, skupinová práce tedy poskytuje vhodné zázemí, ve kterém se můžeme procvičovat¹⁰¹
2. Lidé s podobnými potřebami si mohou poskytovat vzájemnou podporu a pomáhat si s řešením problémů
3. Členové skupiny se mohou poučit ze zpětné vazby ostatních: „Je zapotřebí dvou, abychom viděli jedno“¹⁰²

¹⁰¹ Srov. ČÁP, J., *Psychologie výchovy a vyučování*, Praha : Karolinum, 1993, str. 284.

4. Členové skupiny si mohou vyzkoušet nové role, vidí, jak ostatní reagují (návuk role) a mohou v nich být podpořeni a posíleni
5. Skupiny mohou být katalyzátorem vývoje skrytých zdrojů a schopností
6. Skupiny více vyhovují určitým jedincům, například těm, pro které je intimita individuální práce příliš intenzivní
7. Skupiny mohou být demokratičtější a dělit se o moc i zodpovědnost
8. Některé terapeutů může skupinová práce uspokojovat více než práce individuální
9. Skupina může být ekonomický způsob, jak využít odborné znalosti a pomáhat několika lidem najednou¹⁰³

Zároveň ale uvádí nevýhody skupinové práce:

1. Zachování důvěrnosti je obtížnější, protože je zapojeno více lidí
2. Skupiny potřebují zdroje a jejich organizování je obtížnější
3. Členům skupiny je poskytováno méně individuální pozornosti
4. Skupina může snadněji někoho označkovat, dát mu „nálepku“, které se pak obtížně zbavuje
5. Lidé se mohou vyhnout rozhovoru o nepříjemných tématech, protože se za někoho schovají¹⁰⁴

V programu VYTAX pracujeme hodně se skupinou, ale je prostor i pro osobní rozhovory, kde se častokrát „dohnětavá“ to, o čem se hovořilo společně. Jelikož máme už v pořadí sedmé setkání, skupina si už není neznámá, a proto dochází k velice otevřené interakci a vzájemnému „nasměrovávání se.“

Pracujeme se dvěma skupinami. Účastníci první skupiny jsou povětšinou z východních Čech, ze tradičních sborů – účastníci druhé skupiny jsou spíše z východních a jižních Čech, případně ze Středočeského kraje. Obě skupiny čítají cca 20 účastníků a každá z těchto skupin je naprosto jiná svou skupinovou dynamikou. Je pro nás jako organizační tým zajímavou zkušeností pracovat na velice podobném zadání a programu v obou skupinách.

¹⁰² CULBERT, 1967

¹⁰³ LIEBMANN, M., *Skupinová terapie*, b.n. : Portál, 2010, str. 19.20.

¹⁰⁴ LIEBMANN, M., *Skupinová terapie*, b.n. : Portál, 2010, str. 20.

Když porovnávám výhody a nevýhod práce ve skupině, z mého pohledu rozhodně výhody převažují, a proto převážná většina času je právě o práci ve skupině. Zároveň bych přidal k postřehům Liebmana ohledně výhod skupiny ještě jednu, která není zmíněna. Sice možnost mnohem hlubšího prožitku interakce, „patření“ do skupiny a společenství, který zvláště mladého člověka zakořeňuje a má na jeho sebevnímání a utváření se v tomto období zásadní vliv. I ve zpětných reakcích, které pravidelně s účastníky VYTAXu děláme, se projevuje všeobecná vděčnost a radost z toho, že účastníci mohou patřit do tohoto dynamického, po těch téměř dvou letech už víceméně sehraného společenství.

9. PROČ POUŽÍVAT VÝTVARNÉ UMĚNÍ

Nejen v mé práci s mladými lidmi, ale i v programu VYTAX často a rád používám různé arteterapeutické činnosti, ve kterých se používá výtvarné umění. Používání výtvarného umění v práci se skupinou má řadu nesporných výhod, dle Liebmana jsou to následující výhody:

1. „Každý se může zapojit ve stejnou dobu, svou vlastní měrou. Důležitý je proces činnosti, črtání může být stejně hodnotným příspěvkem jako dokončený obraz
2. Výtvarné umění je důležitým způsobem komunikace a vyjádření, zvláště když slova selžou, prostorový charakter obrázků může souběžně vyjádřit mnoho aspektů zkušenosti
3. Výtvarné umění usnadňuje tvořivost
4. Výtvarné umění je užitečné při práci s fantazií a nevědomím
5. Umělecký produkt je hmatatelný a může být zkoumán později
6. Výtvarné umění může být zábavné a ve skupině může vést ke společné radosti“¹⁰⁵

Ze své zkušenosti akcentuji hlavně výhodu č. 2., protože jsem si již mnohokrát uvědomil, že díky zadanému tématu, které měli účastníci zpracovat, mohli nejdříve nad tématem uvažovat, jak by jej pojali a prezentovali. Už toto je velice důležitý aspekt, protože když jich více přemýšlí nad jedním tématem, je to pro ostatní velice inspirující a

¹⁰⁵ LIEBMANN, M., *Skupinová terapie*, b.n. : Portál, 2010, str. 22.

vzájemně se motivují... Pak je úžasné, když každý jako originál své zpracování provede nějak jinak a mohou navzájem vidět, jak je každý osobitý.

Když pak dojde k tomu, že se dílo „narodí“, je velikým dobrodružstvím a zážitkem, když se snaží účastníci navzájem svá dílka reflektovat a čtou v díle svého kamaráda, co tím asi chtěl říci. Je to zajímavá reflexe i pro samotného autora, protože si uvědomuje, že to, co je pro něho naprosto jasně „čitelné“, může přecházet – a většinou přečte jeho kamarád úplně jinak, než by očekával. Toto je velice důležitý moment pro nastávající komunikaci, protože co je pro mě osobně naprosto čitelný signál (protože jej vysílám), to už vůbec nemusí být čitelné pro můj protějšek, který se mnou komunikuje a nežádka tak dochází mezi námi lidmi k někdy méně, někdy více bolestným komunikačním šumům... No a v poslední fázi je to vždycky zajímavé si poslechnout, co opravdu chtěl autor svým dílkem říci. Už mnohokrát jsem se musel v duchu mnoha mladým lidem „omluvit“, protože to, co o sobě vyjádřili a jak přemýšleli, mě velice mile překvapilo (to bych od nich častokrát ani v nejmenším nečekal) a zároveň mě to vnitřně obohatilo. A nejen to, už mnohokrát jsme na základě těchto jejich „sebeodhalení“ měli velice hezké důvěrné rozhovory k prospěchu a požehnání nám oběma.

Ohledně bodu č. 4. si uvědomuji, že když člověk výtvarné umění používá pro konkrétní zadání, stalo se to nejen mě, ale i mnoha dalším, že jsme se velice divili, co vše člověk v sobě má a jaké vzpomínky se častokrát při výtvarné práci vynoří „na povrch“. Mnohé o sobě a ze svého života si člověk uvědomí i tehdy, když ostatní popisují, co při tvorbě svého dílka prožívali, jaké měli pocity, případně co prožívají teď. Leckdy jsem díky takové reflexi druhého prožil sebereflexi vlastní, nebo velice hezké a příjemné souznění s člověkem, který mi byl najednou mnohem bližší.

Ohledně bodu 5. si uvědomuji, že obrázky, nebo různá jiná dílka, která jsem kdysi na různých setkáních dělal, jsou mi milou a užitečnou připomínkou toho, co jsem kdysi prožíval a prožil. Pokud mi někdy po akci zbudou obrázky jiných, zůstává tak věčná památka, která mi připomene něco hezkého a mile překvapivého, co jsem se o svých kamarádech a bližních dozvěděl... Mnohdy to znamenalo i zlom v našich vztazích...

K bodu 6. si uvědomuji, že vždycky když prožíváme se skupinou již zmíněnou společnou reflexi, je u toho o zábavu a humor postaráno, protože tyto chvíle mnohokrát připravily řadu vtipných a legračních situací. Humor a uvolnění mají nespornou moc připravit nakypřenou půdu pro hlubší sdílení se, čímž je velice pozitivně ovlivněna atmosféra přijetí a otevřenosti ve skupině.

10. PRAKTICKÁ ČÁST

V této práci mám zpracováno vybraných 10 témat motivačně vzdělávacího programu VYTAX pro mladé křesťany z prostředí CASD, které bych chtěl použít jako podklad (ideový základ) aktivity, kde bych chtěl použít vybrané výtvarné a některé postupy technik zážitkové pedagogiky, aby účastníci tohoto programu mohli lépe vstřebat a prožít danou látku.¹⁰⁶ Snažím se vždy o to, aby u každé aktivity byla nějaká motivace, protože dobrá motivace je v práci s mládeží polovina úspěchu¹⁰⁷. Vycházím z představení dané látky a potom navrhuji jak danou látku zpracovat. Všechny aktivity jsou pro mládežníky, kteří se programu VYTAX účastní v nejčastějším věkovém rozmezí věku 15 – 20 let pro skupinu čítající vždy cca 15 účastníků.

Při výběru témat, která jsme s organizačním týmem v rámci programu VYTAX zpracovávali, jsem mohl použít pouze některá témata, protože kdybych použil všechny, tato práce by překročila svým rozsahem rámec, jenž je inzerován v podmínkách pro sepsání magisterské práce.

Témata jsou ale logicky řazena v určité návaznosti a záleží jenom na uživateli, jak si témata poskládá sám. Řazení může být různé, vždy může zároveň dopomoci logicky poskládat třeba jinak koncipovaný program.¹⁰⁸

V řazení, které je použito v této práci, jsou nejdříve témata, která se týkají osobního duchovního života, protože právě zde začínají kořeny nejen osobní spokojenosti, dokonce i osobní vyváženosti, případných předpokladů pro pozitivní uplatnění ve

¹⁰⁶ Srov. HERMOCHOVÁ, S., *Hry pro život 1., sociálně psychologické hry pro děti a mládež*, b.m. : Portál, 1994, str. 7-11.

¹⁰⁷ Srov. KARBUSICKÁ, L., *Výtvarná výchova a dítě (sestaveno z pozůstalosti A.Toufara)*, Praha : Ústav pro kulturně výchovnou činnost Praha, 1985, str. 16.

¹⁰⁸ Srov. ČÁLEK, F., a kol., *Zlatý fond her*, Praha : Mladá fronta, 1990, str. 11.12.

společnosti. Je zde i základ pro navázání plnohodnotného a oboustranně naplňujícího partnerského vztahu, případně později rodiny. Je zde jediný možný dobrý základ pro opravdu funkční křesťanské společenství, ať se jedná o skupinu dorostu, mládeže nebo standardní církevní společenství (sbor, farnost).

V druhé části práce jsou témata, která se více zabývají postupnou křesťanskou zralostí, růstem, případně začleněním se do sborového společenství. To jak toto společenství vnímám, opět zásadně ovlivní mou roli v něm – jestli budu pouhým konzumentem, což znamená v konečném důsledku negaci..., nebo zda budu aktivní součástí takového společenství, což je vždy pozitivní – nejen pro můj osobní křesťanský růst, ale je to pak i požehnáním pro samotné křesťanské společenství.

Téma „Křesťan v různých životních rolích“ je praktickou snahou uchopit takové křesťanské zrání, kde naznačené fáze si myslím musí prožít drtivá většina křesťanů, kteří své křesťanství touží žít poctivě.

Praktické použití duchovních darů na základě jejich rozpoznání + styl života k Boží chvále je rovina opravdové křesťanské zralosti, kde růst v těchto disciplínách je celoživotní úděl každého poctivého křesťana a na této zemi nebudeme nikdy u konce.

10. 1. téma: Jakého přináším „ducha“?

Cíl: V úvodním setkání motivačně vzdělávacího programu VYTAX bylo mým cílem přivést účastníky k tomu, že je přirozené, abychom od kolektivu požadovali, očekávali, nárokovali si, ale mnohem podstatnější – a v pravdě křesťanské, je spíše přemýšlet o tom, co do kolektivu přináším. Tento princip platí nejen pro program VYTAX, ale principiálně do celého života, pokud chce být křesťan opravdu solí, a to nejen ve své rodině a církevním společenství, ale i mezi svými přáteli, mezi příbuznými v rodině, v zaměstnání, kdekoliv ve společnosti. Tzn. základní téma je: „Jakého přináším „ducha“ do společenství, čím obohacuji já konkrétně svou blízkou společnost?“

Motivace: K tomuto tématu jsem použil jako biblický základ úvahu z Bible na téma „Nečistý duch“¹⁰⁹ + připojuji lektorskou lekci¹¹⁰ (jelikož je v elektronické podobě, tak si lektor vymaže text psaný kurzivou a pak jej teprve vytiskne účastníkům + nechá účastníky postupně text doplňovat, aby došlo k lepšímu didaktickému vjemu u účastníků)

11. 1. 1. Práce s hlínou A. – název aktivity: „Pokračování v díle druhého...“

Doba trvání – cca 120 minut (dle počtu vystřídáných účastníků)

Pomůcky: keramická hlína, modelovací podložka

Pracovní postup:

1. Účastníkům se vysvětlí, že budou pracovat každý sám a potichu v časovém limitu 15 minut – pak se dozví další instrukce...
2. Každý účastník dostane hroudu hrncířské hlíny a se zadáním, aby vymodeloval na základě své fantazie a vnímání skutečnosti cokoliv, co symbolizuje růst, protože všechno se vyvíjí a roste – např. zrno, spirála, strom, mohou to být i abstraktní věci. Musí však počítat s časovým limitem 15 minut. Po jeho uplynutí opustí své místo a svůj výrobek a poposednou si o jedno místo dál a pokračují v práci svého kamaráda, ale mnohdy netuší, co chtěl kamarád dělat – pokračuje dalších 15 minut – beze slov pokračuje v záměru toho druhého. Snaží se navázat na jeho představy, avšak nesmí se verbálně domlouvat, vše se odehrává beze slov. Po 15 minutách se mohou účastníci opět posunout...
3. **Co zde prožili, co by se účastníci mohli naučit...?** Zpětnou vazbu přináší diskuze, která musí následovat po posledním kole modelování.
 - a. Pocit vůči druhému „nezkaz mi to“, když navazuje na mou práci a myšlenku, kterou jsem chtěl ztvárnit
 - b. Aby se každý toho druhého v myšlenkách ptal:“Co jsi to dělal, já to nechápu?“ – učíme se vcítit se do toho druhého

¹⁰⁹ Příloha I.

¹¹⁰ Příloha II.

- c. Také v životě častokrát pokračujeme v díle druhého – ptát se sám sebe – „pochopil jsem jeho záměr, rozumím mu?“
- d. Důsledkem je, že v takové „spolupráci“ někdy rozvineme projekt druhého dál, někdy to můžeme zkazit, např. navazování na sebe jako vedoucí mládeže, kazatelé apod. ...
- e. Přínosem by bylo, kdyby to člověka vedlo k pokoře a zjištění, že si musím dát práci s tím, aby se do druhého vžil a pochopil jej, a když k takovému pochopení a „vžití se“ do druhého dojde, je to malý zázrak – to mě vede zákonitě k úctě a k pokoře před druhým člověkem – slovy biblického zamyšlení na text o „Nečistém duchu“ k pokornému citlivému, vstřícnému přístupu k druhému už od začátku, takto přinášíme mezi sebe „dobrého ducha“ ochoty si naslouchat, spolupráce, kooperace, jsme schopni na sebe navázat
- f. Uvědomit si, že pokud druhému nerozumím, nemohu jej odsoudit, nebo dělat nějaké závěry nad ním, či jeho jednáním v kolektivu, v životě... - křesťanství vede k tomu, že se učíme přinášet mezi sebe „dobrého ducha“, vedeni Duchem svatým jak je psáno v Bibli : . *My silní jsme povinni snášet slabosti slabých a nemít zalíbení sami v sobě...Každý z nás ať vychází vstříc bližnímu, aby to bylo k dobru společného růstu.... Bůh trpělivosti a povzbuzení ať vám dá, abyste jedni i druzí stejně smýšleli po příkladu Krista Ježíše. Proto přijímejte jeden druhého, tak jako Kristus k slávě Boží přijal vás.*¹¹¹

10. 1. 2. Práce s hlínou B. – název aktivity: „Modeluj své představy...“

Doba trvání – cca 90 minut (dle počtu vystřídaných účastníků)

Pomůcky – keramická hlína, modelovací podložka

¹¹¹ Ř 15,1-7

Pracovní postup:

1. Zásada – nikde hlínu netrhat, nelepit dopředu udělané komponenty, nedělat kuličky, které pak spojovat apod. – ale vytlačovat, pracovat s tímto materiálem, aby cítili materiál, aby pracovali od začátku na celku...
2. Před samotným zpracováváním by se účastníci měli zklidnit, aby se koncentrovali na práci s tímto materiálem, bylo by vhodné, abych jako vedoucí aktivity tuto aktivitu dělal s nimi, dobré pro pozdější sdílení se...
3. Každý dostane hroudu hlíny a má přesný kratší časový limit (např. 7 min) aby vymodeloval naprosto přesný kulatý tvar, geometrické těleso: koule – modeluje ji jakýmkoliv postupem, který mu vyhovuje, avšak který neodporuje výše uvedeným pravidlům
4. Hodnocení – vidíme, že každá koule je trošku jiná, byť zadání měli stejné...
5. Po společném zhodnocení práce pokračuje, ze zhotovené koule mají vymodelovat krychli – opět v 5-7 minutách – je to už náročnější - rohy, roviny, pravý úhel...
6. Opět následuje zhodnocení
7. Poté ať vymodelují kuželku – různé „pojetí“, každý má jinou představu, jak vypadá kuželka – každá bude trošku jiná – a to je v pořádku
8. Pak možno dělat např. jehlan, vajíčko, nebo nějaký jiný tvar obecně známý tvar...

9. Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:

- a. Byť zadání máme stejné, každý z nás pojme vypracování svého úkolu individuálně – zvlášť když se jedná například o již zmiňovanou kuželku. Rovněž i v životě přináším do kolektivu něco, co si myslím, že by mělo „nějak vypadat“ dle mých předem daných představ (daných mou výchovou, životní zkušeností, osobním předpojetím...), ale má představa nemusí být v očích druhého odpovídající zase pro jeho očekávání, nemusí být „správná“ vůči celku (např. někdo myslel na kuželku od bowlingu a já dělal kuželku k „Člověče nezlob se“, nebo jako silniční patník...)

- b. Opět cílem je přivést účastníky k pokoře, která bude plodit „vstřícného laskavého ducha“ do kolektivu – protože já si mohu myslet, že přináším do kolektivu, druhým „dobro“, ale pokud nebudu k druhým otevřený a citlivý, zajímavější se o to, jak „oni“ vnímají pro sebe „dobro“, co je pro ně „dobré“ – můžeme se bolestně míjet..., proto potřebuji „korektiv kolektivu“, aby mě dotvářel, abychom se „opracovávali“ navzájem...

10. 1. 3. Název aktivity: „Co ti říká tento symbol?“

Doba trvání – cca 60 minut

Pomůcky – pro každého účastníka papír, tužka, 10 schematicky nakreslených symbolů

Pracovní postup:

1. Postavit před účastníky 10 různých schematicky nakreslených symbolů, znamená a zadat úkol, aby napsali na papír, co si myslí, že který symbol znamená (např. kalich, kříž, boty, meč, štít, vařečka, bačkory, traktor atd.)
2. **Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:**
 - a. Každý čteme signály + výklady symbolů trochu jinak, nikoliv dobře, nebo špatně...
 - b. Dát si pozor, abych ke každému člověku přistupoval individuálně

10.2. téma: Můj modlitební život

Cíl: Už od začátku bychom v programu VYTAX chtěli klást důraz na modlitební život mladých lidí, protože z toho vychází osobní zkušenost s Pánem Bohem a každý z nich osobně může takto udělat s Pánem osobní zkušenost. Chceme je vést k přemýšlení, jaký je dneska jeho modlitební život + chceme je vést k ideálu.

Motivace: Na uvedení do tématu zde slouží biblické zamyšlení nad tématem „Sehnuté ženy“¹¹², na jejímž základě si každý uvědomí, že všichni máme něco, co nás ohýbá a co nás trápí... Jako ženu uzdravil dotek Ježíše, potřebujeme i my díky Ježíši získat nadhled, uzdravení – obrazně „narovnání“.

10.2.1. Název aktivity: „Tematický obraz“

Doba trvání: cca 90 min.

Pomůcky: libovolné výtvarné potřeby, čtvrtky

Pracovní postup:

1. Nakresli libovolnou výtvarnou technikou obraz, který by měl název „Můj modlitební život“
2. Pak diskutovat co v něm druzí účastníci přečtou, pochopí...

10. 2. 2. Název aktivity: „Můj erb“, „Mé domovní znamení“

Doba trvání: 90 min.

Pomůcky: keramická hlína, případně nějaké pomůcky, které by se kombinovaly s hlínou (např. sirky, párátko apod.), pomůcky pro burelování či glazování

Pracovní postup:

1. Vymodeluj si svůj erb, domovní znamení. Pro tuto aktivitu je dobré znát základy heraldiky. Zde je možné už při práci se hlínou použít různá napojování, modelování mimo hlavní korpus a dodávání předem připravených komponentů (není nutno, aby to byl monolit, jako v aktivitě k bodu 1. Výsledný produkt buď vypálit (lidé si rádi odnesou něco domů na památku) střep postačí burelovat nebo naglazovat, což je časově náročnější

¹¹² Příloha III.

2. Erb, nebo domovní znamení mohou být rozděleny na:
 - a. Dvě části – minulost a budoucnost
 - b. Tři části – minulost, přítomnost a budoucnost
3. Je možné zde pracovat s předem zadanými symboly, např.
 - a. Jablko – pokušení, sex
 - b. Ryba – křesťanství, Vánoce
 - c. Kotva – jistota
 - d. Kříž – utrpení, obětování se
 - e. Kalich – utrpení, služba, sdílení se, protestantské společenství
 - f. Perla...
 - g. Oko...
4. Použití symbolů pomůže lidem motivovat...
5. **Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:**
 - a. Při zpracovávání této aktivity dát druhým prostor, aby popsali, co z vytvořeného erbu, nebo domovní znamení dokážou přečíst, co cítí...
 - b. Pak dát prostor autorovi, co chce z toho, co prožívá v tuto chvíli, odkrýt...

10. 2. 3. Název aktivity: „Čištění studánek“

Doba trvání: 120 min.

Pomůcky: Bible, papír, Herkules, CD přehrávač, CD se skladbou „Otvírání studánek“ od Bohuslava Martinů, voda

Motivace přečtěte si verš z Bible: „Ježíš jí odpověděl: *Každý, kdo pije tuto vodu, bude mít opět žízeň. Kdo by se však napil vody, kterou mu dám já, nebude žíznit navěky. Voda, kterou mu dám, stane se v něm pramenem, vyvěrajícím k životu věčnému.*“¹¹³

Pracovní postup:

1. Poslechnout si při této aktivitě „Otvírání studánek“ od Bohuslava Martinů

¹¹³ J 4,13

2. Namočit papír + vymodelovat „svou studánku“ pomocí papíru, který se pak přetře Herkulem – papír zkrabatit – pak ukázat ostatním, co v tom vidí?
3. **Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:** Každý z nás potřebuje pravidelným modlitebním životem (pokáním před Pánem Bohem) čistit svou „studánku srdce“, protože pouze z čistého srdce bude vycházet čistá voda pro „občerstvení“ mých bližních...

10. 2. 4. Název aktivity: „Strom pomoci“

Doba trvání: 90 min.

Pomůcky: psací potřeby, velké čtvrtky, nůžky, Bible

Pracovní postup:

1. Obkreslit si na větší papír (čtvrtku nebo balicí papír) své ruce od paží k prstům + napsat na ty ruce a) verše, které mě posilují + b) co mi v životě dělá radost, za co jsem vděčný, co mi pomáhá přibližovat se k Pánu Bohu, prožívat jeho blízkost – pak ty ruce vystříhnout a nalepit vedle sebe jako větve, aby tvořily korunu stromu. Na kmen napsat verše, které posilují nás všechny společně
2. **Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:**
 - a. Hovořit o svém modlitebním životě, sdílet jej s ostatními
 - b. Být si navzájem motivací a inspirací
 - c. Díky spojení v „modlitebním stromu“ si uvědomit, že jako společenství se můžeme navzájem podpírat, jsme „ratolesti jednoho stromu“ a společně se naše ruce vztahují k nebi ¹¹⁴

10. 2. 5. Název aktivity: „Oko“

Doba trvání: 60 min.

¹¹⁴ J 15,5

Pomůcky: libovolné výtvarné potřeby, čtvrtky, tempery, lepidlo, nůžky, provázek

Pracovní postup:

1. Namalovat své oko + pak do něj napsat nějakou negativní vlastnost, se kterou bojuji (např. „jsem závistivý a nepřeji druhým štěstí“), případně udělat „ok“ více
2. Pak nad tím přemýšlet
3. Nakonec to negativní přetřít temperou lépe akrylovou barvou (dobře kryje – nebo do tempery přidat lepidlo, případně škrob)
4. Oko potom vystříhnout a všechna oka, má i všech ostatních, spojit do jednoho řetězu, který bude mít nějaký společný název – např. „Most“, nebo „VYTAX řetěz“
5. **Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:**
 - a. Aby nám řetěz připomínal, že jsme „na jedné lodi“
 - b. Naše oči potřebují individuálně i společně nové a nové pročištění...

10. 2. 6. Název aktivity: „Masky“

Doba trvání: 90 min.

Pomůcky: keramická hlína, modelovací podložka

Pracovní postup:

1. Vymodeluj z hlíny větší vajíčko
2. Vymodeluj na něm z jedné strany tvář, která by měla vyjadřovat pocit, který si sám zvolíš, takový, jak se dneska cítíš, nebo se kterým ses setkal v poslední době
3. Ale POZOR!!! Ta tvář nesmí mít oči...
4. Druzí pak popisují, co na té tváři bez očí poznávají...
5. Až dojdou komentáře, tak účastníci udělají na vajíčku druhou tvář – naprostý protiklad toho, co vyjadřovali před chvílí – dobré, aby si to zkusili vyjádřit

6. Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:

- a. Někdy jsme každý z nás happy, nebo naopak smutný díky svým pocitům – pocity je „houpačka“
- b. Dovnitř srdce vidí jenom Pán Bůh – jsme díky pocitům velice křehoučcí...
- c. Proto je potřeba se za sebe navzájem modlit...

10. 2. 7. Název aktivity: „Uzel na kapesníku“

Doba trvání: 60 min.

Pomůcky: kapesník (nebo kus látky, fixy na látku, případně barvy na látku)

Pracovní postup:

1. Namalovat si, udělat si uzel na kapesníku (třeba z nějaké obšité látky)
2. Napsat si na kapesník fixou na textil, za koho se budu modlit, napsat si tam lidi klidně i barevně
3. Možná barvou vyjádřit, jak jsou mi milí nebo naopak...případně udělat si dle barev kategorie – např. kamarádi, nemocní apod. ...
4. Pak na kapesníku udělat uzel, vždy při modlitbě uzel rozvazovat a pak opět nové zavázat...
5. **Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:**
 - a. Dát řád modlitebnímu životu,
 - b. Myslet na závazek, který jsem někomu dal, udělat si modlitbu interaktivní

10. 2. 8. Název aktivity: „Lod' přání“

Doba trvání: 24 hodin

Pomůcky: dřevo (menší větve), provazy, pilka, papírky, tužka

Pracovní postup:

1. Účastníci společně vyrobí vor velikosti cca 70 cm a pak budou hovořit o modlitbě a významu modlitby, že modlitba nás přibližuje k Bohu + každý v připravené večerní atmosféře vyjádří Bohu jedno přání, které napíše na papírek, zmuchlá a dá na vyrobenou lodičku, lodičku pak společně celá skupina pouští na vodu¹¹⁵
2. **Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:**
 - a. Prožít s ostatními společnou modlitební chvíli, byť nevím, za co ten druhý prosí
 - b. Prožít společné pouštění lodičky- pochopit a prožít, že každý z nás máme nějaká přání a společné modlitby nás mohou spojovat

10. 2. 9. Název aktivity: „Vytaxníček“

Doba trvání: cca 30 min.

Pomůcky: každý dostane jeden linkovaný sešit formátu A6 , tužku, biblickou úvahu na téma „Sehnutá žena“^{116, 117} - pracovní list pro lektora (opět možno jednoduše upravit při vymazání textu kurzívou a získat tak pracovní listy pro účastníky)

Pracovní postup:

1. Vedeme mládežníky k tomu, aby si založili tzv.. „Vytaxníček“, což je blok velikosti formátu A6 (který na setkání dostali), kde by si zapisovali z jedné strany, za koho se budou modlit
2. Měli za úkol nejdříve ve své vrstevnické skupině přijít za 5 lidmi a zeptat se jich, za co by se měli v jejich životě modlit
3. Pak měli jít za třemi dalšími (kteří mají jejich důvěru) a poprosit je, aby se za ně modlili v nějaké věci, problému...

¹¹⁵ Příloha XVI.

¹¹⁶ Příloha III.

¹¹⁷ Příloha IV.

4. Z druhé strany měli zadání, aby si každý den psali do „Vytaxníčku“ vždy to, co je onen den oslovilo z četby Písma, nebo z nějaké duchovní knihy + aby si napsali, za co jsou z toho dne Pánu Bohu vděční – aby se učili vděčnosti naprosto konkrétní
5. Zároveň aby se učili díky „Vytaxníčku“ mít řád ve svém modlitebním životě a své spiritualitě

3. téma: Osobní uzdravující setkání s Ježíšem Kristem

Cíl: Celé křesťanství je postaveno na osobním setkání s Ježíšem, který člověka zaujme, uzdraví a pak pošle k službě lidem okolo sebe. Když je člověk od Ježíše uzdravený, plodem takového zdraví je radost (klidně tichá, nemusí být halasná a nápadná), pokoj, vděčnost a ochota pomáhat k takovému uzdravení i druhým. Cílem je snaha, aby se i oni setkali s Ježíšem, prožili takové uzdravení. Bez tohoto osobního proměňujícího setkání se s Pánem Ježíšem je křesťanství jenom teorií a moralistickou vědou, tzn. cílem této aktivity je uvědomit si, co pro mě Ježíš Kristus prakticky udělal a dělá...

Motivace: Biblickým základem, na kterém tuto pravdu přibližujeme účastníkům VYTAXu, je biblická úvaha na téma „Člověk s odumřelou rukou.“¹¹⁸ Protože je toto slovo pojato hodně interaktivně, aby měli posluchači co nejhlubší pedagogický i duchovní prožitek, používám při tomto slově natažený provaz, kde postupně přidávám a odebírám oblečení na ramínku (symbolizuje postavy z příběhu) + každý posluchač má pracovní list,¹¹⁹ kde si postupně doplňuje, co je potřeba + pracuje s tím, jak se asi cítili v tomto příběhu jeho aktéři. Cílem je nejen pochopit mentalitu a pravděpodobné myšlenky farizejů a zákoníků, ale přemýšlet hlavně o Ježíši, který se zastává navzdory nepříznivé situaci. A snažit se vžít do pocitů a situace toho mrzáka, který se dostane doprostřed na oči všem – tzn., prožije své zranění (postižení) v koutku a pak zkušenost čekání na Ježíše, když je uprostřed „arény“ synagogy a pak své uzdravení. Je to úžasný duchovní obraz toho, jak i nás Pán Ježíš vyhledává, staví na svědectví ostatním a

¹¹⁸ Příloha V.

¹¹⁹ Příloha VI.

vnitřně uzdravuje. K bližšímu pochopení a prožití těchto principů slouží nejen zmíněné interaktivní kázání, ale i níže popsaná aktivita.

10. 3. 1. Název aktivity: „Barevné těžké kameny“

Doba trvání: 120 min.

Pomůcky: na procházce nasbírané kameny, barvy na kameny, štětce, baťoh

Pracovní postup:

1. Na procházce v přírodě nasbírejte větší kameny, které se vám líbí, pak je doneste dovnitř místnosti (nebo při hezkém počasí na nějaké společné prostranství) a udělejte z nich mohylu; případně na setkání s účastníky připravte mohylu větších těžších kamenů.
2. Každý účastník popřemýšlí nad hříchem, který jej v jeho životě trápí...
3. Vyndej si z mohyly kámen, který ti tvůj hřích připomíná a nabarvi si ho barvami, které odpovídají tvým pocitům, když myslíš na svůj hřích (osobní přístup). Pak pokud víš ještě o nějakém dalším hříchu, opět si vezmi kámen a nabarvi si jej...
4. Dej si oba nabarvené kameny (nebo pokud jich je ještě více) do baťohu a nos je celý den na zádech v batohu, a to na všechny aktivity. Batoh je nutné mít pořád na zádech – i s ním spát...(podobně vojáci, pokud mají pohotovost – akci, mají pořád na sobě plnou plní)...
5. Druhý den po modlitební chvíli večer batoh můžeš odložit – lépe pak můžeš pochopit, co znamená prožít, okusit, procítit odpuštění – když z Tebe Ježíš snímá vinu... když uzdravuje...
6. Nabarvené kameny položit pod nějaký společný kříž - mít toto místo jako místo modlitební „kaple“ po celý zbytek akce...
7. **Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:**
 - a. Pochopit a prožít odpuštění a milost na osobní rovině
 - b. Prožít souznění s ostatními, kteří prožívají podobné pocity jako já
 - c. Prožít vděčnost Ježíši Kristu na rovině osobní i společné

4. Téma: Ježíš vidí

Cíl: Většina setkání VYTAXu probíhá o víkendech. Pravidelně v sobotu i v neděli ráno ještě před snídaní máme společné modlitební setkání pro ty, kdo by se chtěli takto sdílet.¹²⁰ Vždy před tím, než se modlíme, studujeme a zamýšlíme se nad některými texty Bible. Cílem je prožít meditační a modlitební chvíle, ale také se více připravit pro další možnou aktivitu „Mandaly“. Tak můžeme prohloubit a hlouběji prožít, uvědomit si skutečnost, že „Ježíš vidí“.

10. 4. 1. Název aktivity „Mandaly“

Doba trvání: 120 min. (dle počtu účastníků)

Pomůcky: písek nebo květy na rozhazování

Pracovní postup:

1. Mandaly jsou „kruhové obrazce, harmonické spojení kruhu a čtverce, kde kolo je symbolem nebe, transcendence, vnějších sil a nekonečna, kdežto čtverec představuje vnitřní síly, to, co je spojené s člověkem a zemí; oba obrazce spojuje centrální bod, který je zároveň počátkem i koncem celého systému“¹²¹ ; u mandaly je zároveň zajímavé, že střed tvoří kříž, což je symbolické spojení nebe a země, roviny vertikální a horizontální (tzn. spojení božského a lidského elementu) a je zajímavé, že všechny kultury se symbolikou tohoto kříže nějakým způsobem pracují; zároveň je díky tomu mandala rozdělena na čtyři části, což může v každé kultuře znamenat různou symboliku; např. 4 roční období, nebo 4 světové strany; u indiánů je zajímavé, že takto rozdělená mandala symbolizuje rozdělení lidské populace na 4 rasy, kde každá rasa dostala do vínku jeden živel (indiáni zemi, černoši živel vody, Číňané/žlutá rasa/ vzduch /co létá vzduchem/ a konečně běloši oheň; mandaly se používají u indiánů, kdy šaman se modlí a chodí kolem člověka, který sedí uprostřed kruhu a vysypává pískem

¹²⁰ Srov. CUSKELLY, E. J., *Současná spiritualita – duchovní život z hlediska současné psychologie*, Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 1994, str. 163.n.

¹²¹ *Mandala - Wikipedie* [online], [cit. 10.ledna 2011]. Dostupné z WWW <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Mandala> >.

mandalu kolem něho, jde o určitý uzdravující rituál. Nakonec je mandala rozprášena. I v Bibli je napsáno o Ježíši, že v příběhu s hříšnou ženou psal do písku¹²²

2. Jeden z účastníků si sedne na bobek doprostřed kruhu a ostatní chodí kolem něho a modlí se za něj

3. Každý má pytlíček s pískem, nebo natrhanou trávu, nebo květy pampelišek, nebo hrabanku z lesa a vysypává, „maluje“ okolo toho, kdo je uprostřed, „mandalu“; na zvuk trianglu – třeba vždy po 7 - 10 minutách, se účastníci prohodí, stará mandala se rozpráší a sedne si doprostřed kruhu někdo další

4. Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:

- a. V první řadě prožít si být středem modliteb ostatních a zároveň prožít si být jeden z mnoha, který se za někoho modlí
- b. Myslet společně na to, že Ježíš kdysi obrazně „dělal mandalu“ kolem hříšné ženy, ale pak jí rozprášil – podobně i nám odpouští, naše hříchy rozpráší jako písek... (do písku píše o našich hříších, ale naše jméno si vyryl na svých dlaních...¹²³)

10. 4. 2. Název aktivity: „Meditace nad textem Bible“

Doba trvání: 30 min.

Pomůcky: vytištěný papír z přílohy, nůžky

Pracovní postup:

1. Pomocný materiál¹²⁴ se rozstříhá na kousky po jednotlivých verších a postupně se rozdává mezi účastníky...
2. Účastníci by měli nejdříve nad tímto veršem, který dostali, meditovat, pak by ho měli přečíst

¹²² J 8,1-11.

¹²³ Iz 49,16

¹²⁴ Příloha VII.

3. Zeptat se účastníků, co měly všechny tyto verše společného? Správná odpověď byla, že „Ježíš vidí“ – aplikační otázka: „Co pro Tebe znamená, že tě Ježíš celý den vidí?“
4. Díky tomu, jak Ježíše známe, jestli jako „policistu“, nebo jako laskavého přítele, dle toho nám je tato skutečnost buď milá a příjemná, nebo nepříjemná, nežádoucí...
5. **Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:**
 - a. Je to určitě spirituální zrcadlo pro každého účastníka, které jej myšlenkově směřuje na duchovní směr hned po ránu ...
 - b. O tomto tématu může pak osobně o samotě celý den přemýšlet

10. 5. Téma: Hledání Boží vůle v mém životě

Cíl: Toto téma si účastníci kurzu VYTAX doslovně vyžádali, protože jsme jim s organizačním týmem dali nabídku, jestli by je nějaké téma zajímalo nějak podrobněji. Cílem je, aby si každý účastník na tuto otázku dokázal sám uspokojivě odpovědět a byl ochotný podstoupit osobní hledání, rozhodnutí i ochotu nést si za své rozhodnutí důsledky.

Motivace: Celé téma jsem si zpracoval opět v podobě lektorské a účastnické. Lektorský materiál je v příloze¹²⁵ a účastnický list je možno jednoduchou úpravou lektorského materiálu zhotovit, aby si mohli do pracovních listů postupně při mém výkladu doplňovat a mohla být přednáška co nejvíce interaktivní.

10. 5. 1. Název aktivity: „Síť života vodorovná“

Doba trvání: 90 min.

Pomůcky: pro každého účastníka barevné klubíčko vlny

¹²⁵ Příloha VIII.

Pracovní postup:

1. Každý účastník dostane (pokud možno) jinak barevné klubíčko vlny a chodí mezi stromy a rozmotává své klubíčko vlny (cca 30 cm nad zemí) – takto chodí mlčky až do zaznění signálu (např. trianglu – za 3 minuty) všichni účastníci

2. Vznikla pavučina – každý má nějakou svou cestu, každý jinou a navzájem se spolu proplétáme, navzájem se více nebo méně ovlivňujeme. Není jednoduché poznat svou vlastní cestu, každý se s hledáním Boží vůle pro svůj život musí poprat sám...

3. Pak by měli zkusit projít všichni účastníci z jedné strany pavučiny na druhou bez toho, aby se dotkli „životní trasy“ někoho jiného – jde to těžko (o to se musí postarat vedoucí této aktivity, aby byla síť dostatečně hustá)

4. Nakonec rozestaví vedoucí aktivity účastníky kolem té pavučiny a až dá zvukový signál, tak každý účastník musí co nejdříve smotat svou bavlnku neporušenou zpět – kdo dříve, tím lépe – sestavit pak pořadník...

5. Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:

- a. Prožít si + uvědomit si, že má cesta je naprosto originální, protože každý máme v životě trochu jiné podmínky
- b. Uvědomit si, že svým životem ovlivňuji druhého, že jsme „do sebe“ navzájem všichni „vpleteni“ a tím se ovlivňujeme – pozitivně i negativně.

10.5.2. Název aktivity: „Síť života svislá“

Doba trvání: 60 min.

Pomůcky: udělat síť dle níže popsaných parametrů

Pracovní postup:

1. Udělat svislou síť s většími oky tak 100 cm nad zemí

2. Dát pak skupinám úkol, aby se protáhli touto sítí na druhou stranu za co nejkratší čas a bez dotyků té sítě...

3. Nastavit síť tak, aby si museli pomáhat, když budou skrze tuto síť chtít prolézt. Vítězí nejrychlejší skupina s nejmenším počtem dotyků a nejlepším časem.

4. Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:

- a. V životě, jak ho máme každý nastavený, jsme podobně jako při té hře před pavučinou, kterou musíme prolézt – skupina může pomoci člověku prolézt okem v síti tak, že jej „prosoukají“, prostrčí, pronesou
- b. Podobně i v mém životě mi mé okolí může pomoci poznat Boží vůli, protože Pán Bůh může promluvit i skrze ně...¹²⁶

10. 5. 3. Název aktivity: „Smysl života“

Doba trvání: 90 minut

Pomůcky: staré noviny a časopisy, v každé skupině po 3 lidech jedna čtvrtka velikosti A3, nůžky, lepidlo, pastelky

Pracovní postup:

1. Promluvte si ve skupině obecně o tom, jaký je smysl života
2. Udělejte na téma smyslu života koláž – výtvarné ztvárnění zadání pomocí výtvarných technik a výstřižků z novin a časopisů
3. **Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:**
 - a. Týmová spolupráce
 - b. Jak je možné téma smyslu života pojmout novým způsobem, někdy velice originálně¹²⁷

¹²⁶ Žd 1,1

¹²⁷ Příloha XVI.

10. 6. téma: Můj osobní vztah s Pánem Bohem

Cíl: Snaha celého programu VYTAX je, aby se nastartoval nebo obnovil osobní vztah účastníků s Pánem Bohem.

Motivace: Každý účastník si udělá test „Můj vztah s Bohem“¹²⁸ a pak se pokud chce, sdílí se o to, jak prožívají své bodové ohodnocení.

10. 6. 1. Název aktivity: „Boží hlas“

Doba trván: 60 min.

Pomůcky: nahrávka duchovní hudby, odpovídající přehrávač, odborné posouzení skladby, čtvrtky, výtvarné potřeby

Pracovní postup:

1. K této aktivitě je potřeba si sehnat nějaké nahrávky duchovní hudby, která byla autorem záměrně skládána k Boží chvále, případně si od odborníka sehnat i rozbor této skladby; účastníkům hudbu pustit, aby ji slyšeli, ale neříkat, o jakou hudbu jde (byla by vhodná nějaká obecně méně známá skladba)
2. Vyzvat účastníky, aby při této hudbě malovali (libovolnou technikou)
3. Po doznění skladby je nechat domalovat svůj obrázek + vyzvat ostatní, aby vždy z obrázku majitele něco vyčetli (mohli vyjádřit, co cítí při pohledu na ten obrázek) – autor sám zatím mlčí...
4. Nakonec se vyjádří sami autoři obrázků a úplně nakonec jim řeknu, dle odborného rozboru, o co v té skladně šlo...
- 5. Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:**
 - a. Aby měli osobní zážitek s poslechem duchovní hudby, případně si tento druh hudby oblíbili a pochopili, že tato hudba je po staletí pořád stejná

¹²⁸ Příloha IX.

- b. Byť lidé přichází a odchází, Bůh se nemění – podobně skladba na duchovní téma byla kdysi složena, její autor už dávno není mezi živými, ale jeho city, které prožíval vůči Pánu Bohu a „otisknul“ do hudební skladby, zůstávají a dnešní posluchač se s nimi může identifikovat a ztotožnit
- c. Aby účastníci pochopili, že to, co prožívá s Bohem jeden, nemusí cítit druhý – vztah s Pánem je naprosto individuální; podobně jako musím za odborníkem, abych porozuměl té skladbě, musím za „odborníkem“, když chci osobně poznat Boha a mít s ním osobní vztah, tzn., potřebuji se něco dozvědět o Bibli, o Pánu Bohu, o mě samotném...

10. 6. 2. Název aktivity: „Hry o komunikaci“

Doba trvání: 30 min.

pomůcky: tužky a papíry

Pracovní postup:

1. V této části je možné použít mnoho her o komunikaci^{129,130,131,132,133} snadno dostupných v jakémkoli běžném návodu na hru se skupinkou – např. „Jednosměrná komunikace“
2. Účastníci se posadí ve dvojicích zády k sobě; jeden drží v ruce předlohu, kterou diktuje druhému (ten má čistý list téhož formátu); druhý však neví, co vidí na svém papíře první a nesmí se na nic ptát; výsledkem má být, že to, co bude mít nakresleno na svém papíře druhý, bude co nejvíce podobné tomu, co má na papíře první; v rolích se poté vymění (s jiným obrázkem);

¹²⁹ Srov. CANFIELD, J., SICCONI, F. *Hry pro výchovu k odpovědnosti a sebedůvěře, pro učitele a vychovatele dětí od 10 let a mládeže*, b.m. : Portál, 1998.

¹³⁰ Srov. BAKALÁŘ, E. *Předposlední psychohry, společenské hry pro všestranný rozvoj osobnosti*, b.m. : Portál, 2000.

¹³¹ Srov. HERMOCHOVÁ, S. *Hry pro život 1., sociálně psychologické hry pro děti a mládež*, b.m. : Portál, 1994.

¹³² Srov. HERMOCHOVÁ, S. *Hry pro život 2., sociálně psychologické hry pro děti a mládež*, Portál, 1998.

¹³³ Srov. BAKALÁŘ, E. *Dospělí si mohou stále hrát*, b.n. : Alfa Publishing, 2004

na závěr se společně podívají na výsledek; skupinka se pak sesedne a reflektuje

3. Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:

- a. Je uměním druhého nejen slyšet, ale také mu porozumět. Co myslel tím, co říkal
- b. Je to vždycky znova malý zázrak, když se lidé domluví

10. 6. 3. Název aktivity: „Jak vypadá Bůh?“

Doba trvání: 60 min.

Pomůcky: každý dostane bílý pruh látky o rozměru 50 x 50 cm, jehlu, nit, nůžky, výtvarné pomůcky...¹³⁴

Pracovní postup:

1. Každý má 60 minut na to, aby ztvárnil pomocí výše jmenovaných pomůcek, jak si představuje Pána Boha, co pro něj znamená
2. Úkolem každého účastníka bude udělat z té látky, případně i z ostatních pomůcek „sochu Pána Boha“

3. Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:

- a. Cílem této aktivity je srovnat si v hlavě, co pro mě Pán Bůh znamená
- b. Druhotným cílem je projednat to s druhým člověkem; mé modlitby budou totiž odvislé od toho, jak vnímám a znám Pána Boha

10. 6. 4. Název aktivity: „Moje víra“

Doba trvání: 60 min.

¹³⁴ Příloha XVI.

Pomůcky: sehnat si na procházce různé přírodniny (dle fantazie – mech, listy, kameny, klacíky, lesní plody apod.), čtvrtka, izolepa, nůžky, lepidlo, výtvarné potřeby

Pracovní postup:

1. Vytvoř na čtvrtku libovolným způsobem, co pro tebe znamená Tvoje víra, jak bys to pomocí sestavy na čtvrtce pomocí přírodnin vyznal, nebo popsal svému kamarádovi
2. Až budeš mít hotovo, dej prostor ostatním, aby zkusili vysvětlit Tvé dílko
3. vysvětlí ostatním, co jsi svou sestavou chtěl vyznat, ukázat, přiblížit druhým o své víře
4. **Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:**
 - a. Víra je naprosto osobní vztah k Pánu Bohu a každý z nás má s Pánem Bohem originální vztah
 - b. Výše uvedená skutečnost vyplývá i z toho, že každý své dílko pojal nějak jinak.

10.7. téma: Křesťan v různých životních rolích

Cíl: Uvědomit si sebereflexí, v jaké jsem já osobně roli, být učedníkem a kristovcem

Motivace: Přestože se v životě člověka nastartuje osobní vztah s Pánem Bohem, člověk se dostává do různých křesťanských rolí, kterými se postupně prokousává. Ideálem je určitě křesťan kristovec“, tzn. osobní následovník a učedník Pána Ježíše, ale musí si projít stupni křesťanského růstu.¹³⁵ Musí si prožít to, že jej okolí má za blázna, pak že se často zaplétá do pokušení vidět církev jenom jako společenství lidí a pokud tady svou cestu nevzdá, stane se učedníkem, což se pak bude učit celý život...¹³⁶ V následujících aktivitách si účastníci mohou hlouběji uvědomit jednotlivé fáze jejich křesťanského růstu.

¹³⁵ Příloha X.

¹³⁶ Příloha XI.

10. 7. 1. Název aktivity: „Křesťan Mart’an“

Doba aktivity: 60 min.

Pomůcky: odstřížky látek, noviny, nůžky, lepidlo, čtvrtka (na nalepování koláže)

Pracovní postup:

1. Vyprávět si ve skupině, kdy jsem si připadal mezi nevěřícími jako „mart’an“, případně kdy mi nevěřící okolí dalo najevo, že jsem pro ně svými názory ohledně duchovních věcí a svou vírou v Pána Boha jako „mart’an“ z jiného světa
2. Udělej koláž z odstřížků z látek a z novin
3. Zpracovat téma sobě vlastním způsobem a pak o něm komunikovat
4. **Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:**
 - a. To, co vypadá v první chvíli jako „zmatek“ z odstřížků různých materiálů, má hlubší myšlenku a souvislosti.
 - b. Ten, kdo posuzuje křesťanství, nesmí zůstat jenom na povrchu, u povrchního hodnocení – teprve při hlubším pohledu a prozkoumání křesťanství dojde člověk k tomu, jak vše na cestě víry do sebe zapadá a jak moudře Pán Bůh všechno připravil „*Neboť bláznovství Boží je moudřejší než lidé a slabost Boží je silnější než lidé.*“¹³⁷

10. 7. 2. Název aktivity: „Křesťan Spart’an – strom, síly a života“ (k této aktivitě jsem se inspiroval u vedoucí své diplomové práce)

Doba trvání: 90 minut

Pomůcky: čtvrtka vel.A4 (dle počtu účastníků) + A3,(dle počtu skupin), různé výtvarné pomůcky – aby si účastníci mohli vybrat tu výtvarnou techniku, která je jim blízka, příjemná...minimálně temperové barvy, voskovky, špendlíky, barvy BRILANT, obyčejná tužka, nůžky

¹³⁷ 1 K 1,25

Pracovní postup:

1. Pohovořit se skupinou o tom, že nezralý křesťan je závislý jenom na společenství, jako fanoušek, nebo vlajkonoš fotbalového klubu, v křesťanství je určitě rozměr společenství velice důležitý, ale opravdu zralá víra je osobní záležitost, kde i když zůstanu úplně sám, s mou vírou by to nemělo pohnout a společenství nevnímám jenom jako prostor pro společný „pokřik hesel“ a silácké manýry na „jiný tým soupeře“, ale jako prostor pro službu a vzájemnou interakci
2. Ve skupině se ptáme účastníků na to, co považují, nebo co dle jejich mínění patří do oblasti:
 - a. Rozumu – tzn. Věci, které jsou kolem nich v souladu, které jsou harmonické, ve světě kolem nich i v nich samotných, které jsou v ideálním nastavení, tak jak by „měli být“
 - b. Antirozumu – to, čemu nerozumí, a kde vnímají napětí, kde mají otazníky, ve světě kolem nich i v nich samotných – např. války, politika, domácí násilí apod.
3. Snažte se najít nějaké rozhraní, něco, co pomůže rozlišit svět rozumu a antirozumu
4. Harmonie života je o tom naučit se sladit, dát to souladu svět kolem nás ve čtyřech stupních:
 - a. Stupeň – myšlenka a slovo – aneb co si myslím, to říkám
 - b. Stupeň – slovo a čin – co říkám, to dělám
 - c. Stupeň – čin a pravda – aby čin vycházel z pravdy, které věřím
 - d. Stupeň – pravda a láska – aby moje činy byly laskavé
5. Všechny čtyři stupně si každý sám osobně zpracuje různými technikami – pracuje sám, výtvarné techniky mu umožňují, aby jenom on sám věděl pravou podstatu toho, co ztvárňuje, aby to bylo anonymní, tudíž svobodné a autentické, osobní...
6. Jednotlivé techniky (každý pracuje potichu sám na vlastní papír velikosti A4, účastníci sedí v řadách vedle sebe)
 - a. Ohodnotit svůj první stupeň vyjádřením pomocí barevných skvrn – tzn. namalovat abstraktní skvrny, které vyjadřují mé pocity, můj stav

- harmonie nebo disharmonie pomocí temperových skvrn, které se nechají téměř zaschnout a pak se přetřou černou tuší
- b. Druhý stupeň vyjádřit pomocí namalování svých pocitů voskovkou, pak opět přetřít černou tuží a vyškrabat špendlíkem (možno škrabat ornamenty, nebo i psát nějaká slova...)
 - c. Třetí stupeň ztvárnit pomocí barviček BRILANT - namalovat své pocity opět barevně a nechat barvy se do sebe vzájemně zapíjet
 - d. Čtvrtý stupeň namalovat perokresbu obyčejnou tužkou, nějaký ornament, prostě vyjádřit své pocity
7. Nyní se účastníci rozdělí do cca 5 skupin, a společně se sdílejí, jak na ně práce jejich kamarádů působí
 8. Dají si doprostřed skupiny veliký papírový karton a dle společné domluvy na ten karton nalepí a nainstalují „strom síly a života“ – nastřihají listy, kmen, atd.
 9. Společně se pak sdílejí i mezi skupinami, jak na ně výrobky ostatních skupin působí
 10. **Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:**
 - a. Každý si zkusí sám za sebe více výtvarných technik
 - b. Společně si zkusí své výsledky potom společně zpracovat
 - c. Budou pracovat i ve skupině, vzájemně se doplňovat a spolupracovat.

10.7.3. název aktivity: „Křesťan jako učedník kristovec“

Doba aktivity: 60 min.

Pomůcky: pro každého účastníka čtvrtka A3, výtvarné pomůcky (účastníci si mohou vybrat)

Pracovní postup:

1. Prodiskutujte ve skupince, co znamená obecně a prakticky být učedníkem Pána Ježíše

2. Udělej plakát na křesťanství, plakát, který by měl lidi pozvat k Pánu Bohu – jako jednotlivci, nebo společně ve skupině
3. **Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:**
 - a. Aby si účastníci srovnali sami v sobě, co je pro ně dodnes na křesťanství atraktivní
 - b. Učili se činit svou víru „voňavou“ pro své vrstevníky

11. 7. 4. Název aktivity: „Křesťan jako ideální přítel“

Doba aktivity: 60 min.

Pomůcky: podkladový papír, barevná modelína

Pracovní postup:

1. Vymodeluj, co pro Tebe znamená přátelství, nebo jak bys znázornil ideální přátelství dvou kamarádů.
2. Až budeš mít hotovo, dej prostor ostatním, aby zkusili vysvětlit, co pochopili
3. Vysvětlí ostatním, co jsi chtěl zdůraznit svým dílkem
4. **Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:**
 - a. Přátelství křesťana s druhým člověkem je naprosto ideální možnost, aby druhý člověk pochopil křesťanské hodnoty a křesťanský pozitivní přístup k životu
 - b. Dle mého přístupu k přátelství, dle mé víry v opravdové přátelství se budou tvořit i mé vztahy s lidmi okolo mne

10. 8. téma: Profil sboru

Cíl: Uvědomit si, co pro mě církevní společenství znamená, jaká je moje role v něm (budující, pasivní nebo destruktivní?). Tzn., abych se vyprofiloval, jak vlastně své společenství chápu, jestli jako služebnou, výletní, nebo bitevní loď...Aby se ukázalo, kde na této lodi vnímám své místo, aby si účastníci byli navzájem inspirací.

Motivace: Jedním z cílů programu VYTAX je pozitivní vztah účastníků k jejich mateřskému společenství, k jejich sboru. Výslednicí projektu VYTAX jsou projekty jednotlivých účastníků, kdy naprosto prakticky slouží svému společenství nejdříve dovnitř – v projektu VYTAX IN a pak vně svého společenství, v nějakém evangelizačním projektu pod názvem VYTAX OUT. Aby ale mohli svému společenství dobře sloužit, musí jej dobře znát, musí mu rozumět, musí rozumět různým souvislostem jeho vzniku a rozumět i postupné genezi a vývoji tohoto společenství. Proto mají vypracovat PROFIL SBORU¹³⁸, který jim v tom má pomoci a který potom před ostatními účastníky VYTAXu budou prezentovat.

10. 8. 1. Název aktivity: „Sbor jako loď“

Doba aktivity: 60 min.

Pomůcky: čtvrtka A4, výtvarné pomůcky

Pracovní postup:

1. Nakresli libovolnou výtvarnou technikou svůj sbor, jak si jej představuješ, kdybys jej měl nakreslit jako loď - jak by tato loď měla vypadat, k jakému bude sloužit účelu apod. Bude to bitevní loď, rybářská loď, nebo výletní plachetnice, ledoborec?
2. **Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:**
 - a. Každý z nás vnímáme na základě svých osobních zkušeností a zážitků, někdy předsudků církev jinak (viz. hotové obrázky)
 - b. To, jak vnímám církev, zásadně ovlivní, jaké si v ní najdu místo, jestli budu aktivní, nebo pasivní, stavějící nebo bourající, pozitivní a přijímající, nebo negativní a bourající

¹³⁸ Příloha XII.

10. 8. 2. Název aktivity: „Rok tvého sboru“

Doba aktivity: 60 minut

Pomůcky: čtvrtka A3, výtvarné pomůcky, různé převleky pro kejklíře, různé hudební nástroje, větší pruh látky pro nasimulování pout'ové opony

Pracovní postup:

1. Nakresli do minimálně 7 okýnek vedle sebe „rok svého sboru“, co se u vás ve sboru děje
2. Pak to „prodej“ kamarádům jako staročeský kejklíř na pouti, případně k tomu zahraj nějakou scénku, která bude blíže ilustrovat tu kterou aktivitu
3. Eventuelně je možné složit na téma vašeho sboru písničku na nápěv nějaké známé písně, třeba písně z Večerníčka „Mach a Šebestová“ (záleží na domluvě s ostatními)
4. **Co by se účastníci z této techniky mohli naučit:**
 - a. uvědomit si jaké má můj sbor silné stránky
 - b. inspirovat se konfrontací s ostatními a jejich sbory

10. 9. TÉMA: Moje duchovní dary

Cíl: Rozpoznat svůj duchovní dar a dát si navzájem prostor k vzájemné reflexi, Jak mě vidí ti druzí, jaká obdarování u mne spatřují – vždycky je užitečné, když mi druzí potvrdí, případně vyvrátí vidění sebe samého

Motivace: Abych mohl ve svém společenství efektivně sloužit, potřebuji rozumět nejen svému společenství, ale také i sám sobě. Rozumět tomu, jaké mám duchovní dary a jak je mohu používat. K tomu slouží „Test duchovních darů“¹³⁹ a studijní materiál „Duchovní dary“¹⁴⁰

¹³⁹ Příloha XIII.

¹⁴⁰ Příloha XIV.

10. 9. 1. Název aktivity: „Velký papírový člověk“

Doba aktivity: 60 min. a pak delší časové období, např. 24 hod.

Pomůcky: 1 – 2 archy balicího papíru, výtvarné potřeby, malé červené a zelené samolepky

Pracovní postup:

1. každý dostane velký arch balicího papíru, případně pokud by nestačil jeden, tak je potřeba slepit dva k sobě, aby to bylo ve velikosti člověka
2. Každý se na tento veliký papír obkreslí, celý obrys těla
3. Naše obdarování jsou různá, některá souvisí spíše s hlavou a intelektem, některá se srdcem a s pocity, některá s hlavou – se smysly, rukou, nohama, očima, ústy...; každý zakomponuje do figury (nakreslí), jaké si myslí, že má duchovní dary; je potřeba, aby si účastníci navzájem neviděli přes rameno, kdo co na obrázek maluje, protože potom si udělají účastníci společnou vernisáž, kde budou navzájem hádat, jaký obrys patří komu...
4. Po této vernisáži nechají tyto obrazy delší dobu na místě, po celou dobu konání akce. Jednotliví účastníci mohou doplňovat, další kamarádovy dary, případně pomocí malých červených a zelených samolepek k jednotlivým darům doplní, jestli s tímto hodnocením souhlasí (zelená zn. „souhlasím“), „nesouhlasí“ (tzn. nalepit červenou samolepku).
5. **Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:**
 - a. Uvědomit si, jaké mám duchovní dary
 - b. Prožít velice užitečnou konfrontaci, jak mě vidí druzí.

10. téma: Chvála v životě křesťana

Cíl: Znovu si v životě uvědomit, jak úžasné je Pána Boha chválit a dopřát druhým, aby měli z mé chvály Pána Boha také užitek požehnání

Motivace: Chvála Pánu Bohu je něco, co dává smysl našemu životu (žít k Boží chvále) a zároveň je to veliká radost a přednost křesťanova života. S pomocí materiálu

„Jak chválit Boha“¹⁴¹. Účastníci přemýšlejí nad tímto tématem, které je biblické, funkční a velice praktické. Křesťanovi, kterému vyprchá touha chválit Boha, zbude jen zákonická poslušnost a neradostné výkony předepsaných pravidel a morálky.

10. 10. 1. Název aktivity: „Obrazy ze života Pána Ježíše“

Doba trvání: 60 minut

Pomůcky: čtvrtky, výtvarné pomůcky

Pracovní postup:

1. Vyber si skutky Pána Ježíše, které Tě nejvíce v Bibli oslovily, a namaluj k nim buď ty sám, nebo děti ve vašem společenství obrázky, které později nabídněte vyvěsit na LDN, nebo do nějakého ústavu sociální péče
2. Vyberte k nim texty z Bible, které hovoří o Boží chvále
3. **Co by se účastníci z této aktivity mohli naučit:**
 - a. Přemýšlet o tom, za co jsem Pánu Ježíši vděčný
 - b. Vyjádřit to přirozeným způsobem pro mě
 - c. Učit se toto vše komunikovat navenek ve společnosti

11. ZÁVĚR

Díky zpracování této práce jsem si uvědomil, jak velice pozhnaně může působit dobře zvolená výtvarná aktivita, případně psychologická hra, která se použije při službě mladým lidem – nejen v programu VYTAX.

Kdybych měl zhodnotit praktickou část práce, tak každá aktivita provedená jako zážitková záležitost dosahuje rozličné efektivity. Je odvislá od mnoha faktorů, které nejsou vždy v moci vedoucího aktivity.

¹⁴¹ Příloha XIII.

Odkoušel jsem si, že výrazně pozitivní pro hluboký konečný prožitek, té které aktivity, bylo naladění celé skupiny na „společnou notu“ motivační úvahou, případně tematicky zaměřenou modlitební chvílí. Uvědomil jsem si, že dynamika každé skupiny je odlišná – to, co v jedné skupině působilo velice pozitivně, někdy se projevily u účastníků dokonce silné emoce, u druhé skupiny nebudilo takové pocity, ani nějaký hlubší zájem. Výrazně pozitivním vkladem do každé aktivity byla má osobní účast v dané aktivitě, kdy jsem byl najednou „jeden z nich“ se všemi prožitky, které tato aktivita přináší... Tato role mi občas přinášela zároveň určité vnitřní rozpaky. Necítil jsem se nejlépe při některých osobních sebeodhaleních, což ale působilo – mnohdy pro mě až překvapivě výrazně, pozitivně na účastníky. Neměli pak takový problém vyznat, případně pojmenovat i některé ze svých zápasů, pochybností a hledání. Dalším postřehem, a vlastně i potvrzením obecně známých pedagogických principů, bylo i načasování té které aktivity. Bylo velice užitečné, když se pozvolna střídala teoretická i praktická část, když se střídala práce a aktivity uvnitř budovy s aktivitami a programem venku, nejlépe v přírodě na čerstvém vzduchu. Když jsme mezi jednotlivé aktivity, hlavně po obědě, zařadili aktivitu venku, nebo společnou procházku, byl účinek více než blahodárný. Bylo přínosné, když měli účastníci dostatek času promyslet si zadání aktivity, aby si mohli v klidu (častokrát nejlépe o samotě) promyslet, jak budou dané zadání zpracovávat. U některých aktivit je potřebné, aby doba mezi zadáním a praktickým provedením byla klidně v řádu hodin, nebo i dopoledne – odpoledne. Co se mi zásadně osvědčilo, byla možnost udělat z vyrobených děl a výrobků výstavku pro všechny. Hezkým zpestřením může být dobře připravená vernisáž, kdy účastníci sami připraví nějaký malý kulturní program, případně malé občerstvení nebo vstupní slovo, které celou prezentaci započne. Měli jsme hezkou zkušenost s tím, když to pojali opravdu slavnostně a zároveň se hezky oblékli do společenských šatů (v rámci možností...).

Nezanedbatelným faktorem nám zároveň bylo prostředí – hezká klubovna, dostatek prostoru pro „intimitu“ při tvoření jejich děl, případně vhodně volené osvětlení, nebo hudba – byly to veskrz pozitivní faktory, které jenom umocnily výsledný prožitek jednotlivce i celé skupiny. Není žádným novým zjištěním, že společný zpěv, nebo společné jídlo, kdy každý z nás nějak na společný stůl přispěl - dělají ve prospěch skupinového souznění a interakce divy..... Závěrem bych snad jen dodal, že pokud vedoucí k celé aktivitě – i lidsky ke všem přítomným – i k danému tématu přistupoval

s laskavým nadhledem a humorem, bylo to prakticky vždy přijímáno ohromně pozitivně a atmosféra ve skupině se prohřála. Každé společné zasmání se „od srdce“ vždycky znova velice uvolnilo atmosféru, častokrát předešlo možným napětím, která mohou nastat a vzniknout. Jelikož se ale častokrát pracuje se sebeodhalením účastníků, je nutno s humorem i různými komentáři od vedoucího aktivity zacházet velice citlivě a taktně, aby nešlo k nějakému zranění nebo něčemu podobnému...

Tímto jsem naprosto přirozeně přešel i k negacím již zmíněného, které přirozeně vyplývají z již zmiňovaných prakticky odzkoušených pozitiv. Každé pozitivum, pokud je nevyvážené nebo nevhodně načasované může být ve svém důsledku vnímáno od některých účastníků v celkovém dojmu spíše negativně. Zároveň je potřeba uvést starou známou pravdu, že vždy v každé skupině se časem projeví jedinci, kteří někdy méně, někdy více nezapadají do celistvosti skupiny, což jsem jako vedoucí různých aktivit kdysi viděl jako negativní a podvědomě jsem se snažil tyto „jiné“ účastníky skupiny z této skupiny vyloučit. Ale až časem a určitou zkušeností práce s kolektivy mladých jsem pochopil a prakticky si odzkoušel, že takový jedinec může být takové skupině velikým požehnáním, protože si tato skupina díky němu nejen uvědomí „barevnost věcí“, ale takový jedinec (pokud není přímo tvrdě verbálně nebo i fyzicky agresivní) je zároveň i určitým „testem zralosti“ a „celistvosti“ celé skupiny, jak se skupina k takovému jedinci zachová. Je důležité, jestli dojde k respektování jeho jinakosti, nebo případné názorové odlišnosti, jestli dojde k všeobecnému přijetí, jestli budou jednotlivci ve skupině ochotní s ním komunikovat ať v řízené diskuzi ve skupině, nebo i na osobní rovině. V takových případech je klíčová dobře profesionálně zvládnutá práce vedoucího aktivity, aby byl prostor si společně takové názorové odlišnosti zpracovat a vyjasnit v dobře vedené, vhodně načasované a citlivě provedené zpětné vazbě celé skupiny. Z osobní zkušenosti se mi už mnohokrát osvědčilo, že pro takového „jinak nastaveného“ účastníka skupiny bylo takové společné sdílení a skupinové zpracování této jeho „jinakosti“ pro něj osobně hlubokým zážitkem a prožitkem, který jej zásadně, někdy až doživotně ovlivnil. Případně docházelo k tomu, že se takový jedinec do této „přijímající“ byt jinak názorově nastavené skupiny vždy opět znovu rád vracel. Pokud ovšem nedojde k již zmíněnému ošetření „jinak nastaveného“ jedince, může takový účastník úplně rozložit celou skupinu, případně zásadně zamezit, omezit dosažení většiny cílů, které má se skupinou v plánu vedoucí aktivity. V některých ojedinělých

případech je vhodnější si s takovým jedincem promluvit nejdříve o samotě a až pak v celé skupině.

Kdybych měl hodnotit konkrétní aktivity, tak výrazně pozitivní zkušenost mám s aktivitami oddílu 10.2.1. pod názvem „Tematický obraz“, kde na základě diskuze nad účastnickými díly docházelo stále znova k sebeodhalení. Pomocí této libovolné výtvarné techniky mohou dát účastníci do slov, co prožívají – častokrát velké zápasy se svou zaneprázdněností, nebo mnohdy i leností a nezralostí, někdy nedostatečným teologickým pochopením smyslu a účelu modlitby. Z podobného důvodu byla velice dobrá aktivita v tom samém oddíle 10.2.2. „Můj erb“, protože je to pro účastníky něco známého z běžného života a dobře uchopitelného. Aktivita ze stejného oddílu 10.2.7. pod názvem „Uzel na kapesníku“ je úžasná svou praktičností a s přesahem do každodenního života. Aktivita „Lod' přání“ z již zmiňovaného oddílu 10.2.8. byla také velice povedená, společný hluboký prožitek celé skupiny byl umocněný provedením v exteriérově nádherném zatopeném dole na Českomoravské vysočině.

Výrazně pozitivně bych chtěl vyzvednout i aktivitu v oddíle 10.8.1. „Sbor jako lod“, kde se zpracovával „Profil sboru“. Bylo zajímavé a podnětné, jak účastníci, každý jinak, toto téma zpracovávali. Při této aktivitě docházelo k mnoha velice humorným situacím a bonmotům, které prohrály celou atmosféru a výrazně pozitivně umocnily celý prožitek skupiny.

Aktivity, kde by bylo dobré, dle mého názoru změnit v budoucnu zadání i provedení, jsou obsaženy v oddíle 10.5., kde se pracuje s vodorovnou a svislou sítí (10.5.1. a 10.5.2.). Je to aktivita, která je možná zbytečně technicky dost náročná na přípravu a výsledný efekt není dle mého názoru až tak užitečný... U aktivity oddílu 10.6. je důležité si dát opravdu záležet na dobré prezentaci a popisu, vysvětlení obsahu a složení hudební nahrávky, kterou účastníci slyší. Pokud nebude z toho, kdo tuto skladbu prezentuje zdatně cítit, že je touto skladbou osloven a souzní s tím, co říká – tak výsledný efekt může být spíše tristní. A pokud se najde mezi účastníky této aktivity nějaký průměrně zdatný „kverulant“, výsledný efekt může být velice rozpačitý...

To, že uvádím jmenovitě v závěrečném hodnocení jenom některé aktivity, samozřejmě neznamena, že by ostatní v této práci uvedené postupy byly nějak méně

kvalitní apod., ale jak bylo výše uvedeno, prožitek z každé aktivity je zásadně ovlivněn již uvedenými pozitivními, nebo negativními faktory při její prezentaci.

Závěrem bych rád uvedl, že využití výtvarných technik v praxi vnímám i po dokončení této práce za velice užitečné. Protože pomocí vhodně vybrané a správně vedené výtvarné hry nebo jiné aktivity zážitkové psychologie je možné prožít nejen úžasnou interakci ve skupině, ale prožít i úžasné skupinové i osobní dobrodružství při poznávání Pána Boha. O to nám prakticky šlo v programu VYTAX nejvíc a to se myslím v té konkrétní praxi povedlo – na rovině účastníků i na rovině nás vedoucích, organizačního týmu.

Na základě své zkušenosti a nastudování tohoto tématu vřele doporučuji použít všem, kteří pracují s mladými lidmi nejen aktivity zde uvedené, ale i mnohé a mnohé další, které mohou najít v řadě velice kvalitních knih, které jsou dnes běžně k dispozici.

Kéž by ještě mnoho mladých lidí poznalo díky těmto výtvarným technikám i psychologickým hrám osobně Pána Boha a i díky tomu mu odevzdali svůj život. O to přece jde hlavně na této zemi, to jediné zůstane, až všechno na této zemi jednou pomine a shoří... I tato magisterská práce ☺.

11. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ:

A) ELEKTRONICKÉ ZDROJE:

1. *Oficiální stránky Církve adventistů sedmého dne* [online], [cit. 9.ledna 2011]. Dostupné z WWW <<http://www.casd.cz/>>.
2. *O nás – CASD Brno – sbor „Střední“* [online], [cit. 10.ledna 2011]. Dostupné z WWW <<http://brno-stredni.casd.cz/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=4>>.
3. *Motivačně vzdělávací program VYTAX* [online], [cit. 8.ledna 2011]. Dostupné z WWW <<http://www.vytax.cz/index.htm>>.
4. *Motivačně vzdělávací program VYTAX* [online], [cit. 8.ledna 2011]. Dostupné z WWW <<http://www.youtube.com/watch?v=09L6bgQx00Q>>.
5. *Klub Pathfinder* [online], [cit. 8.ledna 2011]. Dostupné z WWW <<http://www.pathfinder.cz/>>.
6. *Oficiální stránky mládeže Českého sdružení CASD* [online], [cit. 7.ledna 2011]. Dostupné z WWW <<http://www.mladez.net/>>.
7. *Google* [online], [cit. 9.ledna 2011]. Dostupné z WWW <http://www.google.cz/#sclient=psy&hl=cs&site=&source=hp&q=v%C3%BDchova&rlz=1R2ADSA_csCZ409&aq=f&aqi=g5&aql=&oq=&pbx=1&fp=1f6ab1165c4ad02b>.
8. *Google* [online], [cit. 9.ledna 2011]. Dostupné z WWW <http://www.google.cz/#sclient=psy&hl=cs&rlz=1R2ADSA_csCZ409&q=vzd%C4%9B1%C3%A1n%C3%AD&rlz=1R2ADSA_csCZ409&aq=f&aqi=g4g-o1&aql=&oq=&pbx=1&fp=1f6ab1165c4ad02b>.
9. *Google* [online], [cit. 9.ledna 2011]. Dostupné z WWW <http://www.google.cz/#hl=cs&xhr=t&q=postmodernismus&cp=15&pq=vzd%C4%9B1%C3%A1n%C3%AD&pf=p&sclient=psy&rlz=1R2ADSA_csCZ409&aq=0&aqi=&aql=&oq=postmodernismus&pbx=1&fp=1f6ab1165c4ad02b>.
10. *Postmoderna - Wikipedie* [online], [cit. 9.ledna 2011]. Dostupné z WWW <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Postmoderna>>.
11. *Jean-Francois Lyotard - Wikipedie* [online], [cit. 9.ledna 2011]. Dostupné z WWW <http://cs.wikipedia.org/wiki/Jean-Fran%C3%A7ois_Lyotard>.
12. *Psychologie - Wikipedie* [online], [cit. 9.ledna 2011]. Dostupné z WWW <http://cs.wikipedia.org/wiki/Psychologie#Z.C3.A1kladn.C3.AD_pojmy>.
13. *Náboženství – Vyhledávání Google* [online], [cit. 9.ledna 2011]. Dostupné z WWW <http://www.google.cz/#sclient=psy&hl=cs&site=&source=hp&q=n%C3%A1bo%C5%BEenstv%C3%AD&rlz=1R2ADSA_csCZ409&aq=f&aqi=&aql=&oq=&pbx=1&fp=1f6ab1165c4ad02b>.
14. *Mandala - Wikipedie* [online], [cit. 10.ledna 2011]. Dostupné z WWW <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Mandala>>.

B) LITERATURA – MONOGRAFIE:

1. ALTOVÁ, M. *Puberta je, když začínají s rodiči potíže*, Portál, 1992. ISBN 80-7178-020-0.
2. BABYRÁDOVÁ, H. *Rituál, umění a výchova*. 1.vyd. Brno, Masarykova univerzita, 2002. ISBN 80-210-3029-1.
3. BAKALÁŘ, E. *Dospělí si mohou stále hrát*, Alfa Publisching, 2004, ISBN 80-86851-05-2.
4. BAKALÁŘ, E. *Předposlední psychohry, společenské hry pro všestranný rozvoj osobnosti*, Portál, 2000. ISBN 80-7178-447-8.
5. BAUMAN, Z. *Myslet sociologicky, netradiční uvedení do sociologie*, SLON, 1996 ISBN 80-85850-14.1.
6. BAUMANN, Z. *Hovory o postmoderní době*, SLON, 1992. ISBN 80-85850-12-5.
7. *Bible. Písmo Starého a Nového zákona (včetně deuterokanonických knih)*, 8.vyd. (1. opr.vyd.), Praha, Česká biblická společnost, 2001. ISBN 80-85810-29-8.
8. BOICE, J. M. *Základy křesťanské víry, Návrat domů*, 1086. ISBN 80-7255-005-5.
9. BUCHTEL R., *Biblické hodiny pro mládež*, Teologický seminář CASD v Sázavě, 2006. ISBN neuvedeno.
10. BUCHTEL, R. *Proč mladí lidé vyrůstající v církvi odcházejí z církve a od Pána Boha a jak tomu předejít*, Teologický seminář CASD v Sázavě, 2005. ISBN neuvedeno.
11. BURNS, J. *Nebojte se věnovat mladým*, Nová naděje 1994, Brno. ISBN 80-91726-1-X.
12. CANFIELD, J., SICCONI, F. *Hry pro výchovu k odpovědnosti a sebedůvěře, pro učitele a vychovatele dětí od 10 let a mládeže*, Portál, 1998. ISBN 80-7178-194-0.
13. CIKÁNOVÁ, K. *Kreslete s námi*, ADVENTINUM, 1992. ISBN 80-7151-015-7.
14. CIKÁNOVÁ, K. *Malujte s námi*, ADVENTINUM, 1993. ISBN 80-85277-84-0.
15. CIKÁNOVÁ, K. *Objevujte s námi textil*, ADVENTINUM, 1996. ISBN 80-85277-85-9.
16. CUSKELLY, E. J. *Současná spiritualita – duchovní život z hlediska současné psychologie*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 1994. ISBN 80-85527-70-7.
17. ČÁLEK, F. A KOL. *Zlatý fond her*, Mladá fronta Praha, 1990. ISBN 80-204-0120-2.
18. ČÁP, J. *Psychologie výchovy a vyučování*, Karolinum, Praha, 1993. ISBN 80-7066-534-3.
19. D'SOUZA, D. *Křesťanství a ateismus úplně jinak*, Ideál 2009. ISBN 978-80-86995-11-3.
20. FOLTÝN, J. *Spiritualita mladých lidí*, Teologický seminář CASD v Sázavě, 2007. ISBN neuvedeno.
21. HARTL, J. *Komunita občanská a komunita terapeutická*; Slon Praha 1997. ISBN 80-85850-45-1.
22. HERMOCHOVÁ, S. *Hry pro život 1., sociálně psychologické hry pro děti a mládež*, Portál, 1994. ISBN 80-85282-79-8 .
23. HERMOCHOVÁ, S. *Hry pro život 2., sociálně psychologické hry pro děti a mládež*, Portál. ISBN 80-85282-80-1.
24. HOLM, N. G. *Úvod do psychologie náboženství*, Portál 1998. ISBN neuvedeno.

25. JONCZY, R. *Desatero trochu jinak (nejen) pro teenagery*, Maranatha, 2004. ISBN neuvedeno.
26. KARBUSICKÁ, L.. *Výtvarná výchova a dítě (sestaveno z pozůstalosti A. Toufara)*, Ústav pro kulturně výchovnou činnost Praha, 1985. ISBN neuvedeno.
27. KOLEKTIV AUTORŮ, *Abeceda ateisty*, Horizont, 1979. ISBN neuvedeno.
28. KOLEKTIV AUTORŮ, *Adventisté sedmého dne věří*, ADVENT, 1999. ISBN 80-7172-102-6.
29. KOLEKTIV PŘEKLADATELŮ, *PÍSMO svaté Starého nového zákona, Český ekumenický překlad*, Česká biblická společnost Praha, 1984. ISBN neuvedeno.
30. KŘIVOHLAVÝ, J. *Sdílení naděje, Návrat domů*, 1997. ISBN 80-85495-64-3.
31. KURIC, J. a kolektiv, *Ontogenetická psychologie*, Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1996. ISBN 80-214-1844-3.
32. LEWIS, C. S. *K jádru křesťanství*, Návrat domů, 1993. ISBN 80-86025-29-2.
33. LIEBMANN M., *Skupinová terapie*, b.m. : Portál, 2010. ISBN neuvedeno.
34. LOEW, J. *Jako by viděl neviditelného*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 1997. ISBN 80-7192-305-2.
35. MATOUŠEK, J. *Prožitková pedagogika – využití zážitkové pedagogiky pro práci s křesťanskou mládeží ve smyslu dobrého nástroje pro kazatele*, Teologický seminář CASD v Sázavě, 2006. ISBN neuvedeno.
36. MC.DOWEL, J. + HOSTETLER, B., *Nezahod' svůj rozum do koše*, Advent Orion, 1997. ISBN 80-7172-158-1.
37. MCDOWEL, J. *Více než tesař*, Církev adventistů s. s. v ČSFR, 1990. ISBN 80-85002-00-0 .
38. MILNE, B. *Poznejte pravdu – průvodce křesťanskou vírou*, Návrat domů, 1999. ISBN 80-7255-006-3.
39. MOSLEY, S. *Zahořet láskou*, Advent Orion, 2003. ISBN 80-7172-853-5.
40. NELSON, D. *Nekonečná milost*, Advent Orion, 2000. ISBN 80-7172-408-4.
41. NOUMEN, H. *Návrat ztraceného syna*, Paulínky, 2001. ISBN 80-86025-29-2.
42. NOUMEN, H. *Zraněný ranhojič*, Návrat domů, 2008. ISBN 978-80-7255-171-2.
43. PAULIN, J. *Evangelium v proměnách času*, Advent Orion, 2005. ISBN 80-7172-614-1.
44. PETRÁČKOVÁ, V. *Velký slovník cizích slov*, LEDA, 2005. ISBN 80-200-0523-4.
45. QUIST, M., *Mezi člověkem a Bohem*, Praha, Česká katolická charita, 1969. ISBN neuvedeno.
46. ROESELOVÁ, V. *Rady a projekty ve výtvarné výchově*, 1. vydání Praha, Sarah, 1997. ISBN 80-902267-2-B.
47. ROESELOVÁ, V. *Úvod do problematiky barevného řešení obrazu*, Státní pedagogické nakladatelství Praha, 1976. ISBN neuvedeno.
48. ROESELOVÁ, V. *Tvořivé ruce, málo známé výtvarné techniky*, Knihovna LOTOS, 1974. ISBN neuvedeno.
49. SCAZZERO, P. + BIRD, W. *Emocionálně zdravá církev*, Návrat domů, 2006. ISBN 80-7255-135-3.
50. STROBEL, L. *Kauza Kristus*, Návrat domů, 2002. ISBN 80-7255-059-4.
51. ŠVIHÁLEK, L. *Důvěřuj životu – kniha o hledání jistot v dnešním nejistém světě*, Advent Orion, 2000. ISBN 80-7172-078-X.
52. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie*, Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-317-2.

53. VURST, V. *Evangelizace v prostředí mládeže Církve adventistů s. d.*, Teologický seminář CASD v Sázavě, 2000. ISBN neuvedeno.
54. WACH, M. *Ozvěny postmodernismu v životě mládeže CASD*, Teologický seminář CASD Sázava 2006. ISBN neuvedeno.
55. WHITE, E. G. *Step to Christ*, Pacific Press Publishing Association, 1995. ISBN 0816300453.
56. WHITEOVÁ, E. *Touha věků*, Advent Orion, 2002. ISBN 80-7172-648-6.
57. WHITEOVÁ, E. *Cesta k vnitřnímu pokoji*, Advent Orion, 2005. ISBN 80-7172-530-7.

13. SEZNAM PŘÍLOH

- I. Nečistý duch, motivační úvaha
- II. Nečistý duch, lektorský materiál
- III. Sehnutá žena, učňovská knížka
- IV. Úplně sehnutý učeďník, lektorský materiál
- V. Člověk s odumřelou rukou, motivační kázání
- VI. Člověk s odumřelou rukou, účastnický materiál
- VII. Ježíš viděl, námět na meditaci
- VIII. Poznání Boží vůle, lektorský materiál
- IX. Test mého vztahu s Pánem Bohem
- X. Osa mého učeďnictví
- XI. Kdo je učeďník – Mart'an, Spart'an, nebo křesťan?
- XII. Profil mého sboru
- XIII. Test duchovních darů
- XIV. Duchovní dary, pracovní list
- XV. Jak chválit Boha, účastnický list
- XVI. foto příloha
- XVII. Jedna z reflexí jedné účastnice víkendového programu VYTAX
- XVIII. Voluegenesis, Jak mladí lidé vnímají náboženství svých rodičů
- XIX. Voluegenesis, Kdo je nejvíce ovlivňuje v rozhodnutí stát se adventistou

14. PŘÍLOHY

Příloha I. Nečistý duch, motivační úvaha

//potřebuji flipchárt + fixy// PÁ VYTAX na úvod

- // M. vděčnosti že jsme tady, jenom děkovat... nic jiného //
- *Jaký je Ježíšův první zázrak v evangeliu Marka?*

Cit. Mr 1,21. – 26.

- Autor Jan Marek – nebyl jeden ze 12, nejspíše mu vše vyprávěl apod. Petr
- Doprovázel apoštola Pavla na jeho první misijní cestě (Sk 13,13.)
- Napsáno v Římě, pro křesťany v Římě za vlády Tiberia
- Napsáno jako první, je nejstarší
- Obsahuje 18 zázraků a jen 4 podobenství
- Není psáno chronologicky, podobný příběh popisuje i Lukáš – ale v obou případech je to první zázrak PJ
- Marek popisuje věci v rychlém středu, je to evangelium akce... // bum, bum, bum //
- Nedávno s e PJ vrátí z pouště, kde jej Satan pokouší – pro PJ skóre: 1 : 0
- Ale Satan se nevzdává...
- *Jako v našem životě, ne?*
- Přichází do synagogy – dostal možnost promluvit // zahrát... //
- Reakce – 22. – žasli, měl moc...
- Satan se ale vždycky snaží, aby Ježíšovo působení ZMARNIL, udělá pro to všechno, aby to POKAZIL – *znáte to ze života?*

Cit. 23. cit.

- *Co udělal? Jak popisuje J. misi? – úplný opak (jako v ráji – otočí to PROTI Ježíši i lidem*
- A PJ jej uzdravuje...
- *Ptáte se, PROČ vybíráš na začátek VYTAXu zrovna tenhle příběh?*
- Přijeli jsme a máme různá očekávání...
- Co myslíte, že může člověka motivovat, aby se na VYTAX
- přihlásil,
- vyplnil přihlášku,
- šel na výbor,
- zrušil jiné akce
- cestoval
- stojí ho to nějaké finance...
- //psát na flip...PB chválí, poznávat, poznat new lidi, poporůst ve vztahu s PB ... kritizovat, udělat svými poznámkami napětí, prosadit se, ...//
- V každém z nás těch motivů je více...

- Když se připravujeme na sobotu, tak ...
- IL.RDZ „uklízecí teror... koše, lux, prach, vařit ...- pak nádhera, když začínáme...
- Na jedno ale častokrát nezbude čas – nepřipravené, neuklizené zůstává naše srdce...
- A tak v něm častokrát zůstane všelicos...

- I ve vašem srdci nyní doznívá
- dnešek,
- minulý týden,
- co jste v poslední době řešili, prožili
- co vás těšilo i trápilo...
- Něco jste možná už vyřešili, něco řešíte a něco víte, že musíte vyřešit, ale nechce se vám do toho – *je to tak?*
- Vám všem může VYTAX pomoci, abyste si **udělali ve svém životě i srdci pořádek...**
- ***Jaká je ta nejdůležitější otázka, když přijíždíš na VYTAX?*** Jakého s sebou přivážíš ducha

Cit. L 9,51. -56. – učedníci chtějí na samařskou vesnici přivolat oheň z nebe, aby je zahubil – ale PJ je „pokárá“ a řekne: „Nevíte, *jakého jste ducha. Syn člověka nepřišel lidi zahubit, ale zachránit.*“

- PJ vidí dneska do srdce každého z vás, vidí, v jakém duchu jste přijeli...
- Nevyhodí nikoho, kdo ve svém srdci nemá čisto, uklizeno a nemá pokoj...
- **II.** U stolu – Vašíku, myl sis ruce – ANO – ukaž - // zahrát...// špinavé... nevyhodím ho... pošlu jej se umýt...
- Chceme se modlit o to, aby v našem srdci byl Duch Boží

-//napište si na papír, jaké mohou být motivy přijet na VYTAX//

+ napiš na flip + okomentuj to... - **nejdůležitější pravda** – „PB vidí Tvé motivy“

- **Určitě** se na VYTAXu všechno **nepovede**, byť jsme se snažili ...kéž byste měli ducha **velkorysosti**
- Určitě tu bude někdo, kdo Ti **nesedne**... kéž bys měl ducha **tolerance druhého**
- Možná prožiješ pro Tebe nějakou nepříjemnou situaci a budeš v pokušení **kopat kolem sebe** ... kéž by ses dokázal zasmát sám sobě a **netrestat za své** nehezké pocity toho druhého...
- Možná se v něčem **nenaplní Tvá očekávání** – kéž bys měl ducha otevřenosti a **dokázal nám to říct**, aby Ti ten čas tady byl opravdu užitečný a byl to čas požehnaný...

nejdůležitější otázka: „*Jaký duch je ve Tvém srdci, jakého ducha sem přineseš?*“

- **PROTO** se chceme modlit, aby PB Tvé srdce očistil a byl v nás všech Boží duch, který
- je vstřícný,
- hledá Boha,
- staví ke druhým mosty
- A možná, že jsi přijel s nějakou hořkostí v srdci, s nějakým zraněním, s něčím, co Tě naplňuje, na co musíš pořád myslet a nedává Ti to klid – prosme i za to, aby to Boží Duch uzdravil, dal Ti sílu k odevzdání to P. Bohu + aby naplnil B.Duch laskavosti a vstřícnosti, dobroty i Tvé srdce – abychom tu společně mohli prožít kus nebe na zemi...
- To bych si chtěl přát a i za to bych rád nyní společně s vámi prosil...
- **Modlitební chvíle**

Učednictví

Příloha II. Nečistý duch, lektorský materiál

ke startu – připravit – **pozor – teď!!!**

Jaké Tě napadaly otázky, když ses připravoval a balil na první VYTAX ?

.....
.....
.....
.....

Která z těch otázek je nejdůležitější?

.....
.....

Jaký je první Ježíšův zázrak v evangeliu Marka?

Příběh ze sobotní synagogy v Kafarnaum, kde Mk 1, 21. -28.

.....
.....

Jaké mohou být (jakékoliv) motivy přijet na VYTAX ?

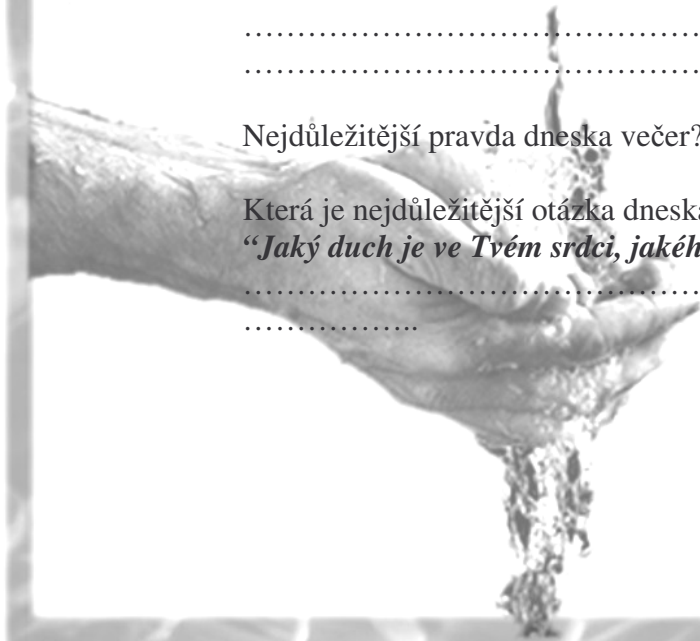
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Nejdůležitější pravda dneska večer? PB *vidí Tvé motivy*.....

Která je nejdůležitější otázka dneska večer?

“Jaký duch je ve Tvém srdci, jakého ducha sem přineseš?”

.....
.....

Příloha III. Sehnutá žena, učňovská knížka

//vždycky, když se budou navzájem psát objednávky na modlitby, Bob nechá hrát nějakou hezkou muziku; mít sešítky, samolepky „uč.kn.“,flip//

Najděte si Luk 13,10. – 13.

- O čem byl příběh v PÁ? // uzdravení od nečistého ducha//
- O čem byl příběh v SO? //uzdravení uschlé ruky//
- Dnešní část Písma má s oběma něco společného, *co to je?*
- Odpověď
 - A) Všechny v sobotu v synagoze
 - B) Všechny důležité startovní příběhu předmětu **UČEDNICTVÍ**
- *Jak se vám líbí učednický vodotisk?*
- *Proč si myslíte, že takto vypadá?*
- Protože **pochopit a prožít** co tzn. „učednictví“, je něco podobného jako **NAPÍT se čerstvé živé vody...**
 - o Zn. to nejen osvěžení,
 - o Je to zároveň životodárná, základní životní potřeba být učedníkem – kdo není učedníkem, není křesťanem – tak vyschnul a má možná vyschlou nejen ruku, ale celé tělo – a nakonec i srdce...
- Proto se mi moc ten vodotisk líbí...
- Pojdme se blíž podívat na náš příběh
- Jsme tedy, jak jsme si řekli
 - o *Kdy? v sobotu*
 - o *Kde? v synagoze*
- Tady PJ **káže a zároveň něco dělá**
 - o Žel my častokrát kážeme a nic neděláme
 - o Nebo hodně děláme, a málo kážeme
- U PJ je to vyrovnané – má své místo i dobré slovo i dobrý skutek – musí to jít ruku v ruce
- Čteme, že tato žena byla nejen sehnutá, ale „*úplně sehnutá*“ – *jak dlouho?*
 - o 18 let
- Těžko to pochopit
 - o Pojdme se postavit a teď se ohneme //ohnout se, všichni // – úplně jak píše Písmo – tak a takhle ona musela žít 18 let
- Můžeme si sednout... ale jako bychom byli sehnutí
- Představte si, že byste takhle byli 18 let – *komu z vás je 18 let?*
 - o // být pořád sehnutý//
- Představte si to
 - Vstát jdete na obyčejnou procházku //udělat kroužek dokola místnosti – možná s nimi vyjít na zahradu//
 - Musela překonávat běžné překážky //přejít, přelézt// na cestě židli
 - Musela vařit, nakupovat atd. //co mě napadne...//
- Některé překlady říkají, že byla touto nemocí „*sklíčena*“
- *Co je tu ještě podobného se včerejším příběhem?*
 - o Ani včera ten mrzák s uschlou rukou
 - o Ani ona dneska si o uzdravení neřekli... *všimli jste si?*
- Je to myslím velice hezký obraz mnohých křesťanů – nás – jsme sehnutí, ohnutí, sklíčení mnohými starostmi a obavami...
- *Jaký má takový sehnutý člověk výhled?*
- *Jak se vám líbí parkety???*

- *Jak se vám líbí tady ten obraz???* // něco na stěně, aby se museli divně koukat – moc z toho nemáte, co???
- *Jak se vám líbí strop? A co modro nebes, co mu říkáte?* //taky z toho moc nemají//
- Takový ohnutý křesťan nemá moc radosti ze života – je zahleděn jen na ty pozemské, **přízemní věci**...
- Hlavně jej zajímá, co by snědl a vypil (aby měl spokojený žaludek chuťové buňky)
- Pak aby uspokojil orgány kousek pod bříškem (o tom je přece dnešní doba)
- Pak je důležité, co si koupí a co si o něm okolí myslí, co znamená...
- Ale to jsou všechno velice krátkodobé, prchavé radosti...
- Ta žena **mlčela**, podobně mlčíme i my, častokrát o našich **starostech a bolestech nikdo v okolí neví** – ale Ježíš o tom ví...
- Žena se neodvážila PJ poprosit o pomoc, ale on ji viděl, chtěl jí pomoci, a tak podobně jako včera i teď udělal 3 věci //napsat na flip//
- *Zavolal ji k sobě*
- *Řekl jí „Jsi zproštěna své nemoci“*
- *Vložil na ní ruce*
- *Ona se vzpřímila, narovнала a velebila Boha*
- // já „uzdravit“ VYTAX tým + teď toto udělat členové VYTAX týmu ostatním, popořadě jako PJ//
- Možná se divíte, proč to „divadlo“, proto abyste si to pamatovali + ještě pro něco...
- Rád bych vám něco **praktického daroval** ... *byl někdo z vás učeň, nebo biblicky „učedník“???*
- *Jak se pozná takový „učeň“?*
- *Co musí mít?*
- //nechat je hádat// - učňovskou(učednickou) knížku
- Takovou učňovku mám tady pro každého z vás //rozdat//
- Každý dostanete samolepku...
- O co jde...
- Chceme se společně UČIT být učedníky – a to nejde bez učňovky...
- Budu vás o něco v tuto chvíli prosit //až si nalepí samolepky//
- Podobně jako se PJ dotýkal té sehnuté ženy, každý z nás potřebujeme takové dotyky... PB se mě může dotknout
 - o přes své služebníky,
 - o učedníky,
 - o přes kohokoliv z vás...
- Když jsme začínali přípravy VYTAXu, slíbili jsme si, že se jako tým budeme za sebe navzájem modlit a vidím to jako požehnání...
- PROTO moc nám záleží na tom, abyste se i vy za sebe modlili
- Mám modlitební deníček, abych nezapomněl na lidi, kteří mají nějaké starosti, a modlil jsem se adresně
- Proším, otočte si své učňovky z druhé strany – tam si budete psát lidi, za které se budete modlit
- **PROTO**
- A) teď prosím zajděte za 4 lidmi a zeptejte se jich, za co byste se další čtvrt rok (do dalšího VYTAXu) mohli modlit – vyberte si libovolného člověka, záleží na

vás... postavte se – a až budete mít ta 4 jména + 4 konkrétní věci u jejich jmen napsané, sedněte si zpět na místo...

- //klidně se může více lidí modlit za jednu věc, jednoho člověka//
- B) teď vy jděte za dvěma lidmi, které poproste, aby se modlili za něco z vašeho života, na čem vám záleží // až budete mít hotovo, sedněte si zpět na místo//
- Teď si nalistujte zase zpět na začátek...
- Každý z nás svištíme životem a častokrát si ani neuvědomujeme, že žijeme, a kolik je kolem nás krásných věcí... a protože si to neuvědomíme, tak se z toho:
 - o **A) ani neradujeme** – a radost je jedna z nejkrásnějších darů života
 - o **B) a protože si to neuvědomujeme, nejsme díky tomu ani vděční** (a vděčnost je matka všech ctností)
- A tak tahle „učňovka“ je na jeden čtvrtrok – a každý den máte jednu stránku...
- Prosím, každý den si napište to, co sehnutý člověk nevidí – a sice, co krásného je kolem něj...
- Napište si každý den, **a) co jste viděli, zažili hezkého...**
- + to je ten rozměr kolem mě
- ALE sehnutá žena neviděla ani na nebe – a pokud nejste duchovně „sehnutí“, budete vidět obrazně i MRAKY, NEBE nad sebou – budete vidět krásu P. Boha – PROTO to druhé, co si napište do učňovky, **b) jaká myšlenka o PB vás zaujala**
- Např. něco z jitřenky, nebo nějaký verš, který jste ráno četli, nebo něco z netu, nebo z rozhovoru s někým jste si něco uvědomili o P. Bohu, nebo si nějaký verš přímo vepište (a celý den nad ním můžete přemýšlet)
- POKUD si budete chtít třeba v bodech napsat,
 - *co jste se ten den jako učedníci naučili nového*
 - *Co vás překvapilo*
 - *Co jste dělali*
 - *Co vám bylo líto, kde jste zklamaní sami nad sebou*
 - *Čím jste někomu udělali radost*
 - *Čím vás někdo inspiroval*
 - A cokoliv dalšího, OK – záleží jenom na vás...
- KDYBY někdo z vás už popsal celou učňovku, napište mi, pošlu vám další...
- Máte na každý den cca 1 stránku //Ano? Je to tak?? //
- Máte na to učňovku a VYTAX tužku...
- Ten, kdo prožil Ježíšovo uzdravení, koho se Ježíš dotknul + prožil to, že se mu narovnála záda – ten prožívá život **radosti a štěstí** (tzn. vděčnosti – protože „vděčný člověk je vždycky šťastný člověk“)
- Tato učňovka vám k tomu bude pomoci a příště na našem předmětu UČEDNICTVÍ tady s učňovkami začneme, protože možná se budete sami divit, co se naučíte... dozvíte sami o sobě...
 - o Horší varianta je, když si napíšete více dní najednou (pokud to nebude dopředu)
 - o Ale to nebudu předbíhat, to vám řeknu až příště...
 - o Pokud vydržíte, máte se na co těšit...

Učednictví

Příloha IV. Sehnutá žena, lektorský materiál¹⁴²

Úplně sehnutý učedník

(Lk 13,10. -13.)

O čem byl příběh v pátek? *Uzdravení nečistého ducha*

O čem byl příběh v sobotu? *Uzdravení vyschlé, ochrnuté ruky*

O čem je dnešní příběh? *Uzdravení sehnuté ženy*

Co mají tyto 3 příběhy společného?

- Všechny jsou v sobotu v synagoze*
- Všechny poskytují důležité myšlenky pro start učednictví na VYTAXu*

Ježíš v tomto příběhu káže a zároveň dělá – my častokrát ve dvou extrémech

- kážeme a nic neděláme*
- hodně děláme, ale mlčíme*

Co bylo společného pro mrzáka s uschlou rukou i sehnutou ženu?

- o uzdravení si neřekli, ale Ježíš znal jejich touhu*
- oba zavolal Ježíš k sobě*
- neuzdraví je hned, ale oni k němu přišli*

Co musí mít každý správný učedník? Učňovskou (učednickou) knížku

Udělej:

- zajdi za 4 lidmi a zeptej se, za co by ses mohl v jejich životě modlit*
- zajdi za 2 lidmi a popros je, aby se modlili za nějakou konkrétní potřebu tvého života*

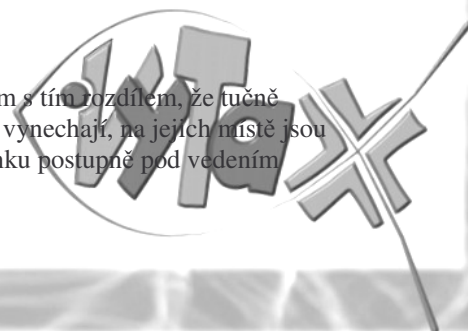
Jaké jsou dvě důležité vlastnosti učedníka?

- radost*
- vděčnost*

Udělej

- každý den si napiš, co jsi viděl, prožil hezkého, čím ti PB udělal radost*
- každý den si napiš, co tě zaujalo o P. Bohu*

¹⁴² z lektorského materiálu je možné vyrobit materiál pro účastníky, jenom s tím rozdílem, že tučně vytištěné pasáže, případně podtržené texty, nebo texty psané kurzívou se vynechají, na jejich místě jsou pouze volně tečkované řádky a účastníci si pro zvýšení didaktického účinku postupně pod vedením lektora nově předávané informace sami doplňují

Příloha V. Člověk s odumřelou rukou, motivační kázání

(Potřebuji provázek na natažení, provázek na zavázání rukou, nůžky, papírky + tužky na lístečky, 4 košile a ramínka, 4 krát čtvrtka s nápisy – far., zák., PJ, mrzák)

- Před skoro 15 lety měl Ú
 - o Kolega vyprávěl, že kázal na text Mk 3,1. -6. – a že poprvé jej ten text oslovil, když kdysi slyšel mé kázání... zaujalo mě to a prožil jsem po letech big požehnání, rád se s vámi o to podělím... zároveň úvod do mého předmětu ☺
- **L 3,1. -6.** Cit (je *více překladů???*)
 - o (Na VYTAXu podruhé z Marka)
- Budeme se spolu učit rozumět biblickým příběhům – jedna z prvních důležitých věcí – kdo tam všechno byl? //doplnit //
- *Byla sobota, kde PJ byl? v synagoze – jako MY*
- „opět“ (kral “ „dle svého obyčeje“)
 - o Tzn. pravidelně
 - o Když jsme někde „opět“ – tzn., že to děláme „často“ – *až se z toho může stát co? „rutina“*
 - o *Např. co je pro nás prakticky rutinou?*
 - Odemykání dveří
 - Řízení auta a úkony kolem toho
 - Očišťování bot o rohožku
 - Zavazování tkaniček
 - ...
 - Ale pozor – rutinou se může stát i
 - Vztah se svou milou
 - Potkávání a soužití se s rodiči
 - Kamarádství
 - Jakýkoliv – i ten nejhezčí vztah...
 - Manželství – podívejte se na své rodiče
 - I náboženství
 - Možná pro někoho z vás je chození do sboru také rutinou...
- *Jak dlouho chodíte do sboru?*
 - o *Kdo odmalička?*
 - o *Kdo kolik let?*
 - o Doplněte si do tabulky: rok má 52 sobot – tzn. počet roků krát soboty (cca)
 - o *Kolik vám vychází? // zapiš si to //*
 - o ... to není málo
- **ZK.** Z Poličky, tradičních sborů – (Br. Pechr, mlčte, ať mluví kazatel, od vás to už všechno znám.)... stejné místo, pozdrav, parfém, modlitby...

- Tento biblický příběh mě vždycky znova pomáhá najít odpověď na to, proč chodím do sboru já :o)
- //napište// - proč chodíte do sboru?
- V synagoze tehdy byly 3 druhy lidí - //napište si//
- V tomto příběhu se dostáváme do kotle židovské bohoslužby
 - o V sobotu
 - o V synagoze
- *Ta první skupina?*
- Farizeové // pověsit jednu košili, roucho//
 - o Byli to úžasní lidé, šlo jim o věc
 - o Vždy byli v Izraeli menšinovou skupinou
 - o Lidé si jich velice vážili, protože farizeové vždy dbali o zájmy veřejnosti
 - o Za Heroda jich bylo jenom něco okolo 6 tis.
 - o Farizeové zdůrazňovali, že smyslem lidského života je plnění všech ustanovení zákona
 - o Chtěli prostě B. zákon chránit – což ale bylo často nevyváženo...
- Zákoníci //pověsit druhou košili//
 - o Byli to učitelé zákona, odborníci na Mojžíšův zákon
 - o Nejdříve to byli jenom kněží (první z nich Ezdráš)
 - o Věnovali se nerušenému bádání
 - o Hlavně po babylonském zajetí vzrůstal jejich společenský vzestup
 - o Zákoníci stáli u zrodu bohoslužeb v synagoze
 - o Od svých žáků očekávali větší úctu, než měli jejich žáci k rodičům
 - o Jejich funkce byla trojí
 - Zákon uchovávali
 - Shromažďovali kolem sebe své učitele a ty, kteří se chtěli o zákonu více dozvědět
 - Zákon vyučovali
- V dobrém slova smyslu **bych chtěl být** takový zákoník a farizeus – v tom dobrém...
- *Problém je tady ale v tom, co o nich čteme?*
 - o Že na PJ *dávali pozor, oni na něj číhali, pozorně jej sledovali ...*
- //zahrát // PJ vchází dovnitř do synagogy – a oni jej „sledují“
- *Je přece dobré, sledovat pozorně PJ? Ne?*
- Problém – oni jej chtějí nachytat!!!
 - o Oni jej „probodávají pohledem“
- Tady totiž šlo o to druhého NACHYTAT!!!
- *Nebliká vám náhodou červená kontrolka?*
- Možná si uvědomujete, že někoho takového znáte i z vašeho sboru ...
- Možná je to člověk, který dle desatera je naprosto OK, nelze mu něco vytknout, na všechno má verš – ale je vám vedle něho jaksi těžko, úzko
- Kde je, tam se těžko dýchá a je dusno. Necítíte se ve své kůži.

- Vždycky, když mi jde více o dodržování tradic, norem, pravidel VÍC než o lásku, vytrácí se z mého křesťanství to zásadní
- Takové křesťanství není největším štěstím, ale kládou, koulí na noze, odporným krunýřem ...
- Někdy se může stát, že se ve sboru můžeme tak nějak navzájem „hlídat“, kdo kdy šlápne vedle ... a pak to dostane na plný zásobník...
- Ale v takovém křesťanství **není radost, vůně, drive** – ani nemluvě o tom, že by takový křesťan někoho inspiroval za P. Ježíšem...
- *Napadá vás někdo konkrétní, když o tom tak mluvíme...?*
- Pokud ano, jsme v pokušení si říct – ti hlupáci, natvrdlíci, konzervy z trojky plechu...
- Ale ti lidé potřebují naše modlitby – pojďme se za ně nyní modlit... // MODL. //
- Dál je tam ten mrzák //pověsit do rohu další košili//
 - o *Jak se jmenoval? ...*
 - o *To nevíte???*
 - o Já taky ne :o)
 - o A třeba Vašek, nebo XY...
- Měl odumřelou, vysušenou ruku // jeden rukáv „zandat“ dovnitř//
- Nebylo to nejspíše hned, z nějakého důvodu mu začala ruka jednoho dne odumírat, až se stala úplně bezvládná...
- *Kdo z vás má takový problém?*
- //zvedněte ruce//
- A přesto je **mi tento mrzák v tomto příběhu velice blízký**
- Tehdy jakýkoliv lidský neduh, nemoc byl obecně vnímán jako Boží trest, byla to hanba...
- Ve svém křesťanství si připadám někdy podobně jako ten mrzák s uschlou, odumřelou rukou...
- Na první pohled – to nejspíše nebylo vidět
 - o Nebo si ten mrzák stounul tak, aby ta ruka nebyla vidět
 - o Jsme mistři v maskování svých nedostatků
- Každý z nás nějaký máme, nikdo tady nejsme ve všem 100 %
- Ten mrzák je úžasným obrazem, symbolem mého křesťanství
- „ruka“ je symbolem činnosti, konání...
- *Necítíš i ty, že ve Tvé víře „něco vysychá“?*
- I tomu mrzákovi ta ruka neodumřela nejspíše hned, postupně „odumírala“, „vysychala“
- Tak to je podobně v mé víře...
 - o Kdysi jsem měl krásné zdravé tělo, ale ...
 - Možná si ani nevzpomínám, kdy jsem začal odumírat...
 - o Postupně se mi nechce více a více modlit
 - o Postupně se začínám za PJ více a více stydět
 - o A ani Bible mi nějak nic neříká
 - o Jako by mé křesťanství ztrácelo drive, sílu, vůni, chuť...

- Přestává mě těšit...
- A nejen to – jak popisuje toho mrzáka Mt 12,9. -14.? //najděte si// - jako **OVCÍ V JÁMĚ**
 - *Co tzn.? Ovce* spadne – a co může dělat? Nejde to dopředu, dozadu... točí se kolem dokola – a bečí...
 - Všechno pořád stejné – stejné ploché modlitby, hříchy, prohry... tak bys potřeboval „nakopnout“, „vyndat z jámy...
 - Možná i ty jsi v křesťanství pořád na místě, jako ta ovce v jámě, nic se neděje... a zbývá jenom „bečet“ a volat k pastýři o pomoc – jako ta ovečka...
- *A co udělá PJ?*
- Cit. V. 3b)
- PJ jej **zve doprostřed //posunout ramínko do půlky //**
- *Jaké to asi pro mrzáka bylo?*
 - Byl zvyklý stát stranou, v koutku
 - Ne se moc ukazovat
 - Okolní pohledy mu jasně dávaly najevo: „No, *kdo ví, co jsi provedl, že Tě PB takhle trestá...!*“
 - Dodnes takto trpí ti, kterým se stala nějaká tragedie, nebo je nemoc v rodině – jako Jobovi přátelé někdy děláme stejnou chybu...
 - V rohu se natočil tak, že jeho ruka nebyla vidět... ale teď měl jít doprostřed – vůbec to pro něj určitě nebylo jednoduché...
- *Ale volá KDO? Volá Ježíš – a proto šel // druhou půlku posunout ramínko//*
- Věřím, že každý z vás má takové „vysychající“ místo
 - Je to nějaká oblast, ve které víme, že děláme chybu-a dříve to tak možná nebylo
 - Je to něco co děláme – a neměli bychom
 - Nebo naopak co neděláme – a měli bychom
 - A Boží duch nám nedá klidu
 - Nikdo z okolí to možná neví – ale ty dobře víš... a trápí Tě to – i proto jsi možná přijel na VYTAX
- Chceme se společně učit víru prožít... prosím napiš tedy na papírek, co Tě trápí ve Tvém životě, ve Tvém křesťanství, co víš možná jenom ty – a zůstane to jenom mezi Tebou a Ježíšem...
- CO je tou Tvou „vysychající, suchou rukou, o které víš jenom ty...
- Napiš to na papírek a slož do malého čtverečku
- //popsat// - dej si to do zavřeného loktu + navzájem si to „svažte“
 - Takhle vypadá Tvá uschlá ruka
- A teď se děje něco zvláštního – PJ se přibližuje k zákoníkům, farizeům a má s nimi ostrý **dialog**
- Cit. V. 4. -5a (až do „*zarmoucen tvrdostí jejich srdce*“)
- Zatímco PJ hovoří bokem s farizeji a zákoníky – stane se něco zvláštního.
- Ten mrzák zůstane stát TAM, kam by si jinak NIKDY nestoupnul
- *Kde? „uprostřed“*

- *Co asi teď prožíváš?*
 - o Ostatní v synagoze se na něj dívají,
 - o možná kroutí hlavou,
 - o možná je mu hanba...
 - o možná by s e nejraději vrátil zpět do růžku,
 - o možná by nejraději ze synagogy utekl... taková ostuda...
 - o ale NE, počká, protože šel doprostřed PROTO, že jej PJ zavolal
- prožíváme to podobně, protože PJ řekl, protože skrze Boží slovo nás zavolal, tak jsme vyšli
 - o děláme to, co cítíme jako správné, jako Jeho vůli
 - o tím, že jsme křesťané a žijeme křesťansky, tak jsme přirozeně okolí na očích – jakoby „*uprostřed synagogy*“
 - o díky tomu můžeme být někdy pro okolí dobrý terč, pro smích
 - o můžeme si připadat jako blázni...
 - ve své věrnosti
 - ve víře
 - o ale ten mrzák vyšel, protože na něj Ježíš ZAVOLAL – a čekal, až se k němu PJ vrátí...
- i naše problémy se nemusí vyřešit hned – tak to přece prožíváte
- ale důležité je vyjít PJ vstříc, když **slyším** jeho zavolání, a **čekat s důvěrou**, až vyřeší i můj problém
- to čekání může někdy trvat déle než bychom očekávali
 - o a některé problémy vyřeší až Ježíšův druhý příchod
- mrzák tam stál sám – ale pak prožije něco úžasného - - cit. V. 5.
- //nůžkami přestříhat ty svázané ruce//
- PJ chce dát nový život, začátek všem, kteří o to stojí...
- MODL. za sebe, za svá suchá místa, za ty kolem Tebe, o kterých víš, že jsou „vysušení“, nebo „vysychají“
- Takže máme tu 3 skupiny
- Ta první // stoupnout si k nim// - farizeové a zákoníci
 - o Tam věřím, je minimum z vás
 - o A pokud někdy, kéž by nás B. Duch co nejdříve usvědčil a probral...
- Ta druhá – mrzáci // stoupnout si tam...//
- A pak je to ta třetí skupina těch, Ježíš //stoupnout si tam //
- **ZK.** Co mě v životě nasměrovalo, zk. Se sestrou Trégrovou, s. Nymburská
 - o „chodí sem ke mně PJ a potěšuje mě...“
 - o To je ono, pochopil jsem, co v životě CHCI...
- A o to v životě JDE, **abychom se z té první, nebo druhé skupiny dostali do té třetí**
- PJ Tě i dneska zve doprostřed, k sobě, na jeviště, do ringu, abys stál v tomhle světě na JEHO místě
- MODLITBA
 - o za sebe navzájem,
 - o za VYTAX, aby nám všem na cestě pomohl...

Učednictví

Příloha VI. Člověk s odumřelou rukou, účastnický materiál

Zvláštní setkání v sobotním kotli

(Mr 3,1. -6.; Mt 12, 9. -14.; Lk 6,6. -11.)

Kdo všechno byl v tu sobotu v synagoze (ve sboru)?

1.
2.
3.
4.

Kolikrát jsem byl v „synagoze“ – ve sboru já?

Proč v sobotu chodím do sboru?

Co asi v tu sobotu prožívali

1. farizeové a zákoníci:
2. člověk s odumřelou rukou:
3. Ježíš:

Moje osobní setkání s Ježíšem

Co bylo pro mě v tomto setkání se s Ježíšem užitečné, inspirativní, motivující, káravé, povzbudivé

Co jsem se mohl naučit od:

1. Farizeů a zákoníků:
2. Člověka s odumřelou rukou:
3. Pána Ježíše

Moje osobní rozhodnutí:

Příloha VII. Ježíš viděl, námět na meditaci

Matouš 8:18 Když Ježíš viděl kolem sebe zástup, rozkázal odjet na druhý břeh.

Matouš 9:2 A hle, přinesli k němu ochrnutého, ležícího na lůžku. Když Ježíš viděl jejich víru, řekl ochrnutému: "Buď dobré mysli, synu, odpouštějí se ti hříchy."

Matouš 9:9 Když šel Ježíš odtud dál, viděl v celnici sedět člověka jménem Matouš a řekl mu: "Pojď za mnou!" On vstal a šel za ním.

Matouš 9:36 Když viděl zástupy, bylo mu jich líto, protože byli vysílení a skleslí jako ovce bez pastýře.

Matouš 12:22 Tehdy k němu přivedli posedlého, který byl slepý a němý; a uzdravil ho, takže ten němý mluvil i viděl.

Matouš 14:30 Ale když viděl, jaký je vítr, přepadl ho strach, začal tonout a vykřikl: "Pane, zachraň mne!"

Matouš 20:3 Když znovu vyšel o deváté hodině, viděl, jak jiní stojí nečinně na trhu,

Matouš 26:58 Petr šel za ním zpovzdálí až do veleknězova dvora; vstoupil dovnitř a posadil se mezi sluhy, aby viděl konec.

Matouš 27:3 Když Jidáš, který ho zradil, viděl, že Ježíše odsoudili, pocítil výčitky, vrátil třicet stříbrných veleknězím a starším

Matouš 27:24 Když pak Pilát viděl, že nic nepořídí, ale že pozdvižení je čím dál větší, omyl si ruce před očima zástupu a pravil: "Já nejsem vinen krví tohoto člověka; je to vaše věc."

Marek 2:5 Když Ježíš viděl jejich víru, řekl ochrnutému: "Synu, odpouštějí se ti hříchy."

Marek 2:14, A když šel dál, viděl Leviho, syna Alfeova, jak sedí v celnici, a řekl mu: "Pojď za mnou." On vstal a šel za ním.

Marek 8:25 Potom mu znovu položil ruce na oči; slepý prohlédl, byl uzdraven a viděl všecko zcela zřetelně.

Marek 9:25 Když Ježíš viděl, že se sbíhá zástup, pohrozil nečistému duchu: "Duchu němý a hluchý, já ti nařizuji, vyjdi z něho a nikdy už do něho nevcházej!"

Marek 12:34 Když Ježíš viděl, že moudře odpověděl, řekl mu: "Nejsi daleko od Božího království." Potom se ho již nikdo otázat neodvážil.

Lukáš 5:20 Když viděl jejich víru, řekl tomu člověku: "Tvé hříchy jsou ti odpuštěny."

Lukáš 10:18 Řekl jim: "Viděl jsem, jak satan padá s nebe jako blesk.

Lukáš 11:38 Farizeus se podivil, když viděl, že se před jídlem nejprve neomyl.

Lukáš 18:24 Když Ježíš viděl, jak se zarmoutil, řekl: "Jak těžko vejdu do Božího království ti, kdo mají bohatství!

Lukáš 18:24 Když Ježíš viděl, jak se zarmoutil, řekl: "Jak těžko vejdu do Božího království ti, kdo mají bohatství!

Lukáš 18:43 Ihned prohlédl, šel za ním a oslavoval Boha. A všechen lid, který to viděl, vzdal Bohu chválu.

Lukáš 23:47 Když setník viděl, co se stalo, velebil Boha a řekl: "Tento člověk byl vsutku spravedlivý."

Jan 1:34 Já jsem to viděl a dosvědčuji, že toto je Syn Boží."

Jan 1:48 Řekl mu Natanael: "Odkud mě znáš?" Ježíš mu odpověděl: "Dříve, než tě Filip zavolal, viděl jsem tě pod fíkem."

Jan 1:50 Ježíš mu odpověděl: "Ty věříš proto, že jsem ti řekl: `Viděl jsem tě pod fíkem?´ Uvidíš věci daleko větší."

(další texty možno vložit libovolně...)

Učednictví

Příloha VIII. Poznání Boží vůle, lektorský materiál¹⁴³

Jak ve svém životě poznat Boží vůli?

Existuje jedna velice šikovná „věcička“ - GPS navigátor. Ať jste kdekoliv, poznáte, kde jste. V podstatě s ní nejde zabloudit. A dokonce – když zadáte cíl, spolehlivě vás k němu dovede.

Jeden můj kamarád si tento malý zázrak pořídil, protože hodně cestuje a pomáhá mu to vždy najít optimální cestu. Když jsem tak o tom přemýšlel, napadlo mě, kdyby tak něco takového existovalo pro náš každodenní život! Pro takovou věc bych dokázal obětovat neskutečně mnoho. Před každým důležitým rozhodnutím bych zadal dotaz, pro co se mám rozhodnout, aby to bylo správné a podle Boží vůle a hned na displeji bych se dozvěděl správnou odpověď!

Také jste si někdy kladli otázky typu: „Jaká cesta je pro mne ta správná, pro kterou se mám rozhodnout? Jaký má Pán Bůh plán pro můj život? Jak mám poznat Boží vůli? Jak mohu vědět, co po mně Bůh chce? Na kterou školu jít, které zaměstnání si vybrat, jak poznám toho správného životního partnera pro mne, v jaké oblasti ve sboru sloužit...“ Možná, že v takovýchto chvílích, zatoužil mít také nějaký navigátor, kde byste se dozvěděli všechny potřebné kroky k úspěšnému a požehnanému životu s Bohem. Mít nějakého průvodce, kde by bylo přesně všechno popsáno, krok za krokem a ve správném pořadí. Nebylo by to báječně jednodušší?

Pán Bůh však s námi takto nejedná. Bylo by to sice jednodušší, ale přestali bychom být lidmi – Božím obrazem s vlastní vůlí, s vlastním rozumem a citem. A tak to naše hledání bývá někdy podstatně složitější. Stojíme na nějakém rozcestí a často nevíme, kudy se dát.

Pak často voláme stejně jako David v tom 25. Žalmu: „**Dej mi poznat svoje cesty, Hospodine, uč mě chodit po svých stezkách!**“

Jak si představujete, že vypadá Boží vedení? Někdo si to například představuje jako cestu ve tmě. A my v ní tápeme. Nebo – jako při nějaké rallye – na startu dostaneš itinerář, popis cesty a podle toho pak jedeš do cíle...

Každý z nás jsme v nebezpečí upadání do mnoha extrémů života, proto je důležité pochopit princip svobody, kterou nám Pán daroval. Vždyť **život křesťana je o svobodě.**

V Bibli je celá řada míst, která o naší svobodě mluví. Například: *Kazatel 11:9* : „**Raduj se, jinochu, ze svého mládí, užívej pohody ve svém jinošství a jdi si cestami svého srdce, za vidinou (žádostí KP) svých očí. Věz však, že tě za to všechno Bůh postaví před soud.**“

To je zvláštní text. Pán Bůh ti přece nedal do srdce touhy a různé ideály jen proto, abys je musel zahodit! Tvé touhy, prosby, žádosti, nápady jsou pro Pána Boha důležité.

To, že ti Pán Bůh dává obrovskou míru svobody, je výrazem jeho lásky a důkazem, že nám důvěřuje. A pro tebe je to výzvou, abys tuto svobodu zodpovědně využil a nezneužil.

Ale – a jsme u základního principu pro naše rozhodování - při tom všem nezapomeň, že je někdo nad tebou, že je zde nevyšší Autorita, Hospodin, před kterým jsi za svůj život zodpovědný! Máš svobodu. Jen **měj na mysli, že to vše bude Pán Bůh**

¹⁴³ z lektorského materiálu je možné vyrobit materiál pro účastníky, jenom s tím rozdílem, že tučně vtištěné pasáže, případně podtržené texty, nebo texty psané kurzívou se výnechají, na jejich místě jsou pouze volně tečkované řádky a účastníci si pro zvýšení didaktického účinku postupně pod vedením lektora nově předávané informace sami doplňují

Učednictví

hodnotit. Toto vědomí, že jednou budeš stát před Bohem a budeš se mu za svůj život zodpovídat, musí být Tvým prvním a základním mantinelem, který nepřekročíš. Jakýmsi filtrem, který odfiltruje z tvého života hříchy, který tam nepatří.

V 1. Kor 7. kapitole čteme v této souvislosti další zajímavý verš, který ukazuje podobný princip: „Žena je **vázána zákonem, pokud žije její muž. Jestliže muž umře, je svobodná a může se vdát, za koho chce, ale jen v Kristu.**“

Toto není totiž jen slovo ke vdovám. Zde vidíme obecný princip: „Svobodná (ý) se může vdát (oženit), **ZA KOHO CHCE - ALE JEN V KRISTU.** Vidíte to? „Za koho chce.“ Opět to samé, co jsme četli v knize Kazatel: Pána Boha zajímá, koho chce! Po kom, po čem její (jeho) srdce touží. Kdo se ti líbí, kdo tě přitahuje, anebo také – podle nových objevů – kdo ti voní! (To je prý také moc důležité! ☺) A je-li to možné, Bůh tuto tvoji touhu respektuje. Žena se může se vdát a muž oženit, za koho chce. Nebeský Otec ti ve své lásce určitě nenaplánoval někoho, kdo je třeba zbožný a věrný služebník v církvi, ale prostě ti „nevoní“, nepřitahuje tě a netoužíš po něm! Svobodný si může vzít, koho mu srdce žádá, ale je tu jedna základní hranice – pouze v Kristu. Pouze věřícího. A tak zde můžeme odhalit druhý důležitý obecný princip pro naše rozhodování – **užívej si svobody, ale dbej na hranice, které Pán Bůh dává.** Toto je základní princip, který je nutné vzít v potaz, když přemýšlíme o tomto tématu.

Jak se ale rozhodovat v konkrétních situacích našeho života, když hledáme odpovědi na konkrétní praktické otázky? Z knihy „Jak poznat Boží vůli ve svém životě“ od Morrise Vendena uvádím, cituji 8 kroků (volně zpracováno) :

1. V dané záležitosti byste neměli mít žádnou vlastní vůli

- a. Potřebuji pěstovat denně společenství s Pánem, abych byl ochotný přijmout vše jako z Boží ruky a dokázal být bez hořkosti flexibilní
- b. Prostuduj:
 - i. Římanům 8:28 Víme, že všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha
 - ii. Matouš 26:39 Poodešel od nich, padl tváří k zemi a modlil se: "Otče můj, je-li možné, ať mne mine tento kalich; avšak ne jak já chci, ale jak ty chceš."
 - iii. Jan 4:34 Ježíš jim řekl: "Můj pokrm jest, abych činil vůli toho, který mě poslal, a dokonal jeho dílo."

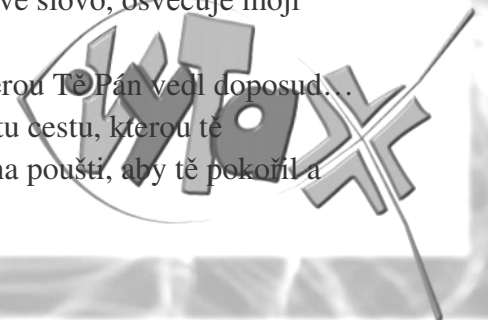
2. Neřid'te se jen svými pocity, aneb je důležité kombinovat všech 8 kroků na základě pečlivého zvážení, nebýt zbrklý na základě momentálního pocitu, který se často mění...

3. Studujte Boží slovo tzn. člověk, který chce poznat Boží vůli se také každý den snaží poznávat Pána Boha. Bible nedává většinou konkrétní odpovědi, ale nastiňuje principy, na základě kterých se pak můžeme rozhodovat.

- a. Žalmy 1:1 Blaze muži, který se neřídí radami svévolníků, který nestojí na cestě hříšných, který nesedává s posměvači, 2 nýbrž si oblíbil Hospodinův zákon, nad jeho zákonem rozjímá ve dne i v noci.
- b. Žalmy 119:105 Světlem pro mé nohy je tvé slovo, osvěcuje moji stezku.

4. Zvažte příhodné okolnosti, přemýšlej o cestě, kterou Te Pán vedl doposud...

- a. Deuteronomium 8:2 Připomínej si celou tu cestu, kterou tě Hospodin, tvůj Bůh, vodil po čtyřicet let na poušti, aby tě pokořil a

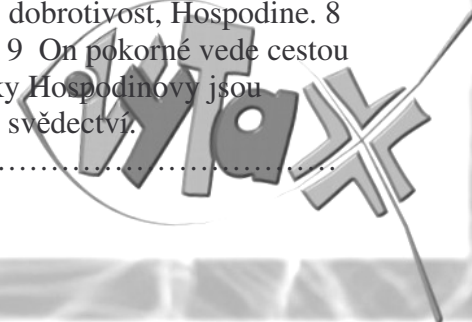
Učednictví

vyzkoušel a poznal, co je v tvém srdci, zda budeš dbát na jeho přikázání, či nikoli.

5. **Konzultujte záležitost s věřícími přáteli** – pozor na rady lidí, od kterých předem „víme“, co nám chtějí poradit – nebraňme se názoru lidí, kteří možná nejsou „naší krevní skupinou“, ale častokrát právě oni jsou ochotní nám říci naplno to, co by jiní třeba zbytečně „balili“ a tak nebyli transparentní.
 - a. Přísloví 11:14 Pro nerozvážné vedení padá lid, kdežto v množství rádců je záchrana.
 - b. Žalmy 1:1 Blaze muži, který se neřídí radami svévolníků, který nestojí na cestě hříšných, který nesedává s posměvači,
6. **Požádejte Pána na modlitbě, aby vám ukázal svou vůli** ohledně rozhodnutí, které chcete učinit
 - a. Jakubův 1:5 Má-li kdo z vás nedostatek moudrosti, ať prosí Boha, který dává všem bez výhrad a bez výčitek, a bude mu dána.
7. **Rozhodněte se!** Rozhodnutí realizujte, přitom ale buďte citliví na princip „přibouchnutých dveří“ – viz Skut 16,6. -9. + měj odvalu vstoupit do dveří „otevřených.“
 - a. „Raději udělat špatné rozhodnutí, než donekonečna sedět na parapetu nerozhodnosti.“ EGW
8. **Rozhodnutí realizujte**, přičemž prostě Pána Boha, aby vás zastavil, pokud byste nešli dobrou cestou.

Další verše k diskuzi a k podrobnějšímu studiu tohoto tématu – které principy se z těchto veršů můžeme naučit?

- a)
Žalmy 32:8 Dám ti prozíravost, ukážu ti cestu, kterou půjdeš, budu ti radit, spočine na tobě mé oko. 9 Nebuďte jako kuň či mezek bez rozumu: toho zdobí ohlávka a uzda na zkrocení, jinak ho u sebe neudržíš. 10 Mnoho bolestí postihne svévolníka, toho však, kdo doufá v Hospodina, obklopuje milosrdenství.
- b)
Jan 10:3 Vrátný mu otvírá a ovce slyší jeho hlas. Volá své ovce jménem a vyvádí je. 4 Když je má všechny venku, kráčí před nimi a ovce jdou za ním, protože znají jeho hlas. 5 Za cizím však nepůjdou, ale utečou od něho, protože hlas cizích neznají.
- c)
Žalmy 139:23 Bože, zkoumej mě, ty znáš mé srdce, zkoušej mě, ty znáš můj neklid, 24 hled', zda jsem nesešel na cestu trápení, a po cestě věčnosti mě ved'
- d)
Žalmy 25:4 Dej mi poznat svoje cesty, Hospodine, uč mě chodit po svých stezkách. 5 Ved' mě cestou své pravdy a vyučuj mě, vždyť jsi Bůh, má spása, každodenně skládám svou naději v tebe. 6 Hospodine, pamatuj na svoje slitování, na své milosrdenství, které je od věčnosti. 7 Nepřipomínej si hříchy mého mládí, moje nevěrnosti, pamatuj na mě se svým milosrdenstvím pro svou dobrotivost, Hospodine. 8 Hospodin je dobrotivý, přímý, proto ukazuje hříšným cestu. 9 On pokorné vede cestou práva, on pokorné učí chodit po své cestě. 10 Všechny stezky Hospodinovy jsou milosrdenství a věrnost pro ty, kteří dodržují jeho smlouvu a svědectví.
- e)

Učednictví

Žalmy 9:11 V tebe necht' doufají, kdo znají tvé jméno. Vždyť ty, kdo se dotazují po tvé vůli, neopouštíš, Hospodine.

f)

Příslaví 3:5 Důvěřuj Hospodinu celým srdcem, na svoji rozumnost nespolehej.

6 Poznáváj ho na všech svých cestách, on sám napřímí tvé stezky.

g)

Rímanům 12:1 Vybízím vás, bratří, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť; to ať je vaše pravá bohoslužba. 2 A nepřizpůsobujte se tomuto věku, nýbrž proměňujte se obnovou své mysli, abyste mohli rozpoznat, co je vůle Boží, co je dobré, Bohu milé a dokonalé.

h)

Jeremjáš 10:23 Je mi známo, Hospodine, že cesta nezávisí na člověku ani jistota kroku na tom, kdo jde.

i)

Jeremjáš 29:11 Neboť to, co s vámi zamýšlím, znám jen já sám, je výrok Hospodinův, jsou to myšlenky o pokoji, nikoli o zlu: chci vám dát naději do budoucnosti.

Důležitých pár poznámek na závěr :

Boží vedení **neznamená vyhnout se riziku selhání** – i když uděláme možná chybu, Boží vztah k nám se **z principu nezmění** (vztah rodiče a jejich děti). Každé rozhodování je **těžké**, je moudré si napsat vedle sebe na papír všechny plusy a mínusy a nenechat se tlačit časem... Každé rozhodnutí přináší úzkost, ať pro věřící, tak pro nevěřící – tak jsme byli stvořeni ☺. Díky osobním rozhodováním a osobní ochotě převzít za tato rozhodnutí odpovědnost (my, nikoli Pán Bůh) získáváme v životě **dar „životní zkušenosti“** a příště díky tomu bude naše rozhodování o něco zralejší... Cílem Božího vedení není, abychom vykonali dobré skutky, neudělali v životě nikdy chybu, vyhráli a získali všechny benefity života – NE!!! Cílem **Božího vedení je pomoci nám, abychom se stali správnými lidmi**, ve kterých by se zrcadlila Ježíšova láska. Podobně jako rodiče, když hrají s dětmi „Člověče nezlob se“, nezajímá až tak (jako zajímá děti) výsledek hry, ale spíše to, jak se jejich dítě chová, jak hraje, jak snáší nepřízeň hry, nebo prohru – protože i díky tomu se buduje charakter člověka – a Pánu Bohu záleží na podobném... **TOTIŽ** – pro Pána Boha není až tak důležitý **dnešní skutek, ale skutečnost, co jsem se naučil pro zítřek** + KDE budu zítra... Mnozí z nás jsme pro život měli více požehnání z osobního špatného rozhodnutí, kdy jsme si nesli důsledky a které nám pomohlo „dozrát“ než z dobrého, které nám někdo jiný napověděl...

Učednictví

Příloha IX. Test mého vztahu s Pánem Bohem¹⁴⁴

TEST: Jaký je Tvůj vztah s Pánem Bohem?

Bodování

denně 5; týdně 4; občas 3; výjimečně 2; vůbec 1

1. Jsem rád s Bohem o samotě a rád s ním hovořím
2. Komunikuji s Bohem neformálně při cestě do práce, do školy, ...
3. Usilovně hledám způsoby jak nalézt lidi, které mi dává Bůh do cesty, abych jim pomohl
4. Denně hledám svůj úkol, který mi Pán Bůh dal
5. Hledám místa, kde bych mohl slyšet Boží hlas
6. Vytvářím konfliktní situace (pozor, obrácené hodnocení)
7. Hledám své místo v církvi
8. Čtu duchovní literaturu
9. Prožívám zkušenosti s Bohem
10. Sdílím se o své víře

Vyhodnocení:

Nad 50

Jsi 100% svatý na zemi – anebo neumíš počítat...

50 – 45

Bůh je neodmyslitelnou součástí Tvého života. Prožíváš opravdu naplněný vztah plný dobrodružství. Bůh Tě používá na proměňování druhých ve Tvém okolí.

44 – 35

Bůh je Tvým přítelem, který má ve Tvém životě pravidelné místo. Máš období, kdy prožíváš naplnění z víry, ale čas od času Tvá víra slábne.

34 – 24

Bůh je Tvůj občasný přítel, kterého znáš, něco jsi s ním prožil. Jednorázově (např. na akcích) jsi schopen prožít Boží dotek, jsi nemotivovaný svůj život změnit, ale po čase se nadšení vytrácí. Tvé přátelství s Bohem je povrchní.

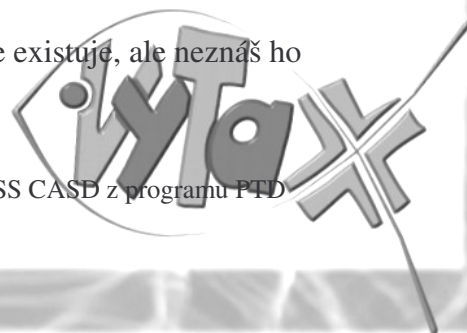
23 – 12

Víš, že Bůh existuje. Možná bys rád s Ním navázal i přátelství, ale nějak Ti na to nezbývá čas, nevíš jak na to. A vlastně, vztah s Bohem Ti nějak nechybí.

11 – 10

Boha pro svůj život nepotřebuješ (aspoň si to myslíš). Víš, že existuje, ale neznáš ho jako osobního přítele.

¹⁴⁴ Převzato s laskavým svolením Alana Chlebka, vedoucího mládeže MSS CASD z programu PTD

Učednictví

Příloha X. Osa mého učednictví

Napiš, kde si myslíš, že se nacházíš na cestě učedníka?

(hledání)

(hledání)

nevěřící,
nepraktikující
praktikující,
učedník

věřící,

X _____
Nevěřící „beton“

X _____
obrácení se

X _____
Gal 2,20.

KDO je UČEDNÍK – Mart'an, Spart'an nebo Křest'an? LEKTORSKÝ

- Jak bys vyjádřil jednou větou, co je to „křest'anství“?

- Kdo Tě v životě z lidí, které jsi kdy potkal, nejvíce obohatil a dal Ti pochopit, co to znamená „křest'anství“? Čím a proč?
- Je nějaký rozdíl mezi „křest'anstvím“ a „učednictvím“?
- Kdo je to křest'an?
 - o napiš vlastními slovy:
 - o zn to.
 - Uznat svůj problém
 - Uznat že potřebuji Spasitele
 - Přijmout Boží řešení – tzn. spasení
 - Když se stanu křest'anem, dosvědčuji, co Kristus udělal pro mě
- Kdo je učedník?
 - o Napiš vlastními slovy:

 - o Definice: Učedník je ten, kdo ve víře a poslušnosti reaguje na milostiplné povolání následovat Ježíše Krista. Učednictví je celoživotní proces umírání sobě samotnému, při čemž dovolujeme, aby v nás začal žít Kristus.
 - Souhlasíš? Proč ano, proč ne?
 - Vypiš si klíčová slova a vysvětli je vlastními slovy:

Mnoho lidí se rádo označí za „křest'any“, ale většina z nich váhá, jestli se označit také za „učedníky“. Čím to je? Být křest'anem nám připadá snadné. Vyžaduje se po nás *pouze*, abychom uznali, že potřebujeme spasitele a přijali dar, který si nezasloužíme a který nemůžeme získat na základě našeho vlastního snažení. Pokud ovšem sám sebe označím za učedníka, vypovídám tím o *povaze svého následování*. Když se stanu křest'anem, dosvědčuji, co *Kristus udělal pro mě*. Jsem – li učedníkem, vyjadřuji tím, co *jsem já ochoten udělat pro Krista*. (Greg Ogden)

Souhlasíš s tímto citátem? Proč ano, proč ne?

- **Cit. Luk 9, 18. - 25.**
- V jaké souvislosti se Ježíš učedníků ptá otázkou: „Za koho mě zástupy, pokládají?“ // *když dostali všichni najíst a napít –...když se s Ním měli dobře//*
 - o Za koho jej tehdy lidé pokládali?
- Za koho dneska lidé (vaši kamarádi) pokládají Pána Ježíše?
- Proč je to důležité to vědět?
- Proč se ptá Ježíš otázkou „:A za koho mě pokládáte vy?“
- Za koho pokládáš Ježíše Ty?

¹⁴⁵ z lektorského materiálu je možné vyrobit materiál pro účastníky, jenom s tím rozdílem, že tučně vtištěné pasáže, případně podtržené texty, nebo texty psané kurzívou se vynechají, na jejich místě jsou pouze volně tečkované řádky a účastníci si pro zvýšení didaktického účinku postupně pod vedením lektora nově předávané informace sami doplňují

- Proč je důležité to vědět?
- Je důležitější to, co mi víra dává, nebo co mi bere (v. 23., 24.)?
 - o Co nám víra dává?
 - o Co nám víra bere?
- Jak to vše souvisí s „učednictvím“?
- **Cit. Jan 6, 60.- 69.**
 - o Nad čím se my někdy v našem životě „urážíme“ (v. 61.)? ZK. AJ.)
 - o Co nás Ježíš učí otázkou ve v. 67.?
 - Jaká podobná myšlenka je v Podobnosti o marnotratném synu (Luk 15,11. n.)?
 - o Jak vyjadřuje Petr, co znamená „křesťanství“ (v. 68.)?
 - A) křesťanství znamená *přijít k osobě, k Někomu, K Ježíši*
 - Jaký je rozdíl v tom jít „k něčemu“ nebo „k někomu“?
//křesťanství není jen pouhá ideologie, patřit mezi fanoušky nějakého klubu, učení, teorie, ale VZTAH s Ježíšem//
 - B) *mít díky Ježíši slova věčného života – žít lepší život než kdybych žil bez Ježíše, aby se i v mém životě slovo stalo tělem*
 - C) *uvěřit a poznat, kdo je Ježíš – a prožívat to pořád dokola*
 - o Je pro Tebe to, že jsi křesťan tím nejlepším, co v životě můžeš dělat?

KDO je UČEDNÍK – Mart’an, Spart’an nebo Křesťan ?

Kdo jsem já ?

DCV. Nakresli číselnou osu svého života + jaké byly na Tvé cestě víry 3 nejdůležitější okamžiky?

Příloha XII. Profil mého sboru¹⁴⁶

Jako domácí úkol na příště si připravím:

PROFIL MÉHO SBORU

Definuji si:

Proč zkoumám

- chci o svém sboru zjistit informace, které by mi pomohly lépe pochopit nynější stav mého sboru, po stránce vztahů mezi členy, celkové atmosféry a nasměrování, možností rozvoje apod.
- dostal jsem to za úkol na Vytaxu
- bude se to hodit 😊

Zjišťuji, pozoruji a zaznamenávám si ve vztahu ke sboru

- základní charakteristiky – místo, kde se nachází (město, vesnice), počet členů, věkové rozvrstvení apod.
- skutečnosti z historie sboru, které výrazně ovlivnily jeho dnešní tvář – např. významné osobnosti, o nichž členové mluví, proč o nich mluví, rodinné klany
- aktivity, normy, zvyky, rituály – např. pravidelná setkávání, počet členů na setkávání, důvod setkávání, apod.
- hierarchii – formální a neformální vůdce, jejich schopnosti, vztah řadových členů k nim, funkce ve sboru, jejich momentální obsazení a váhu, která je jim přikládána členy sboru apod.
- komunikaci – v rámci sboru, s okolím (při jaké příležitosti, jakým způsobem)
- vztah okolní populace ke sboru – názor na křesťany, povědomí o sboru a jeho aktivitách apod.
- způsob přijímání nových členů – skrze jaké aktivity přicházejí, jak se k nim chovají stávající členové apod.
- další skutečnosti, které považuji za důležité

¹⁴⁶ Převzato a použito s laskavým svolením autora Jana Lipa Libotovského

Popíšu

- přednosti
- nedostatky
- hrozby

- příležitosti sboru

Na co si dám pozor při shromažďování poznatků, které vezmu v úvahu:

- dle této osnovy si vytvořím si plán, podle něhož budu prezentaci sestavovat
- třídím poznatky průběžně
- při zjišťování informací dávám pozor, abych měl co nejvíce úhlů pohledu na danou věc nejlépe od rozdílných lidí (věkově, pohlavím, povahově atp.)

Jak nasbírám informace:

- seznámil jsem již výbor sboru se svojí účastí na Vytaxu? Pokud jsem to ještě neudělal, napravím to (mimo to, že tím splním domácí úkol, pomůže mi to v komunikaci s lidmi ve sboru)
- zeptám se kazatele, tajemníka, hospodáře případně jiného informovaného člověka na statistické informace (počet členů sboru, formální hierarchie, funkce členů)
- popovídám si osobně se členy sboru, kazatelem, mládežníky, dětmi, seniory, ostatními lidmi ve sboru o skutečnostech, které jsou věcí názoru jednotlivce
- zeptám se lidí, kteří žijí v okolí sboru, svých přátel, známých, lidí na ulici

Jak a kdy to budete předvádět“

- jakýkoli způsob vám vaše studijní či pracovní povinnosti, technické vybavení a váš sbor dovolí
- například: prostý text, powerpointová prezentace, fotky, film, deník apod.
- pokud je vás z jednoho sboru více, je možno udělat prezentaci ve skupinách
- prezentovat budete na příštím víkendu
- na prezentaci budete mít zhruba 3 – 5 minut

Pokud budete mít jakékoli dotazy ohledně vytváření prezentace, obraťte se na nás podle kontaktů, které máte nebo na vytax@hotmail.com a my vám rádi a hbitě odpovíme ☺

Na vaše prezentace se těší

Váš Vytax team

Příloha XIV. Duchovní dary, pracovní list¹⁴⁷

PROSÍM, napiš, jak bys, řečí a výrazy, kterým by porozuměl i tvůj spolužák, jinak popsal (a) tyto dary nebo prostě popiš, co si pod jednotlivými výrazy vlastně představuješ:

Jako bonus můžeš připsat dary, které na tomto seznamu nejsou, ale ty jsi přesvědčen (a), že jsou dary Ducha Svatého. Díky.

Dary, které komunikují Boží Slovo

Proroctví

Evangelizace

Misie

Apoštolství

Jazyky

Dary, které vzdělávají Boží lid

Učení

Povzbuzování (nabádání)

Moudrost

Rozpoznávání

Dary, které demonstrují Boží lásku

Služba

Milosrdenství

Pohostinnost

Pastýřství

Štědrost

Zázraky

Dary, které oslavují Boží přítomnost

Přímluva

Uzdravování

Modlitba v Duchu (jazyky/výklad)

Hudba a Umění

Dary, které podporují všechny čtyři záměry

Vedení

Administrativa (organizace)

Víra

¹⁴⁷ Převzato a použito s laskavým svolením autora Jana Lipa Libotovského

JAK CHVÁLIT BOHA

Co všechno může člověk dělat k oslavě, chvále Boha?

1 Kor 10, 31 - Ať tedy jíte či pijete či cokoli jiného děláte,
_____ činite k slávě Boží.

HALELUJAH = _____ + _____ = _____ + _____

Co je potřeba pro to, aby člověk mohl oslavovat, chválit Hospodina?

1. _____
2. _____

Efezským 5:19 *ale plni Ducha zpívejte společně žalmy, chvalozpěvy a duchovní písně. Zpívejte Pánu, chvalte ho z celého srdce.*

Žalm 117, 1 - 2

Chvalte Hospodina, všechny národy, všichni lidé, chvalte ho zpěvem, 2 neboť se nad námi mohutně klene jeho milosrdenství. Hospodinova věrnost je věčná! Haleluja.

Přepište následující text do podoby, v jaké by to pravděpodobně bylo řečeno dnešním křesťanům, Smysl musí zůstat stejný:

Izajáš 1:11-15 *"K čemu je mi množství vašich obětních hodů, praví Hospodin. Přesytíl jsem se zápalných obětí beranů i tuku vykrmených dobytčat, nemám zájem o krev býčků, beránků a kozlů.
12 Že se mi chodíte ukazovat! Kdo po vás chce, abyste šlapali má nádvoří?
13 Nepřinášejte už šalebné obětní dary, kouř kadidla je mi ohavností, i novoluní, dny odpočinku a svolaná shromáždění; ničemnost a slavnostní shromáždění, to nemohu vystát.
14 Z duše nenávidím vaše novoluní a slavnosti, jsou mi jen na obtíž, jsem vyčerpán, když je musím snášet.
15 Když rozprostíráte své dlaně, zakrývám si před vámi oči. Ať se modlíte sebevíc, neslyším. Vaše ruce jsou celé od krve.*

¹⁴⁸ Použito s laskavým svolením autora Jindřicha Černožského

Mojžíš zpívá – **Ex 14, 31 – 15, 5.**

David zpívá – **Žalm 40, 1 – 4**

Zachránění zpívají – **Zj 14, 3**

Nová píseň je _____.

Proč se nikdo nemohl tu novou píseň naučit?

Protože _____ je nepřenosná!

Pavel a Silas zpívají ve vězení – **Sk 16, 25 – 26**

Jejich víra nebyla závislá na _____ a _____

Příběh z **2 Par 20, 19 – 22.**

Bůh začal jednat, když _____!

Žalmy 150:1- 6

Haleluja. Chvalte Boha v jeho svatyni, chvalte ho i na obloze, již sklenul svou mocí,

2 chvalte ho za jeho bohatýrské činy, chvalte ho pro jeho nesmírnou velikost!

3 Chvalte ho zvukem polnice, chvalte ho harfou a citarou,

4 chvalte ho bubnem a tancem, chvalte ho strunami a flétnou,

5 chvalte ho zvučnými cymbály, chvalte ho cymbály dunivými!

6 Všechno, co má dech, ať chválí Hospodina! Haleluja.

Kde máme Boha chválit? – _____

Za co jej máme chválit? – _____ + _____

Jak jej máme chválit? – _____

Kdo jej má chválit? – _____

Bůh si nezacpe uši tehdy, když použijeme určité „nevhodné“ nástroje, nebo hrajeme a

zpíváme moc nahlas, ale tehdy, když jsme

PRINCIPY KŘESŤANSKÉ HUDBY:

1. Lidé jsou _____

2. Ti co hrají a zpívají _____

Zj 15, 2 - 4

2 Viděl jsem jakoby jiskřící moře, planoucí ohněm, a viděl jsem ty, kteří zvítězili nad dravou šelmou, nesklonili se před jejím obrazem a nenechali se označit číslicí jejího jména. Stáli na tom jiskřícím moři, měli Boží loutny

3 a **zpívali píseň Božího služebníka Mojžíše a píseň Beránkovu**: "Veliké a podivuhodné jsou tvé činy, Pane Bože všemohoucí; spravedlivé a pravdivé jsou tvé cesty, Králi národů.

4 Kdo by se nebál tebe, Pane, a nevzdal slávu tvému jménu, neboť ty jediný jsi Svatý; všechny národy přijdou a skloní se před tebou, neboť tvé spravedlivé soudy vyšly najevo."

Co to je Mojžíšova píseň? _____

Co to je Ježíšova píseň? _____

Zachránění zpívají, protože mají _____

Příloha XVI. foto

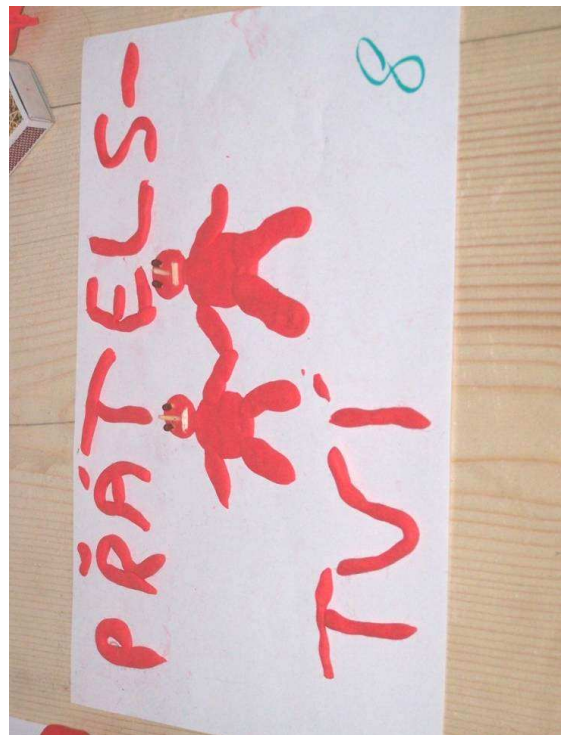
Zajímavá aktivita 10.2.8. Lod' přání...

Kontroverzní 10.6.3. Jak vypadá Bůh?

Tvorba 10.7.4. Křesťan co ideální přítel...

Tvorba 10.7.4. Křesťan co ideální přítel...

Společné chvíle u zpěvu i u jídla...

Příloha XVII. Jedna z reflexí jedné účastnice víkendového programu VYTAX

(7. 1. 2010)

Moji milí vyhledáči,
jsem velmi ráda, že vám mohu napsat dopis. Je to
pro mě nejlepší vyjádření pocitu.

Přišlo mi, že jsem tu už několik týdnů a
čas ubíhá velmi rychle. Bude to i tím, že jsem tu byla
už od středy ráno.

Nov skupině jsem poznala více, než za ty 3 týdny
dohromady. Bylo to velmi intenzivní a přesto bez
poblednutí a nemoci.

Středí z těchto lidí, co tu jsou všechno má, hledají
Boha a chtějí se rozvíjet. Tělo si velmi milují.

Takže nejde jenom o představy Boží království. Ale
samotný je tu lidé ještě o něco lepší.

Musím přiznat, že jsem občas u toho v nové
stupnice rozuměl. Ale spíše z mé strany. Má poslední
občas nemice ocerit chování, spíše mojit. Ale
byla to díla z mnoha zlozvěst, k. pro brádku z mo
má Bůh připravení.

Barli me různě pověsti, skupině hay, landing a viti,
jídla, sluní, chůle a očerní diska. Bše zde mělo své
míst a bylo dobře naplňované.

Jeden z mých posledních silných duchovních zážitků
byl Boží směr (ocera). Hře me, že to mělo nějaké nejasné, ale
pokrm se to vyjasnilo. Tato mystéria směr al. z
Bohu me bude přivést celý život. Bůh má mě k
selví přes kalub, záleží na mě, jestli chceme žít.

-> Forma lobshatya lyga ker'sne'. A zime jame se
zupjki. Vm, ze to kelle rajde kardm sobra, ale
okric se musime smatit; alespi t-medicu si
aditak omn souterom lobshatm (i pres tyden)

Jinder cernobryz' lyg per mure k'fasmyn mutem,
kt. m' a ote k'bid a neton pruden. Koc na mne
zup'colit. Jsem rada, ze jsk ko formo'.

Rada lyga pochnalita k'rdel'ko z'el'at' z'el'at':

Petula - za heredy'g'om, p'osolne' a p'rese' z'm'ne'm bolm
administrativom a k'rdel'm'ly k'rdm, za p'ratelstom'

Timil - za k'rdm' obliceje, z'ij'mne' a ob'one' m'zary, za
uz'at'm' omn pruden' p'u' l'oe, za z'rdm' p'zde' p'm' k'm

Bob-Tom - za silu' a k'rdm' m'p'm'm' a o'ra' d'ne'om'
ost' - m'ne'm si' bolm, za k'rdm' p'u, za heredy'g'om, za j'ko

Lip'ovka - za k'rdm' op'ardom, p'rdm'm' a d'ne'om' ch
d'ardm, za m'pe' k'rdm' m'ne' p'isne' a k'rdm' d'ne'

Vaša - za k'rdm' m' k'rdm' m'z'at'el'it, za j'ko gest'k'ndm'
a m'pe' sil'noce, p'rdm'g' od'ardce, j'ko p'rdm' a ob'rdm'k'

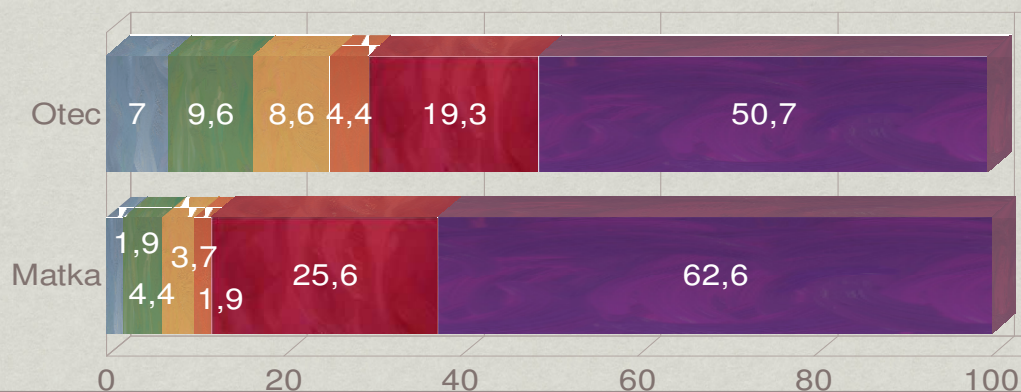
Vm, ze asi p'rdm' k'rdm' p'rdm' p'rdm' za'rdm',
j'at'm' m' Eliase, ale m' z'rdm' j'om' j'asne'
a P.B. m' a si m'z'at'm'

a m' p'rdm' p'rdm', m' ko' ko' d'rdm' k'rdm' m' j'ne' ko'
k'rdm' m' ko' j'ne' ko' d'rdm' k'rdm' m' j'ne' ko'

Příloha XVIII. Voluegenesis, Jak mladí lidé vnímají náboženství svých rodičů

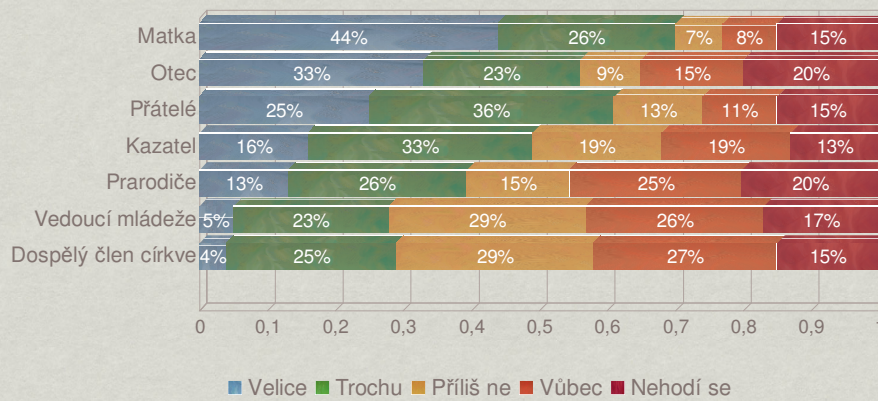
Jak mladí lidé vnímají náboženství svých rodičů

- Nehodí se
- Vůbec není zbožný/á
- Není moc zbožný/á
- Dělá zbožné věci
- Není snadné říci, jak náboženství ovlivňuje jeho/její život
- Hluboce zbožný/á

XIX. Voluegenesis, Kdo je nejvíce ovlivňuje v rozhodnutí stát se adventistou

Kdo je nejvíce ovlivňuje v rozhodnutí stát se adventistou?

15. ABSTRAKT

VONDRÁŠEK, V. *Využití výtvarné hry a prohloubení vybraných témat v programu Vytax (mládež)*, České Budějovice 2010. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce

Mgr. I. Kovářová.

Klíčová slova: Vytax, mládež, postmodernismus, motivace, vzdělání, zrání, hledání, zážitková pedagogika, reflexe, sekularizace, víra, výtvarné umění

Hlavním zaměřením této diplomové práce je předložit a popsat rámec možností, jak výtvarně a pomocí zážitkové pedagogiky zajímavým, tvůrčím způsobem pomoci mladým lidem zpracovat a uchopit různá témata motivačně vzdělávacího programu Vytax, jehož prvotním cílem je podnítit mladé lidi k aktivnímu zapojení v církvi. V její teoretické části se nejdříve autor této práce snažil vysvětlit základní pojmy o programu samotném v souvislosti církve a pak objasnit základní ideové nasměrování tohoto programu v kontextu dnešní postmoderní doby. Důraz se klade nejen na program a techniky samotné, ale především na ústřední hodnotu a účinek kvalitního pedagogického vedení takového kolektivu mladých lidí.

V praktické části práce pak autor navrhuje konkrétní zpracování deseti témat programu VYTAX, kde jsou okruhy řazeny od témat osobní spirituality po prvky, které se týkají nejen zařazení do společenství, ale popisují i postup implementace motivačních výzev, které povedou účastníky k aktivnímu, tvůrčímu zapojení do rodiny církve.

Abstract:

Key words: Vytax, youth, postmodernism, motivation, education, maturation, seeking, experiential learning, reflection, secularization, faith, fine arts

The main focus of this master's thesis is to bring forward and describe the scope of options of how, with the help of fine arts and implementation of experiential pedagogy, young people are creatively aided in processing and grasping variety of topics of the motivational educational program VYTAX, that has as its primary goal to stimulate youth to active involvement in the church. In the theoretical section of this work, the author has attempted to explain the terms relevant to the program itself as they relate to the church and subsequently to clarify the basic ideological direction of the given program in the context of today's postmodern era. The author places emphasis not only on the program and techniques, but most of all on the pivotal value and impact of quality pedagogical leadership of given collective of young people.

In the practical section, the author proposes concrete treatment of 10 topics of the VYTAX program. The scope of topics regarded range from themes of personal spirituality to subjects that not only apply to integration to the church community, but also describe the course of implementation of motivational appeals that will lead participants to an active, creative integration into the church family.

-

